BOT

พระสยาม MAGAZINE

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม - กุมภาพันธ์ 2560

ทีฆายุโก โหตุ สังฆราชา

เกล้ากระหม่อม ผู้บริหาร และพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทย

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้รับพระกรุณาจาก
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก
(ตั้งแต่สมัยดำรงพระยศสมเด็จพระมหามุนีวงศ์) วัดราชบพิธสถิตมหาสีมารามราชวรวิหาร
เสด็จมาเป็นองค์ประธานในพิธีกรรมทางศาสนาที่สำคัญทุกปี
พระจริยวัตรอันเรียบง่าย และน้ำพระทัยซึ่งเปี่ยมด้วยพระเมตตา
ได้นำความซาบซึ้งและปีติมาสู่ผู้บริหารและพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทย

นายวิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย คณะผู้บริหาร และพนักงาน ธนาคารแห่งประเทศไทย ร่วมพิธีบำเพ็ญกุศลสตมวาร (สวรรคตครบ 100 วัน) ถวายเป็นพระราชกุศล แด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ 20 มกราคม 2560

Editor's Welcome

คำถามสำคัญ 4 ข้อที่ถือเป็นจุดเริ่มต้นของแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ปี 2560 - 2562 คือ (1) ทำไมเราต้องเปลี่ยนแปลง (2) ทิศทางของการเปลี่ยนแปลงควรเป็นอย่างไร (3) จะวัดผลสำเร็จของแผนได้อย่างไร และ (4) จะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ได้ผลที่ต้องการ เพื่อตอบคำถามและผลักดันแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวให้สามารถบรรลุผลสำเร็จ การเปิดรับฟัง "เสียง" จากทั้งภายในและภายนอกองค์กร จึงเป็นหลักการสำคัญในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ครั้งนี้ท่ามกลางกระแสของยุคสมัยที่ผันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อน และไม่ชัดเจน

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับแรกของปี พ.ศ. 2560 นำเสนอเนื้อหาภายใต้ Theme "From Vision to Action" การขับเคลื่อนแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี ธปท. จากวิสัยทัศน์สู่การลงมือปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ โดยคอลัมน์ "Cover Story" นำเสนอความร่วมมือของหัวเรือใหญ่จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการผลักดันโครงการ National e-Payment โดยเฉพาะบริการรับ - โอนเงิน PromptPay ที่พร้อมจะมาช่วยประชาชนและผู้ประกอบการเข้าถึงบริการการเงินได้สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ด้วยต้นทุนที่ถูกลง รวมทั้งช่วยยกระดับการให้บริการทางการเงินและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

และในคอลัมน์ "Conversation with the Governor" พบกับ ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการ ธปท. และ ดร.วิทย์ สิทธิเวคิน พิธีกรข่าวมากประสบการณ์ มาร่วมสนทนากันในประเด็น "Stakeholder Engagement" เพื่อหาคำตอบว่า ทำไมธนาคารกลางในโลกยุคใหม่ต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง

จากบริบทของเศรษฐกิจการเงินโลกปัจจุบันที่มีความซับซ้อนมากขึ้น การแก้ไขปัญหาหลายเรื่องของธนาคารกลางจำเป็นต้องอาศัยพันธมิตรเพื่อช่วยกันขับเคลื่อนแนวทางที่จะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมากที่สุด ร่วมติดตามความร่วมมือระหว่าง ธปท. กับธนาคารกลางมาเลเซีย และธนาคารกลางอินโดนีเซีย ในการส่งเสริมการใช้เงินสกุลท้องถิ่นเพื่อชำระธุรกรรมการค้าและการลงทุนระหว่างกัน ตลอดจนความร่วมมือกับสถาบันพัฒนาเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ประยุกต์ฮ่องกง (ASTRI) ในเรื่องการแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนาบุคลากรด้าน Cyber Security และ Financial Technology ได้ในคอลัมน์ "The Knowledge"

นอกจากนี้ เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้ ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงมีต่อประเทศชาติและพสกนิกรชาวไทย พบกับคอลัมน์ใหม่ "In Remembrance of King Rama IX" ซึ่งจะนำเสนอเรื่องราวความประทับใจของคน ธปท. ที่มีต่อพระองค์ท่านในแง่มุมต่าง ๆ ตลอดทั้งปี โดยฉบับนี้ ขอเชิญอ่านบทสัมภาษณ์ของคุณเกริก วณิกกุล อดีตรองผู้ว่าการ ธปท. ซึ่งจะมาบอกเล่าความทรงจำครั้งหนึ่งเมื่อมีโอกาสได้สัมผัสการทรงงานของพระองค์

BOT พระสยาม MAGAZINE พร้อมเป็นช่องทางหนึ่งในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และรับฟัง "เสียง" ที่สะท้อนกลับมาจากภายในและภายนอกองค์กร เพื่อนำมาใช้สื่อสาร สร้างความเข้าใจบทบาทหน้าที่และหลักคิดการดำเนินนโยบายของธนาคารกลางที่ถูกต้องและชัดเจน และจับมือร่วมกันขับเคลื่อนประเทศสู่เป้าหมายท่ามกลางบริบทโลกที่ผันผวนยากจะคาดเดา

เจ้าของ :
ธนาคารแห่งประเทศไทย
ที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ :
ดร.วิรไท สันติประภพ
ที่ปรึกษา :
จันทวรรณ สุจริตกุล
บรรณาธิการ :
สุพัฒน์พงษ์ นาวารัตน์
กองบรรณาธิการ :
ขจร ธนะแพสย์, ประกอบ ตอสุวพรรณ, วีระพล เทียนงามสัจ, สุรพล ฟักทอง, รัชนี พัวศิริรัตน์สกุล, วีรมลล์ พันธุ์พานิช, พิมพ์วรีย์ กิตติสารกุล, ศรุต รัตนวิจิตร, นฤพนธ์ รักษ์พงษ์
ออกแบบและจัดทำ :
บริษัท จีเอ็ม มัลติมีเดีย กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)

Contents

BOT พระสยาม MAGAZINE

4 In Remembrance of King Rama IX
"ความดี" มรดกจากองค์ราชันย์

8 Cover Story
กดปุ่ม PromptPay ก้าวแรกของ National e-Payment วางรากฐานรองรับอนาคตเศรษฐกิจใหม่

16 Conversation with the Governor
Stakeholder Engagement สร้างความเข้าใจ สู่ความร่วมมือ

20 The Knowledge
- การจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่น ระหว่างธนาคารกลางมาเลเซียและธนาคารแห่งประเทศไทย กับธนาคารกลางอินโดนีเซีย
- ความร่วมมือกับ ASTRI ด้าน Cyber Security & FinTech
- Performance Audit กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร
- BOT Library: Drawing the Future ศูนย์การเรียนรู้...โฉมใหม่ของ ธปท.

30 Our Pride & Heritage
- The Treasure: เทวะประติทิน
- Library & Archives: Daring to Change
- The Collections: อาลัย "สงัด ปุยอ๊อก" ศิลปินผู้ถ่ายทอดธรรมชาติผ่านปลายพู่กัน

34 Alumni's Wisdom
ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล คน ธปท. สู่การวางรากฐานเศรษฐกิจของประเทศ

38 Smart Generations
BOT In Action!

42 Relax @ Reun Pae
ส่องวิธีคิด "โค้ชชีวิต" วิถีพุทธกับ พจนารถ ชีบังเกิด

46 Payment Systems
Blockchain: Trustless Trust

50 Financial Wisdom
ศิลปะการใช้เงินให้เป็นและรู้จักเก็บออม

52 BOT Care
เสวนาสร้างแรงบันดาลใจ จากฮีโร่ "นักสู้ ผู้ไม่ยอมแพ้"

56 100 ปีชาตกาล อาจารย์ป๋วย อึ๊งภากรณ์
ชายสามัญผู้ไม่ถูกเลือนไปในวันวาน

58 Global Trend
7 เทรนด์ร้อนแรง 2017

60 Signboard
- พิธีเปิดอาคารสำนักงานใหม่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศูนย์จัดการธนบัตร ขอนแก่น
- พิธีมอบรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2560

8

50

เรื่อง : เกริก วณิกกุล

"ความดี" มรดกจากองค์ราชันย์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นกษัตริย์ที่ทรงพระปรีชาสามารถรอบด้าน แต่สิ่งที่ **คุณเกริก วณิกกุล อดีตรองผู้ว่าการ ด้านเสถียรภาพ สถาบันการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)** เห็นว่าสำคัญที่สุด คือ "ความดี" ซึ่งมาจาก "งานที่พระองค์สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม"

"ผมได้รับพระมหากรุณาธิคุณโดยตรง โดยพระราชทานให้เรียนที่โรงเรียนจิตรลดา ด้วยเพราะคุณแม่ ท่านผู้หญิงมนัสนิตย์ วณิกกุล ได้รับใช้เบื้องพระยุคลบาท เป็นอดีตราชเลขานุการในพระองค์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จึงมีโอกาสได้เห็นเองบ้าง คุณแม่เล่าให้ฟังบ้าง แม้จะรู้เรื่องเพียงเสี้ยวเล็ก ๆ เกี่ยวกับพระองค์ท่าน ก็หวังว่าจะเป็นประโยชน์แก่รุ่นน้องที่ ธปท."

ก่อนและตอนที่เสด็จขึ้นครองราชย์

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเติบโตในครอบครัวราชวงศ์ที่มีฐานะ ไม่ต้องทรงขึ้นครองราชย์ก็มีวังอยู่แล้ว เมื่อครั้งท่านกำลังเดินทางไปขึ้นเครื่องบินเพื่อไปศึกษาต่อที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ทรงได้ยินเสียงร้องจากประชาชนว่า "ในหลวงอย่าทิ้งประชาชนนะ" ท่านจึงทรงตั้งปณิธานว่า "ถ้าประชาชนไม่ทิ้งข้าพเจ้า ข้าพเจ้าจะทิ้งประชาชนได้อย่างไร" เป็นอันตกลงที่จะเข้ารับภาระของประเทศในยามทุกข์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 8 เพิ่งเสด็จสวรรคต ไม่ใช่เรื่องเถลิงถวัลย์พระราชอำนาจอย่างในนวนิยายแต่ประการใด

เมื่อทรงเสด็จขึ้นครองราชย์แล้ว

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงเป็นกษัตริย์ไทยภายใต้รัฐธรรมนูญ อันที่จริงแล้วอังกฤษและยุโรปเป็นต้นแบบของไทยเรา ในอังกฤษ กษัตริย์เป็นประมุขแห่งชาติ แต่อำนาจอธิปไตยอยู่ในมือของประชาชน ผ่านรัฐบาล รัฐสภา และศาล อำนาจหน้าที่ที่ยังเหลืออยู่จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ก็คือพระราชอำนาจที่จะชี้แนะรัฐบาล ตามจารีตประเพณีอังกฤษ กษัตริย์มีสิทธิเพียง 3 ประการ กล่าวคือ (1) The right to be consulted (2) to encourage และ (3) to warn ไทยเราก็คงเลียนแบบอังกฤษมาไม่มากก็น้อย ในรัฐธรรมนูญไทยทุกฉบับจะบัญญัติให้กฎหมาย เช่น พระราชบัญญัติ จะออกใช้บังคับได้ต่อเมื่อกษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว แต่ถ้าไม่ทรงเห็นชอบด้วยและมิได้ทรงลงพระปรมาภิไธย หากรัฐสภายืนยัน ก็สามารถตราเป็นกฎหมายบังคับใช้ได้ นี่เป็นตัวอย่างของสิทธิของกษัตริย์ที่จะตักเตือน (Warn) ได้แค่นั้น

เมื่อเกิดช่องว่างทางการเมือง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทรงเข้ามาประคับประคองประเทศหลายครั้ง ตั้งแต่กรณี 14 ตุลาคม 2516 กรณี 6 ตุลาคม 2519 กรณีพฤษภาทมิฬ พ.ศ. 2535 เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้ว ไม่ต้องอธิบาย ภาระหน้าที่ของพระองค์ท่านจึงมากกว่ากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญทั่วไป ทรงมีภาระที่ 4 คือ The duty to intervene when needed และประชาชนก็อยากให้ท่านช่วยเป็นภาระให้ แม้ไม่ได้มีบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ แต่ว่าถ้าคิดให้ดีแล้วใครจะต้องทำเช่นนั้นได้โดยไม่หนักอกหนักใจคงไม่มี

แม่เล่าให้ฟังว่า พระองค์ทรงตั้งคำถามว่า ในเมื่อรัฐบาลเก็บภาษีมาบริหารประเทศ สร้างสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคต่าง ๆ แล้ว พระองค์จะช่วยเหลือประชาชนได้อย่างไร คำตอบคือท่านอยากให้ประชาชน *"อยู่ดีกินดี มีสุขภาพที่ดี มีการศึกษาที่ดี และอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี"* โครงการที่พระองค์ริเริ่มและจัดทำขึ้น 4,000 กว่าโครงการ จึงเป็นเรื่องน้ำ คุณภาพดิน และการบริหารกิจการทางการเกษตรท้องถิ่นครัวเรือนเป็นส่วนใหญ่

สุขภาพพลานามัยที่ดีของประชาชนเป็นเรื่องสำคัญ ในช่วงต้นรัชกาล พระองค์ท่านเล็งเห็นว่า คนไทยยังขาดโปรตีน (เรากินผักและพริกกันมาก จึงไม่ขาดวิตามิน) ในพระตำหนักสวนจิตรลดาจึงมีการขุดบ่อปลา พระองค์ท่านได้พันธุ์ปลาชนิดใหม่จากสมเด็จพระจักรพรรดิอะกิฮิโตะ เป็นปลาที่แพร่พันธุ์ง่ายและแข็งแรง ทรงเอามาเพาะพันธุ์

ในบ่อปลาที่สวนจิตรลดา สมัยผมเรียนหนังสือในโรงเรียนจิตรลดาก็ได้มีโอกาสเห็นอยู่ แต่ไม่เข้าใจถึงความสำคัญของเรื่องนี้ เมื่อเพาะพันธุ์ปลาได้จำนวนหนึ่งแล้ว พระองค์ท่านได้พระราชทานให้ขยายพันธุ์ที่ประเทศไทย โดยพระราชทานชื่อว่า "ปลานิล" เมื่อแพร่พันธุ์ง่ายและแข็งแรง ปลานิลจึงมีราคาถูก และเป็นแหล่งโปรตีนที่สำคัญของคนไทย

ตอนเด็ก ๆ จำได้ว่า เมืองไทยไม่ผลิตนมวัว ต้องนำเข้านมกระป๋องจากต่างประเทศ บ้างก็เลี้ยงเด็กโดยใช้นมข้นหวานที่ไม่มีประโยชน์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 จึงทรงนำเข้าโคพันธุ์จากต่างประเทศ ทดลองผสมกับพันธุ์พื้นเมืองของไทย เป็นต้นกำเนิดของผลิตภัณฑ์นมสดในประเทศไทย สมัยเรียนอยู่โรงเรียนจิตรลดาก็จะเห็นทั้งบ่อเลี้ยงปลาและการเลี้ยงโคในพระตำหนักสวนจิตรลดา ผมมาเข้าใจถึงความสำคัญในเรื่องนั้นเมื่อโตขึ้น

สำหรับการศึกษานั้น หลาย ๆ โครงการเริ่มในพื้นที่ห่างไกล เมื่อ 50 ปีที่แล้ว อุดมการณ์คอมมิวนิสต์ยังมีความแข็งแกร่งอยู่ การเปิดโรงเรียนสอนเด็กในพื้นที่ทุรกันดารทำได้ยาก พระองค์ท่านทรงให้เปิดโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ครูก็คือตำรวจตระเวนชายแดน เสริมภาระหน้าที่ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งก็ได้ผล เด็กที่เรียนจบจากที่นั่น หลายคนกลับไปเป็นครูในบ้านเกิดของตน และต่อมามีโทรทัศน์ ก็ทรงต่อยอดจากโรงเรียนไกลกังวลที่หัวหินที่พระองค์ท่านทรงตั้งขึ้น ส่งสัญญาณภาพและเสียงเป็นการศึกษาทางไกล

ส่วนเรื่องของสิ่งแวดล้อมนั้น จำได้ว่า ครั้งหนึ่งเมื่อแม่ตามเสด็จไปพระตำหนักภูพิงค์ราชนิเวศน์ ผมได้ตามแม่ไปด้วย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้รับสั่งว่า คนน่าจะอยู่กับป่าได้ เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน พอผมโตขึ้นจึงเข้าใจว่า ป่าสงวนหลายแห่งมีประชาชน

ทำมาหากินกันอยู่ก่อนหน้าที่จะออกกฎหมายกำหนดแนวเขตป่าสงวนแล้ว ถ้าไล่ประชาชนออกจากเขตที่กำหนดขึ้นใหม่คงเดือดร้อนกันหมด จึงทรงห่วงใยในเรื่องนี้ ชาวเขาที่จะทำไร่แบบการถางโค่นและเผาป่า หรือการปลูกฝิ่น พระองค์ท่านก็มีโครงการปลูกพืชทดแทนยาเสพติด จนกลายเป็นโครงการหลวง ออกผลผลิตและผลิตภัณฑ์เลื่องชื่อในปัจจุบัน

พระองค์ท่านยังทรงดูแลเรื่องน้ำเรื่องดินให้ประชาชนกินดีอยู่ดี จัดระบบการทำกินเพื่อตนเองและครอบครัว ที่เหลือจึงขาย สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ก็มีโครงการศูนย์ศิลปาชีพ เพื่อแม่บ้านจะได้มีรายได้สนับสนุน เราจะเห็นทั้ง 2 พระองค์เสด็จเยี่ยมประชาชนในต่างจังหวัด เมื่อทราบสาเหตุและถ้าช่วยเหลืออะไรได้ พระองค์ท่านก็ทรงทำ

ตอนผมอายุ 11 - 14 ปี (พ.ศ. 2508 - 2511) ตรงกับช่วงปิดเทอม จำได้ว่าพระองค์ท่านจะเสด็จแปรพระราชฐานไปที่วังไกลกังวลในหัวหิน ถ้าไม่มีพระราชภารกิจก็จะเสด็จทรงเรือใบ ท่านพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้เด็ก ๆ อย่างเราไปหัดเล่นด้วย จากนั้นก็จะเล่นแบดมินตันกันที่ศาลาเริง ซึ่งปกติเป็นสถานที่อเนกประสงค์ที่ทรงใช้รับรองแขกสำคัญ แล้วปรับมาเป็นสนามแบดมินตัน พวกเราเป็นเด็ก ก็ใจจดใจจ่ออยากเล่นเรือใบ ตอนนั้นท่านมีโครงการกังหันลม โดยให้ ม.ร.ว.เทพฤทธิ์ เทวกุล มาออกแบบและพัฒนาเพื่อใช้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป เราก็จะเห็นกังหันลมแบบตั้งแบบนอนหลายแบบ มาตั้งอยู่หน้าตำหนักใหญ่ เสร็จพระราชภารกิจแล้ว จึงจะเสด็จทรงเรือใบ หลังจากทดสอบกังหันรูปแบบต่าง ๆ อยู่เป็นเดือน ท้ายที่สุดปรากฏว่ากังหันนั้นมีประสิทธิภาพดี แต่ไม่คงทน ที่ประชาชนใช้อยู่ดีกว่า ถ้านับโครงการที่ไม่ได้ออกใช้จริง โครงการของพระองค์ท่านคงมีเกิน 4,000 โครงการไปไม่น้อย นอกจากนั้น ยังมีการประดิษฐ์เรือหางกุด เพื่อพ่นน้ำรดผักในร่องสวน มีกังหันน้ำที่ทรงทดลองที่ทะเลสาบน้อย (บ่อเก็บน้ำขนาดใหญ่ในวังไกลกังวล) และเรื่องฝนหลวงที่พระองค์ทรงใช้ความเพียรสูง กว่าจะควบคุมทิศทางให้ฝนตกตรงบริเวณที่ต้องการได้

ที่รู้สึกเดือดร้อนก็คือ ตอนพระองค์ไม่เสด็จลงมาเลย เพราะทรงออกเยี่ยมประชาชน ครั้งหนึ่งแม่ให้ไปยืนส่งเสด็จ เลยถามแม่ว่าไม่ส่งเสด็จท่าน ท่านก็เสด็จได้อยู่แล้ว จะส่งเสด็จไปทำไม แม่บอกว่าเราเป็นข้าราชบริพารมาอยู่บ้านท่าน ท่านเสด็จไปสร้างประโยชน์ให้ส่วนรวม เราเป็นเด็กทำอะไรไม่เป็น ช่วยอะไรไม่ได้ ก็ขอให้แสดงออกเป็นกำลังใจให้ท่าน ความสนุกในการเล่นเรือใบก็ตะกุกตะกักไปตามระเบียบ

ถ้ามีเรื่องกระทบกับประชาชนของท่านแล้ว เป็นอันว่าเราอดเล่นแบดมินตันเช่นกัน ช่วงหนึ่งมีข่าวว่า แม่น้ำแม่กลองเน่าเสีย ช่วงนั้นท่านจะเสด็จลงมาประทับที่ข้างศาลาเริง มีข้าราชการนำน้ำจากแม่น้ำมาถวายให้ทอดพระเนตรทุกวัน มารู้ภายหลังว่าช่วงนั้นประเทศไทยเข้าสู่ยุคปฏิวัติอุตสาหกรรม จึงเกิดโรงงานขึ้นหลายแห่งและเกิดน้ำเสีย ช่วงที่มีการสร้างพระตำหนักทักษิณราชนิเวศน์ที่ภาคใต้ เพื่อใช้เป็นที่พำนักในการออกเยี่ยมประชาชน ส่งแพทย์เข้าไปรักษา ข่าวแยกดินแดนหายไปโดยสิ้นเชิง แม่บอกว่า ประชาชนเริ่มไว้ใจ และมีประชาชนเอาลองกองมาให้ สีหน้าจากสงสัยก็เป็นมิตร เมื่อท่านทรงพระประชวร ออกเยี่ยมประชาชนไม่ไหว อีกหลายปีต่อมาภาคใต้ก็ลุกเป็นไฟ ตั้งแต่ พ.ศ. 2553 ประชาธิปไตยเบ่งบานเต็มที่ มีการแย่งชิงอำนาจกันไม่รู้จบ ตอนนั้นท่านมีพระชนมพรรษากว่า 80 พรรษา ต้องรักษาพระองค์ที่โรงพยาบาลศิริราช จะทรงลุกเดินหรือทรงนั่งก็ไม่ค่อยได้แล้ว คงเศร้าพระราชหฤทัยอยู่ไม่น้อย ผมเองจึงเข้าใจมากขึ้นว่า เหตุใดจึงทรงรับสั่งให้ "รู้ รัก สามัคคี" มานานแล้ว เราไม่รู้เอง

แค่นั้นก็พอสรุปได้ว่า เป็นพระมหากษัตริย์เมืองไทยนี่ไม่สบายเลย มีแต่ภาระ จะทรงเพียรพยายามสร้างประโยชน์ให้ส่วนรวมเท่าไร ก็ยังวุ่นวายอยู่ดี จึงไม่แปลกที่พระองค์ยึดถือธรรมะในการปฏิบัติเสมอมา

อานุภาพแห่งความดีของพระราชา

วันที่ 12 ตุลาคม 2559 นักข่าว CNN ได้สัมภาษณ์เด็กหนุ่มที่ถือพระบรมฉายาลักษณ์เฝ้าเป็นกำลังใจให้พระองค์ที่โรงพยาบาลศิริราช ว่ามาร่วมเป็นกำลังใจด้วยเพื่ออะไร เด็กหนุ่มตอบว่า "He only gives, he does not take anything." ผมคิดกับตัวเองว่า พ่อหนุ่มคนนั้นสรุปว่าท่านทำอะไรไว้ได้ดี จึงขออ้างอิงบ้าง

70 ปีที่ทรงครองราชย์ ผลงานของพระองค์เป็นที่ประจักษ์ ประชาชนอยู่ดีกินดีมากขึ้น สุขภาพดีขึ้น การศึกษาดีขึ้น สิ่งแวดล้อมเสื่อมสลายช้าลง แม้จะไม่ใช่ท่านเพียงพระองค์เดียวที่ก่อให้เกิดประโยชน์เช่นนี้ แต่พระองค์ทรงเป็นผู้หนึ่งที่เพียรพยายามสร้างความดีด้วยการปิดทองหลังพระอย่างไม่ย่อท้อมาตลอด

วันที่ 13 ตุลาคม 2559 เมื่อพระองค์เสด็จสวรรคตแล้ว มีการเคลื่อนพระบรมศพเข้าพระบรมมหาราชวัง ผู้คนเข้าเฝ้าข้างทาง คนแบงก์ชาติก็ไปร่วมด้วยไม่น้อย ผมเชื่อว่า อานุภาพคุณความดีของพระองค์ส่งผลให้เกิด 3 ประการ คือ **ประการแรก** ประชาชนสำนึกได้ถึงความดีของท่าน เป็นจุดรวมให้เกิด**สามัคคีพลัง**ขึ้น ผู้คนหลั่งไหลเข้าวังหลวงเพื่อไปกราบพระบรมศพ ใช้เวลาเดินทางจากที่ห่างไกล เข้าคิว ตากแดดกันเป็นหลายชั่วโมง หรือทั้งวัน กว่าจะได้เข้าไปกราบพระบรมศพเพียงพริบตาเดียว รู้ทั้งรู้ก็ทำ ประชาชนเหล่านั้นทำเช่นนี้ไปเพราะอะไร ถ้าไม่ใช่อานุภาพแห่งคุณความดีของพระองค์ **ประการที่สอง** ประชาชน**แยกแยะได้ว่าอะไรดีอะไรเลว** สังคมเกิดสามัญสำนึก หันมาดูความดีเป็นหลัก ก่อนหน้านั้น ถ้าได้รับเลือกตั้งมา ทำอะไรดีไม่ดีก็ดูจะถูกไปหมด แม้จะเผาบ้านเผาเมืองก็ถือว่าไม่ใช่อันธพาล แต่ทำด้วยอุดมคติอันสูงสุดคือประชาธิปไตยก็ถือว่าถูก เพื่อนเคยบอกว่า เราเลือกตั้งเขาเข้ามาบริหารประเทศ ถ้าไม่ดี ก็ไม่เลือกเข้ามาอีก ระบบนี้ประเสริฐสุด ฟังดูดี แต่องค์ประกอบ ของประชาธิปไตยซับซ้อนกว่านี้มาก ก็เลยถามไปว่า ก็ไม่เห็นพี่เอาใครออกได้เลย มีทั้งระบบใช้เงินรัฐเพื่อหาเสียง มีทุจริต มีการซื้อเสียง มีการกดดันสิ่งที่ผิดให้เป็นถูกโดยกำลังของเสียงที่มีอยู่จำนวนมาก แม้ผมเองยังเลือกประชาธิปไตย แต่ก็ไม่คิดว่าเราจะไปถึงจุดที่ใกล้เคียงกับสิ่งที่ทุกคนหวังว่าจะได้ ต้องมีศีล มีความดีที่ไม่เบียดเบียนกันจนเกินไป เมื่อสังคมกลับมายอมรับคุณความดีของพระองค์ท่าน อนาคตของประเทศและประชาธิปไตยย่อมจะดีขึ้น เคยมีรับสั่งทำนองว่า ความยากจนปราศจากการกินดีอยู่ดี เป็นเหตุให้ประชาชนส่วนหนึ่งไม่มีอิสระและเสรีภาพในการตัดสินใจ **ประการที่สาม** อานุภาพแห่งคุณความดีของท่าน เป็น**แรงบันดาลใจให้คนดี**ทำดีต่อไป ส่วนคนที่เคยหลงผิดก็เป็นแรงใจให้ตั้งใจทำความดีได้ รัฐบาลก็ใช้โอกาสนี้เอานักเรียนช่างกลมาปฏิญาณว่าจะไม่ยกพวกตีกัน

ผมเลยรู้สึกว่า แม้พระองค์เสด็จสวรรคตไปแล้ว อานุภาพแห่งคุณความดีของพระองค์ก็ยังส่งผล ทำให้เกิดความหวังในอนาคตของประเทศไทยต่อไป อย่างไรก็ดี ประเทศเราจะเป็นอย่างไร ย่อมต้องขึ้นอยู่กับว่า พวกเราจะมีสติระลึกถึงแนวทางของพระองค์ท่าน สานต่อความดีและความถูกต้องได้หรือไม่

"แม้พระองค์เสด็จสวรรคตไปแล้ว อานุภาพแห่งคุณความดีของพระองค์ก็ยังส่งผล ทำให้เกิดความหวังในอนาคตของประเทศไทยต่อไป อย่างไรก็ดี ประเทศเราจะเป็นอย่างไร ย่อมต้องขึ้นอยู่กับว่า พวกเราจะมีสติระลึกถึงแนวทางของพระองค์ท่าน สานต่อความดีและความถูกต้องได้หรือไม่"

กดปุ่ม PromptPay พร้อมเพย์

ก้าวแรกของ National e-Payment

วางรากฐานรองรับอนาคตเศรษฐกิจใหม่

โครงการระบบการชำระเงินแห่งชาติ (National e-Payment) มีเป้าประสงค์เพื่อวางโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต และยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย 5 โครงการ ได้แก่ (1) บริการโอนเงินและรับโอนเงินแบบใหม่ (พร้อมเพย์ - PromptPay) (2) การขยายการใช้บัตร (3) ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (4) e-Payment ภาครัฐ และ (5) การให้ความรู้และส่งเสริมการใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย ได้เปิดตัวพร้อมเพย์เป็นโครงการแรก โดยพร้อมเพย์เป็นบริการทางเลือกใหม่ให้ประชาชน ธุรกิจ และหน่วยงานต่าง ๆ ใช้ในการโอนเงินและรับเงิน เป็นบริการเพิ่มจากการโอนเงินแบบเดิม ที่ให้ประชาชนเลือกใช้ได้และทำให้ผู้ใช้บริการมีความสะดวกมากขึ้น เพราะระบบพร้อมเพย์จะใช้เลขประจำตัวประชาชน หรือหมายเลขโทรศัพท์มือถือของผู้รับเงินแทนเลขที่บัญชีเงินฝากธนาคาร โดยพร้อมเพย์สำหรับ "โอนเงินระหว่างบุคคลกับบุคคล" เริ่มเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2560 ที่ผ่านมา

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้เจาะลึกแผนงาน เป้าหมาย และฉายภาพให้เห็นถึงประโยชน์ของโครงการ National e-Payment และพร้อมเพย์ กับผู้ที่อยู่เบื้องหลัง 4 ท่าน ได้แก่ **ดร.อนุชิต อนุชิตานุกูล ประธานสายพัฒนาระบบงาน ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) และที่ปรึกษาคณะทำงาน National e-Payment คุณสิริธิดา พนมวัน ณ อยุธยา ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) คุณปรีดี ดาวฉาย ประธานสมาคมธนาคารไทย และกรรมการผู้จัดการ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) และคุณสุทธิรัตน์ รัตนโชติ อธิบดีกรมบัญชีกลาง**

"National e-Payment" ขับเคลื่อนประเทศสู่ "Digital Economy" ภารกิจหลักของคนการเงิน เพื่อระบบการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์แห่งชาติ

โครงการ National e-Payment นับเป็นหนึ่งในโครงการที่สำคัญของรัฐบาล ภายใต้การผลักดันของนายอภิศักดิ์ ตันติวรวงศ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง โดยมี ดร.อนุชิต อนุชิตานุกูล ประธานสายพัฒนาระบบงาน ธนาคารเกียรตินาคิน จำกัด (มหาชน) อยู่เบื้องหลังการทำงาน ในฐานะที่ปรึกษาคณะทำงาน National e-Payment

ทั้งนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ได้กล่าวในงานแถลงข่าวครั้งหนึ่งว่า "ระบบการชำระเงินแห่งชาติที่ ดร.อนุชิต คิดค้นขึ้นมา ถือเป็นโครงสร้างทางการเงินที่มีความสำคัญของประเทศไทยในอนาคต สามารถแก้ปัญหาได้หลายอย่าง ทั้งเรื่องความสะดวกสบาย ต้นทุนการเงิน เรื่องระบบภาษี การเลี่ยงภาษี การเข้าถึงแหล่งเงิน หรือการสนับสนุนผู้มีรายได้น้อย และยังเป็นฐานของธุรกิจ e-Commerce ได้ทั้งหมด ถือเป็นระบบที่ดีที่สุดในโลก"

ดร.อนุชิตกล่าวถึงภาพรวมของโครงการว่า เป็นการวางโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในอนาคต ทั้งธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการเงินและไม่ใช่การเงิน ซึ่งระบบการชำระเงินที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพนับเป็น Backbone เพื่อรองรับ e-Commerce ส่งผลให้ประเทศไทยเป็น Cashless Society และ Digital Economy อย่างแท้จริง

"การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานครั้งนี้เปรียบได้กับการตัดทางด่วนหรือสร้าง Super Highway ของการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ของชาติ เพื่อเปิดทางให้รถที่วิ่งบนทางด่วนที่เป็นผู้บริการไม่ว่าจะเป็น ภาครัฐ ธนาคาร บริษัทเอกชน เข้ามาพัฒนาบริการธุรกรรมออนไลน์อื่น ๆ ให้ประชาชนใช้ได้อย่างสะดวกและปลอดภัยในอนาคต"

ในภาพใหญ่ของประเทศนั้น แผนยุทธศาสตร์ทางด้านการเงินประกอบด้วยกระดูกหลัก 3 ท่อน **ท่อนแรก** คือแผนที่กำลังปฏิบัติกันอยู่ หรือ National e-Payment มี 5 โครงการ ได้แก่ (1) ระบบการชำระเงินแบบ Any ID หรือพร้อมเพย์ (2) การขยายเครื่องรับชำระเงินจะต้องรับได้ทุกบัตรและกระจายอย่างทั่วถึง (3) ระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ (4) e-Payment ภาครัฐที่เชื่อมโยงระบบสวัสดิการในอนาคต และ (5) การให้ความรู้และส่งเสริมการใช้

ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ส่วน**ท่อนที่สอง** จะเป็นเรื่องตลาดทุน ซึ่งเริ่มมีการแก้ไขเรื่อง Settlement ของตลาดทุน สำหรับ**ท่อนที่สาม** เป็นเรื่องการเงินระหว่างประเทศกับการนำเข้าส่งออก ถ้าสามารถดำเนินตามแผนยุทธศาสตร์การเงินทั้ง 3 ท่อนนี้ได้ครบถ้วน ประเทศไทยจะมีพื้นฐานระบบการชำระเงินที่ดีและรองรับการพัฒนาของภาคส่วนต่าง ๆ เช่น ธนาคารบริการทางการเงิน และ FinTech รวมถึงไปสนับสนุนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจอื่น ๆ ด้วย

"การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานครั้งนี้เปรียบได้กับการตัดทางด่วนหรือสร้าง Super Highway ของการชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ของชาติ เพื่อเปิดทางให้รถที่วิ่งบนทางด่วนที่เป็นผู้บริการ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ธนาคาร บริษัทเอกชน เข้ามาพัฒนาบริการธุรกรรมออนไลน์อื่น ๆ ให้ประชาชนใช้ได้อย่างสะดวกและปลอดภัยในอนาคต"

ทั้ง 5 โครงการข้างต้นถือได้ว่าเป็นจิ๊กซอว์ที่ต้องสอดประสานกัน โดยมี 2 โครงการที่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ของระบบการชำระเงินคือ โครงการที่ 1 บริการโอนเงินและรับโอนเงินพร้อมเพย์ เป็นการนำข้อมูลตัวบุคคล (Identification) หรือ ID ประเภทใดก็ได้ ไม่ว่าจะเป็นเลขประจำตัวประชาชน หมายเลขโทรศัพท์มือถือ อีเมล หรือ e-Wallet มาใช้แทนเลขที่บัญชีธนาคาร ซึ่งเมื่อโครงสร้างพื้นฐานรองรับแล้ว ต่อไปหากมีการพัฒนาระบบบัตรตั๋วร่วม บัตรเติมเงินของระบบดังกล่าวจะมาพร้อม ID เวลาเติมเงินก็เหมือนสั่งโอนเงินเข้าสู่บัตร นอกจากนั้น FinTech ที่จะเกิดขึ้นมาจะสามารถใช้โครงสร้างพื้นฐานระบบการชำระเงินนี้และสามารถต่อยอดให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ได้

ถัดจากพร้อมเพย์ ก็คือการขยายการใช้บัตร โดยติดตั้งเครื่องรับชำระเงิน หรือ Electronic Data Capture (EDC) ทั่วประเทศ ดร.อนุชิตกล่าวว่า เครื่อง EDC ที่เป็น Terminal ต้องกระจายอย่างทั่วถึงและเพียงพอสำหรับผู้ใช้บริการจำนวนมากได้ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อลดและเลิกใช้เงินสด ตลอดจนเลิกใช้เช็ค สุดท้ายควรจะเหลือเพียงแค่บัตร 2 รูปแบบอย่างใดอย่างหนึ่ง นั่นคือ บัตรแตะ หรือบัตรรูดที่มีชิพ อย่างไรก็ตาม แม้อนาคตจะไม่มีการใช้บัตรพลาสติก แต่ระหว่างทางที่ไปสู่จุดนั้น บัตรก็ยังคงเป็นสิ่งที่ใช้สำหรับการโอนชำระเงินอยู่

"ปัจจุบันเครื่อง EDC มีอยู่ 4 แสนเครื่อง ตั้งซ้อน ๆ กันในจุดเดียวกัน ถือว่าสิ้นเปลืองมาก จุดที่ใช้ได้เหลืออยู่แค่แสนกว่า ถ้าประเทศจะเปลี่ยนได้ จุดที่ให้บริการต้องมีประมาณ 2 ล้านจุด เราถึงต้องขยายการติดตั้งเครื่อง EDC และการขยายนี้จะตอบโจทย์รองรับพัฒนาการอื่น ๆ ที่เราวางไว้ เช่น เราต้องการทำเรื่องสวัสดิการ ถ้าจะเช็คว่าคนไหนมีสิทธิสำหรับสวัสดิการอะไร ก็ต้องมีจุดที่ตรวจสอบได้ มีบัตรและอุปกรณ์ จะเห็นว่าทุกอย่างมันไปด้วยกันหมด ซึ่งแผนงานครอบคลุมครบสมบูรณ์ทุกด้าน"

เฟสต่อมาคือ โครงการระบบภาษีและเอกสารธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเกี่ยวข้องกับภาคธุรกิจ โดยเฉพาะ Bill Payment สามารถเชื่อมแบงก์และ Non-bank ได้ รวมถึงการหักภาษี ณ ที่จ่าย เช่น การโอนเงินไปยังคู่ค้ามูลค่า 100 บาท โอนจริงผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ 97 บาท หักภาษี ณ ที่จ่าย 3 บาท แต่ประเทศไทยไม่มีระบบส่งภาษี 3 บาท จึงต้องพิมพ์กระดาษแล้วส่งด้วยมอเตอร์ไซค์ หากแก้ไขในส่วนนี้ได้ จะช่วยลดต้นทุนของประเทศทั้งภาครัฐและผู้ประกอบการธุรกิจ

ส่วนโครงการที่ 4 คือ e-Payment ในภาครัฐที่เชื่อมโยงระบบสวัสดิการต่าง ๆ ในระบบเดิม การส่งเงินอาจจะตกหล่นทำให้มีเงินค้างท่อ แต่การใช้เลขประจำตัวประชาชนจ่ายเงินนี้ จะทำให้ถึงผู้รับได้รวดเร็วและครบถ้วน หากสามารถทำตามโครงการที่ 1 - 4 นี้ได้ ก็จะเข้าสู่ Digital Economy อย่างชัดเจนขึ้น

"เราต้องพยายามลดการจ่ายเงินสด การจ่ายเงินสวัสดิการสังคมและเงินช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ต้องจ่ายตรงถึงผู้รับให้ได้ ซึ่งวิธีระบุผู้รับที่ดีที่สุด คือ เลขประจำตัวประชาชน ทั้งนี้ ประเทศไทยมีคนอยู่ในระบบสวัสดิการสังคม 11 ล้านคน ในปีนี้ใช้งบประมาณ 70,000 ล้านบาท ใน พ.ศ. 2568 จะมีคนอยู่ในระบบสวัสดิการสังคมเพิ่มเป็น 25 ล้านคน และจะต้องใช้งบประมาณ 2 - 3 แสนล้านบาท ในสถานการณ์ที่คนทำงานลดลง แต่ภาระสวัสดิการเพิ่มขึ้น หากระบบสวัสดิการรั่วไหลก็จะเป็นอันตราย ทำให้ต้องยกเครื่องระบบการชำระเงินและระบบการจัดการสวัสดิการทั้งหมด"

National e-Payment นับเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของระบบชำระเงินของประเทศ ที่จะช่วยลดต้นทุนของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม ช่วยเพิ่มอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ลดปัญหาเศรษฐกิจนอกระบบ ทำให้ประเทศก้าวสู่ยุคดิจิทัล ผลักดันขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งสิ่งที่ต้องทำควบคู่กันไปต่อจากนี้ คือ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภค การให้ความรู้และส่งเสริมการใช้ธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งก็คือโครงการที่ 5 นั่นเอง

บทบาทหลายมิติของ ธปท. เชื่อมประสานทุกภาคส่วน ผลักดันพร้อมเพย์

ในฐานะผู้กำกับดูแลระบบการชำระเงินของประเทศ คุณสิริธิดา พนมวัน ณ อยุธยา ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน ธปท. กล่าวถึงโครงการบริการโอนเงินและรับโอนเงินแบบใหม่ หรือพร้อมเพย์ (PromptPay) ซึ่งเป็นหนึ่งในสองโครงการที่ ธปท. รับผิดชอบว่า โครงการพร้อมเพย์เป็นระบบโครงสร้างพื้นฐานการชำระเงินที่ใช้หมายเลขประจำตัว (ID) แทนเลขบัญชีธนาคาร

"ธปท. ต้องผลักดันให้การพัฒนาระบบพร้อมเพย์มีความพร้อมในการให้บริการ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เพิ่มการแข่งขัน ขณะเดียวกันต้องให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของข้อมูลและระบบ รวมทั้งการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจกับผู้ใช้บริการด้วย"

ซึ่งในระยะแรกเลข ID ที่ใช้คือ เลขโทรศัพท์มือถือและเลขประจำตัวประชาชน ทำให้การโอนและการรับโอนเงินมีความสะดวกมากขึ้นในราคาที่ต่ำลง ถือเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาระบบการชำระเงินของประเทศที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและความสะดวกให้กับประชาชน ผู้ให้บริการประเภทต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานราชการ โดยในระยะถัดไปพร้อมเพย์สามารถที่จะต่อยอดเรื่องการชำระเงินไปยังภาคส่วนอื่น ๆ เช่น ภาคธุรกิจ ตลาด e-Commerce เป็นต้น

ทั้งนี้ ประเทศไทยถือเป็นประเทศต้น ๆ ที่นำเรื่อง ID มาใช้ในการชำระเงินและสามารถทำได้สำเร็จในเวลาไม่นาน ปัจจุบันหลายประเทศก็เริ่มพัฒนาระบบแบบนี้ที่เรียกว่า Faster Payment เพราะเห็นว่า เป็นระบบที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศในทุกภาคส่วน เข้าถึงประชาชนในวงกว้าง และจะช่วยสนับสนุนเรื่องการค้าได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

คุณสิริธิดากล่าวเสริมว่า ธปท. ในฐานะที่เป็นผู้กำกับดูแลระบบการชำระเงินของประเทศ ขณะเดียวกันก็ทำหน้าที่กำกับดูแลผู้ให้บริการชำระเงินที่เป็นธนาคารพาณิชย์ และ Non-bank รวมทั้งต้องคำนึงถึงผู้บริโภคด้วย จึงมีหน้าที่ในหลายมิติที่ต้องดูแลเกี่ยวข้อง ทั้งบทบาทในด้านผู้พัฒนาที่ต้องการให้เกิดความก้าวหน้ามีผลิตภัณฑ์และบริการใหม่ ๆ ที่ตอบสนองตรงความต้องการและเข้าถึงลูกค้าได้มากขึ้น และบทบาทของการรักษาเสถียรภาพในระบบการเงิน ทำให้ต้องหาสมดุลที่เหมาะสม

"ถ้ายกตัวอย่างให้ชัดกรณีพร้อมเพย์ ธปท. ต้องผลักดันให้การพัฒนาระบบพร้อมเพย์มีความพร้อมในการให้บริการ ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เพิ่มการแข่งขัน ขณะเดียวกัน ต้องให้ความสำคัญในเรื่องความปลอดภัยของข้อมูลและระบบ รวมทั้งการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจกับผู้ใช้บริการด้วย การทำงานจึงต้องเข้าไปสัมผัสถึงจะเข้าใจมุมของผู้เกี่ยวข้องทุกด้าน ทั้งด้านผู้พัฒนาระบบและด้านธนาคารผู้ให้บริการ เพราะระบบของแต่ละธนาคารมีความแตกต่างกัน

รวมถึงด้านผู้กำกับดูแลอื่นที่นอกเหนือจาก ธปท. เช่น คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) และด้านผู้ใช้บริการที่เป็นภาครัฐ ภาคธุรกิจ และประชาชน ธปท. จึงต้องทำหน้าที่เชื่อมต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน รวมทั้งต้องให้ธนาคารมีการดูแลการให้บริการลูกค้าและการรักษามาตรฐานและความปลอดภัยของระบบด้วย" คุณสิริธิดาอธิบาย

ความสำเร็จของพร้อมเพย์อยู่ที่การเข้าถึง เข้าใจ นำไปปฏิบัติ ผลักดันให้เห็นผล และไม่ย่อท้อ ตลอดจนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน ธปท. กล่าวปิดท้ายว่า "ธปท. ต้องขอขอบคุณทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งธนาคารพาณิชย์ บริษัท เนชั่นแนล ไอทีเอ็มเอ็กซ์ จำกัด (NITMX) ภาครัฐ ภาคเอกชน บริษัท VocaLink สื่อมวลชน รวมทั้งทีมงานของ ธปท. เบื้องหลังงานนี้ ต้องเรียกว่าทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกันทำเต็มที่ไม่มีหยุด ด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจ แม้จะเป็นความยาก ความเหนื่อยจากอุปสรรคและความท้าทาย แต่ทุกคนร่วมมือกัน ให้กำลังใจและสนับสนุนกัน เพราะเห็นถึงประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ"

"เรามีความเชื่อมั่นว่าพร้อมเพย์จะได้รับความนิยมและเป็นที่แพร่หลายกับคนที่ใช้งาน เพราะค่าใช้จ่ายถูกกว่าเดิม จากค่าธรรมเนียมการโอนเงินต่างธนาคาร 25 บาท เปลี่ยนเป็นฟรี"

ธนาคารกดปุ่มพร้อมเพย์ ชูจุดเด่น สะดวก ปลอดภัย ประหยัด

โครงการพร้อมเพย์เกิดจากความร่วมมือร่วมใจของหลายภาคส่วน ทั้งธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง และสมาคมธนาคารไทย โดย คุณปรีดี ดาวฉาย กรรมการผู้จัดการ ธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) ในฐานะประธานสมาคมธนาคารไทย กล่าวถึงโครงการพร้อมเพย์ว่า เป็นโครงการที่จะทำให้ประเทศไทยมีการชำระเงินที่สะดวก รวดเร็ว ปลอดภัย ในราคาที่ถูกกว่าระบบชำระเงินแบบเดิม โดยพร้อมเพย์ผ่านกระบวนการทำงาน ตั้งแต่การออกแบบระบบ พัฒนาระบบ การเลือก Vendor การฝึกอบรมพนักงาน และการทำงานภายในระหว่างธนาคารที่มีการทดสอบระบบกันไปมา ซึ่งพร้อมเพย์สำหรับ "โอนเงินระหว่างบุคคลกับบุคคล" เปิดให้บริการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 27 มกราคม 2560 ที่ผ่านมา

"งานที่เราทำเกี่ยวกับพร้อมเพย์มันเยอะมาก ตั้งแต่เรื่องระบบ เรื่องการสื่อความ เรื่องพนักงานต่าง ๆ เพราะจะกระทบคนหมู่มาก เดิมเรามีการประเมินและคิดว่าอาจจะเปิดใช้งานได้ปลายปีที่แล้ว แต่มีเนื้องานที่ต้องทำอีกเยอะมาก และที่สำคัญมากคือ การทดสอบระบบ เพราะเป็นระบบที่เกี่ยวกับการชำระเงิน ถ้าหากคนไม่เชื่อมั่นก็จะทำสำเร็จยาก" คุณปรีดีกล่าว

คุณปรีดีอธิบายเพิ่มเติมว่า ระบบพร้อมเพย์เป็นบริการใหม่ที่อยู่บนพื้นฐานของระบบแบบเดิมที่ใช้กันอยู่ เช่น ประชาชนที่เคยใช้ Mobile Banking โอนเงิน หรือการโอนเงินทางตู้เอทีเอ็ม ระบบพื้นฐานจะเหมือนเดิมหมด แต่นับจากนี้ ไม่ต้องระบุเลขบัญชีของผู้รับเงิน เพียงแต่ ระบุหมายเลขโทรศัพท์หรือเลขประจำตัวประชาชนของผู้รับเงิน ก็โอนเงินได้ โดยสามารถใช้บริการผ่านตู้เอทีเอ็ม Mobile Banking และ Internet Banking แต่ค่าธรรมเนียมถูกลงกว่าเดิมมาก

"เรามีความเชื่อมั่นว่าพร้อมเพย์จะได้รับความนิยมและเป็นที่แพร่หลายกับคนที่ใช้งาน เพราะค่าใช้จ่ายถูกกว่าเดิม จากค่าธรรมเนียมการโอนเงินต่างธนาคาร 25 บาท เปลี่ยนเป็นฟรี ต่อไปนี้ ผู้ใช้บริการไม่ต้องเดินทางเพื่อเอาเงินไปเข้าบัญชีผู้รับเงินที่ธนาคารเพื่อที่จะประหยัดค่าธรรมเนียม หรือถ้าใช้ Mobile Banking ก็สามารถโอนเงินนอกเวลาทำการได้ เหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ทำให้พร้อมเพย์ได้รับความนิยม และผู้คนก็จะเปลี่ยนพฤติกรรมมาใช้พร้อมเพย์มากขึ้น ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในเดินทางไปโอนเงินที่สาขาธนาคาร"

นอกจากภาคประชาชนจะได้ประโยชน์แล้ว ภาคธุรกิจก็จะหันมาใช้บริการพร้อมเพย์ เนื่องจากเป็นวิธีที่ประหยัดต้นทุนธุรกิจ จากเดิมที่เคยส่งเช็ค วิ่งเอาเช็คไปให้กัน ซึ่งเสียทั้งเวลา ค่าจ้างพนักงาน และค่าดำเนินการต่าง ๆ

แม้ว่าธนาคารพาณิชย์ต้องสูญเสียรายได้จากค่าธรรมเนียมไปบางส่วน แต่หากประชาชนพร้อมใจกันใช้ระบบพร้อมเพย์เพื่อโอนรับเงินกันอย่างแพร่หลาย ประชาชนก็จะลดการเบิกเงินสด ส่งผลให้ปริมาณเงินสดในระบบเศรษฐกิจจะลดลง และภาระของธนาคารพาณิชย์ในการบริหารจัดการเงินสดคาดว่าจะลดลง เช่น การจัดการต้นทุนต่าง ๆ ที่จะมาสร้างตู้เอทีเอ็ม ซึ่งต้องมีเงินสดสำรองอยู่ในตู้ และต้องมีศูนย์เงินสดที่คัดแยกธนบัตรเพื่อจัดเตรียมให้ประชาชนได้ใช้ เป็นต้น

"ต้นทุนการบริหารจัดการเงินสดคาดกันได้ว่า ปีหนึ่งประมาณหมื่นล้านบาท ถ้าเราประหยัดตรงนี้ได้ก็เป็นประโยชน์ แต่มันจะมาไม่พร้อมกัน เราลดค่าธรรมเนียมไปแล้ว แต่จะประหยัดได้หรือไม่ก็เป็นความท้าทายของทุกคนที่ทำงานอยู่ต้องช่วยกัน คิดว่าน่าจะเป็นไปได้ แต่จะเกิดขึ้นเร็วหรือช้า ก็ต้องขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ" คุณปรีดีกล่าว

"ประการแรก National e-Payment เป็นโครงการที่มีความสำคัญระดับชาติ ซึ่งเป็นแม่เหล็กอย่างดีในการระดมคนมาช่วยกันทำ"

ความท้าทายใหญ่ของพร้อมเพย์อยู่ที่การสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชน ในประเด็นนี้ ประธานสมาคมธนาคารไทยกล่าวยืนยันอีกครั้งว่า ระบบพื้นฐานของพร้อมเพย์เหมือนกับ Mobile Banking และตู้เอทีเอ็ม

"เหมือนของเดิมเลย ไม่ต้องตกใจอะไร ใครใช้บัตรเอทีเอ็มอยู่ก็ใช้เหมือนเดิม เพียงแต่ผู้ใช้บริการจะต้องกดเลือกเมนูพร้อมเพย์ ทุกอย่างระบบเหมือนเดิม เพราะฉะนั้น เรื่องความปลอดภัยก็เหมือนเดิม ถ้าถามผมเรื่องของความปลอดภัย ทุกวันนี้ก็จะบอกได้ว่า การใช้บัตรเอทีเอ็ม การใช้ Mobile Banking เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลาย ปัจจุบันธุรกรรมที่สาขาธนาคารพาณิชย์น้อยกว่าการทำธุรกรรมที่ตู้เอทีเอ็มและ Mobile Banking ไม่รู้กี่เท่า ผมมั่นใจเรื่องความปลอดภัย เพราะเป็นความปลอดภัยที่เราใช้อยู่ในระบบทุกวันนี้"

อย่างไรก็ตาม ประชาชนต้องมีความระมัดระวังในการใช้งานระดับหนึ่ง ซึ่งธนาคารพาณิชย์ได้เตรียมกระบวนการต่าง ๆ อย่างรัดกุม เช่น ถ้าลูกค้ามีการโอนผิดจะทำอย่างไร เจ้าหน้าที่จะตอบลูกค้าภายในเวลาเท่าใด คุณปรีดีกล่าวว่า "ผมเองก็หวังว่า ปัญหาจะเกิดน้อยที่สุด แต่ที่เชื่อว่าจะไม่เกิดเลย คือ ปัญหาเรื่องความปลอดภัย เราอยากให้ประชาชนได้รับประโยชน์จริง ๆ แล้วก็จะได้รู้สึกว่าทุก ๆ คนมาช่วยกัน สร้างสังคม สร้างระบบของประเทศไทยให้เกิดความแข็งแกร่ง"

ในภาพกว้างของธุรกิจธนาคารพาณิชย์ กรรมการผู้จัดการธนาคารกสิกรไทย มองว่า เมื่อโลกเปลี่ยน เทคโนโลยีเปลี่ยน และกฎเกณฑ์กติกาเปลี่ยน ความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจจึงเป็นเรื่องสำคัญ หากสามารถลดต้นทุนเพื่อให้ภาคธุรกิจสามารถแข่งขันได้ก็ควรทำ โดยธนาคารพาณิชย์เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบเศรษฐกิจ หากธนาคารพาณิชย์ไม่แข็งแรง ธุรกิจต่าง ๆ ก็ไม่มีทางเติบโตได้ วันไหนที่เงินกองทุนของแบงก์ไม่พอที่จะเอาเงินไปให้คนกู้ ธุรกิจไม่มีเงินกู้ก็เติบโตไม่ได้ เพราะฉะนั้นต้องพึ่งพาอาศัยกัน

"ธนาคารพาณิชย์ถูกควบคุมด้วยกฎเกณฑ์ค่อนข้างมาก ซึ่งธุรกิจทุกธุรกิจจะอยู่รอดได้ก็ต้องมีการปรับตัว และปัจจัยที่มาบีบให้ปรับตัวแรงที่สุดก็คือเทคโนโลยี ฉะนั้น เราต้องสร้างคุณค่าให้กับลูกค้า ให้เขารู้สึกว่าได้ประโยชน์และมาใช้บริการ เรียกว่า เพิ่มลูกค้า เพิ่มบริการ นี่ก็เป็นสูตรง่าย ๆ แต่เวลาทำจริงก็ไม่ได้ง่ายอย่างที่คิด เพราะฉะนั้นมองไปข้างหน้าก็ต้องจัดการเรื่องรายได้ รายจ่าย ต้นทุนที่จะเป็นเงินสำรองหนี้ เพื่อที่จะให้เงินกองทุนมีความแข็งแกร่ง" คุณปรีดีกล่าว

กรมบัญชีกลาง กับการดำเนินงานโครงการ e-Payment ภาครัฐ

โครงการ National e-Payment นับว่าเป็นโครงการที่มุ่งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อสามารถรองรับธุรกรรมทางการเงินและกิจกรรมทางเศรษฐกิจให้ดำเนินไปได้อย่างสะดวก เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับศักยภาพในการแข่งขันของประเทศ

คุณสุทธิรัตน์ รัตนโชติ อธิบดีกรมบัญชีกลาง กล่าวถึงปัจจัยที่ขับเคลื่อนโครงการ National e-Payment ว่า "ประการแรก National e-Payment เป็นโครงการที่มีความสำคัญระดับชาติ ซึ่งเป็นแม่เหล็กอย่างดีในการระดมคนมาช่วยกันทำ สอง ผู้บริหารระดับสูงให้ความสนใจและให้การสนับสนุนอย่างดี สาม ทีมงานภายในของเรา และทีมงานข้างนอกที่เป็นพันธมิตร ต่างมีความตั้งใจที่จะทำ และต่างก็มี

ความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องของตัวเองที่พร้อมจะแชร์ นอกจากนั้นเรายังมีความอึด และทุ่มเทเวลา เพราะการจะทำให้เกิดความสำเร็จมันไม่ใช่เรื่องง่าย อย่างไรก็ตาม ในการปฏิบัติจริงในรายละเอียดเจ้าของโมเดลแต่ละตัวต้องนำไปขับเคลื่อนให้มีประสิทธิภาพ แต่พี่มีความเชื่อมั่นว่า เมื่อทุกฝ่ายเข้าใจแนวคิดเดียวกัน เขาจะเอาไปทำได้"

สำหรับกรมบัญชีกลางนั้น มีบทบาทสำคัญในการผลักดันโครงการ National e-Payment ผ่านการดำเนินโครงการที่ 4 คือ e-Payment ภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย 2 โครงการย่อย คือ หนึ่ง **โครงการบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม** เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ภาครัฐมีฐานข้อมูลกลางในการดูแลให้ความช่วยเหลือด้านสวัสดิการสังคมแก่ประชาชน เพื่อบูรณาการจัดระบบ การแจ้งสิทธิ การตรวจสอบสิทธิสวัสดิการสังคม รวมทั้งการประเมินและตรวจสอบการใช้สิทธิสวัสดิการสังคมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ที่ผ่านมา การจัดสวัสดิการสังคมและการให้เงินช่วยเหลือโดยภาครัฐยังมีข้อจำกัดหลายด้าน กรมบัญชีกลางจำเป็นต้องบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคม โดยแบ่งการทำงานออกเป็น 2 ระยะ

ระยะที่ 1 การบูรณาการการจ่ายเงินสวัสดิการสังคมและเงินช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย เริ่มตั้งแต่ หนึ่ง หน่วยงานเจ้าของฐานข้อมูลมีหน้าที่ปรับปรุงข้อมูลผู้มีสิทธิให้ถูกต้องเป็นปัจจุบัน สอง ส่งข้อมูลให้กรมการปกครองตรวจสอบตัวตน การมีชีวิตของผู้มีสิทธิและเงื่อนไขการให้สวัสดิการ สาม ส่งข้อมูลต่อให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้จ่ายเงินตรงให้แก่ผู้มีสิทธิด้วยวิธีการโอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารในเบื้องต้น แล้วทยอยจ่ายเงินผ่านระบบพร้อมเพย์ต่อไป เพื่อให้การจ่ายเงินสวัสดิการสังคม มีความคุ้มค่าและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสี่ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) จะเป็นผู้ทำหน้าที่ประเมินผลการจ่ายเงินสวัสดิการสังคม ซึ่งระยะที่ 1 จะแล้วเสร็จภายใน พ.ศ. 2560

การบูรณาการการจ่ายเงินสวัสดิการสังคมและเงินช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย

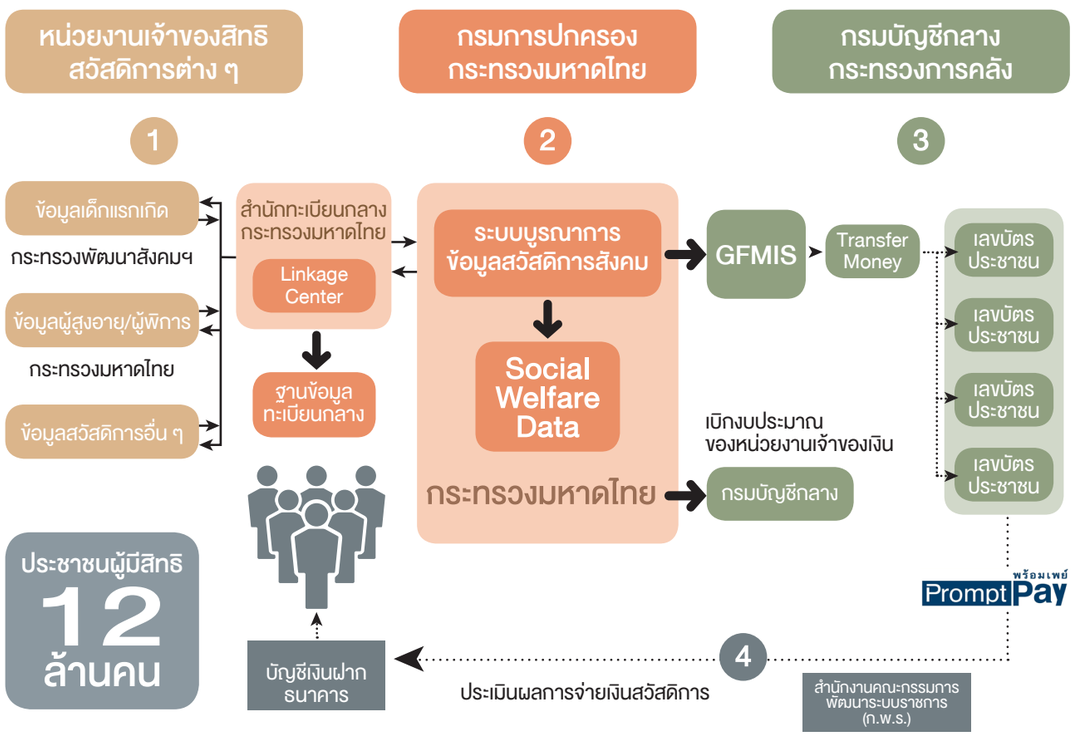

ระยะที่ 2 การบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคมและเงินช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย ตามดำรินายกรัฐมนตรีที่ต้องการพัฒนาระบบฐานข้อมูลกลาง เพื่อทำให้ภาครัฐสามารถจ่ายเงินสวัสดิการสังคมและเงินช่วยเหลือให้แก่ผู้มีรายได้น้อย หรือผู้ที่รัฐต้องการให้ความช่วยเหลือโดยตรง ถูกกลุ่มเป้าหมาย และเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งยังสามารถบริหารจัดการ และประเมินผลประสิทธิภาพของเงินช่วยเหลือต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น และประชาชนสามารถใช้บัตรอิเล็กทรอนิกส์ หรือบัตรประชาชนเป็นสื่อในการรับเงินช่วยเหลือ และสามารถนำไปใช้จ่ายกับภาคขนส่งและนอกภาคขนส่ง

ส่วนโครงการย่อยที่สองของ e-Payment ภาครัฐ ที่กรมบัญชีกลางรับผิดชอบ คือ **โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการรับจ่ายเงินภาครัฐทางอิเล็กทรอนิกส์** มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการด้านการเงินของหน่วยงานภาครัฐอย่างครบวงจร ทั้งการรับเงินจากประชาชนและภาคธุรกิจ การนำเงินส่งคลัง และการเบิกจ่ายเงินให้แก่ประชาชนและภาคธุรกิจผ่านบริการอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ โดยกรมบัญชีกลางในฐานะหน่วยงานกลาง จะเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานภาครัฐถือปฏิบัติ เพื่อกำกับดูแลและบริหารการใช้จ่ายเงินของแผ่นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด อีกทั้งยังมีบทบาทในการผลักดันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของประชาชนและภาคธุรกิจที่ติดต่อกับภาครัฐ จากการใช้เงินสดและเช็ค เป็นการใช้ระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์แทน โครงการนี้จะแล้วเสร็จภายใน พ.ศ. 2560

คุณสุทธิรัตน์กล่าวทิ้งท้ายว่า โครงการ National e-Payment จะเกิดผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ได้ ก็ต่อเมื่อทุกภาคส่วนของสังคมไทยตระหนักถึงความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมมาใช้งานระบบการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ที่พัฒนาขึ้น ซึ่งถือเป็นความท้าทายของประเทศในการผลักดันและยกระดับโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินของไทย เพื่อก้าวไปสู่เป้าหมายได้สำเร็จ

การบูรณาการฐานข้อมูลสวัสดิการสังคมและเงินช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย

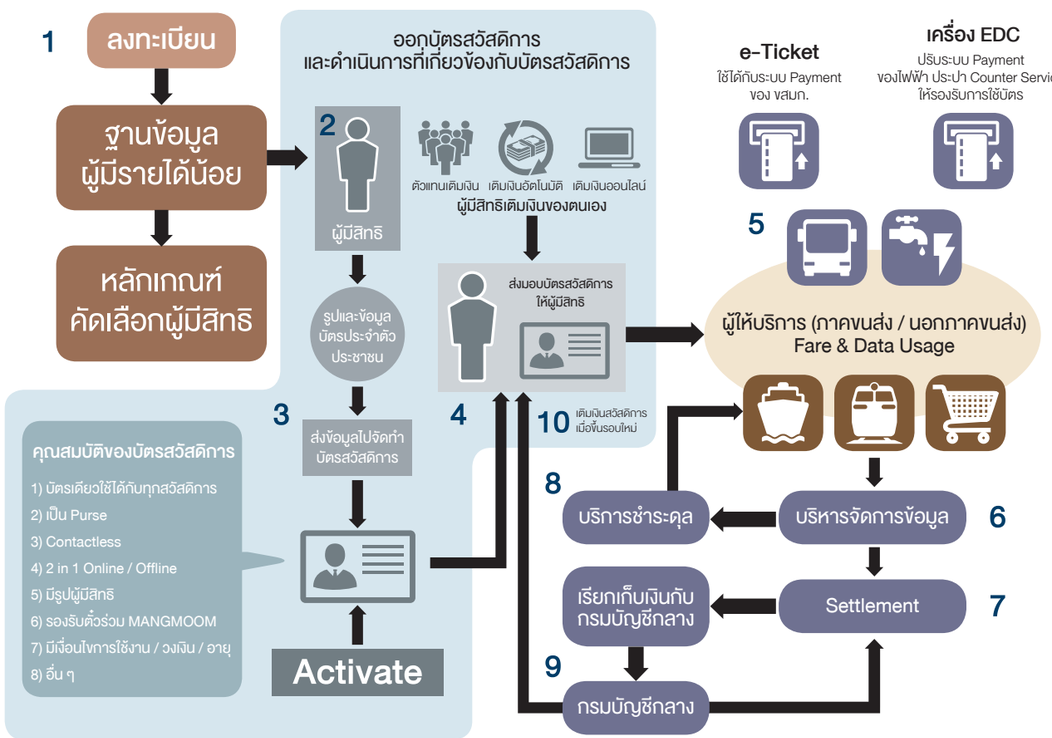

Stakeholder Engagement
สร้างความเข้าใจ สู่ความร่วมมือ

ภายใต้บริบทเศรษฐกิจการเงินโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และหลายเหตุการณ์ อาทิ วิกฤติการเงินโลกที่ผ่านมา สะท้อนถึงความซับซ้อนเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจการเงินของโลก จนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงเตรียมพร้อมรับมือกับบริบทใหม่ตามแผนยุทธศาสตร์ 3 ปีของ ธปท. (พ.ศ. 2560 - 2562) ถึง 12 เรื่อง ดังที่กล่าวถึงใน BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับที่แล้ว

หนึ่งในสิบสองแผนงานสำคัญภายใต้แผนยุทธศาสตร์ คือ "การมุ่งยกระดับความร่วมมือ" กล่าวคือ เมื่อโลกเปลี่ยนแปลงเร็วและซับซ้อนมากขึ้น ธปท. จำเป็นต้องทำงานร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแลอื่นทั้งในและต่างประเทศอย่างใกล้ชิดมากขึ้น และจะต้องเน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ได้รับเกียรติจาก **ดร.วิทย์ สิทธิเวคิน** ผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์ไฟแรง มาพูดคุยกับ **ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย** ถึงความสำคัญและแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ที่จะสร้างรากฐานเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย

ความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้เกี่ยวข้อง (Stakeholder Engagement)

ดร.วิทย์ : ที่ผ่านมาเป็นที่ยอมรับว่า ธปท. ทำภารกิจด้านเสถียรภาพทางการเงินได้ดี แต่แผนยุทธศาสตร์ฯ ของ ธปท. พูดถึงการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (Stakeholders) มากขึ้น ทำไม ธปท. จึงต้องพัฒนางานด้านนี้ครับ

ผู้ว่าการวิรไท : การสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องถือเป็นเรื่องใหญ่ของทุกหน่วยงานที่ทำงานด้านนโยบาย เพราะมีนัยที่สำคัญอย่างน้อยใน 2 มิติ

มิติแรก คือ นโยบายด้านเศรษฐกิจจะมีผลกับพฤติกรรมของคนในระบบเศรษฐกิจ การที่นโยบายจะมีประสิทธิภาพ ส่งผลอย่างที่เราต้องการ คนที่อยู่ในระบบเศรษฐกิจต้องเข้าใจสิ่งที่ ธปท. ทำหรือกำลังขับเคลื่อนว่า จะมีผลต่อเขาอย่างไร ฉะนั้น การเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น จึงเป็นส่วนสำคัญของการทำนโยบายเพื่อให้นโยบายนั้นเกิดผลจริงในทางปฏิบัติ

มิติที่สอง ในโลกปัจจุบันที่เศรษฐกิจซับซ้อนมากขึ้น การขับเคลื่อนนโยบายด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะการเสริมสร้างเศรษฐกิจไทยให้สามารถทนทานต่อความผันผวน รวมทั้งสามารถพัฒนาไปได้อย่างต่อเนื่อง ธปท. ไม่สามารถทำงานเพียงฝ่ายเดียวได้ ต้องทำงานร่วมกับผู้อื่นมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน การสร้างการมีส่วนร่วม จึงเป็นปัจจัยที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

หัวใจของเรื่องนี้ คือ การสร้างความเข้าใจให้ประชาชนทราบว่า ธปท. กำลังทำอะไร เพื่ออะไร และเห็นประโยชน์ในสิ่งที่เราทำ ก็จะทำให้การทำนโยบายของเราเกิดประสิทธิผล และนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศโดยรวม

ภารกิจที่หลากหลาย กับ Stakeholders หลายหลาก

ดร.วิทย์ : ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือ Stakeholders ของ ธปท. ที่พูดถึงครั้งนี้ประกอบด้วยภาคส่วนใดบ้าง

ผู้ว่าการวิรไท : กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับ ธปท. มีหลากหลายมาก ทั้งกลุ่มคนที่ได้รับประโยชน์หรือผลกระทบจากสิ่งที่เราทำ และกลุ่มคนที่มีส่วนช่วยให้งานของเราประสบความสำเร็จ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกลุ่มแรกที่สำคัญที่สุด คือ **"ประชาชนทั่วไป"** เพราะทุกอย่างที่ ธปท. ทำ รวมถึงเครื่องมือที่ ธปท. ใช้ อาทิ "เงินเฟ้อ" ซึ่งเป็นเป้าหมายการดำเนินนโยบายการเงินของ ธปท. อัตราแลกเปลี่ยน หรืออัตราดอกเบี้ย ล้วนเป็นสิ่งที่กระทบกับความอยู่ดีกินดีของประชาชนคนไทยทุกคน ทั้งนี้คงปฏิเสธไม่ได้ว่า ในการทำนโยบายย่อมมีทั้งผู้เสียประโยชน์และผู้ได้ประโยชน์ แต่อยากให้ทุกคนเข้าใจว่า สิ่งที่ ธปท. ทำ คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก และเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ดีกับสังคมในระยะยาว

สถาบันการเงินถือเป็นกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ใกล้ชิดและสำคัญ เพราะบทบาทด้านหนึ่งของ ธปท. คือ การเป็นผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินให้มีการบริหารความเสี่ยงที่ดี และคำนึงถึงเสถียรภาพการเงินในระยะยาว ขณะเดียวกันสถาบันการเงินก็มีหน้าที่ส่งผ่านนโยบายการเงิน และช่วยพัฒนาระบบการเงินของประเทศ เช่น การพัฒนาระบบการชำระเงินหลาย ๆ อย่างที่จะเกิดขึ้นใน 2 - 3 ปีนี้ และการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ เป็นต้น

หน่วยงานภาครัฐที่เป็นกลุ่มที่ต้องทำนโยบายร่วมกัน หรือบางหน่วยงานให้ข้อมูลทางเศรษฐกิจกับ ธปท. เพื่อให้การทำงานของ ธปท. ตั้งอยู่บนข้อเท็จจริง มีข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์ ตอบโจทย์ที่ต้องการอย่างตรงไปตรงมา ก็ถือเป็นกลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่สำคัญอีกกลุ่มด้วย

แม้แต่**สื่อมวลชน** ก็ถือเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอีกกลุ่มที่สำคัญมาก เพราะการสื่อสารสู่ประชาชนวงกว้าง สื่อมวลชนจะเป็น "ตัวกลาง" สำคัญที่รับสารจาก ธปท. แล้วนำไปสื่อสารให้กับประชาชน อีกด้านหนึ่ง สื่อมวลชนคือ "กระจกเงา" ที่สะท้อนภาพในสิ่งที่ ธปท. ทำ และในสิ่งที่สังคมคิด เพื่อให้ ธปท. สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยรวมจะเห็นว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานของ ธปท. มีหลากหลายกลุ่ม เนื่องจากภารกิจของ ธปท. มีหลากหลาย ตั้งแต่การดำเนินนโยบายการเงินเพื่อรักษาเสถียรภาพระยะยาว

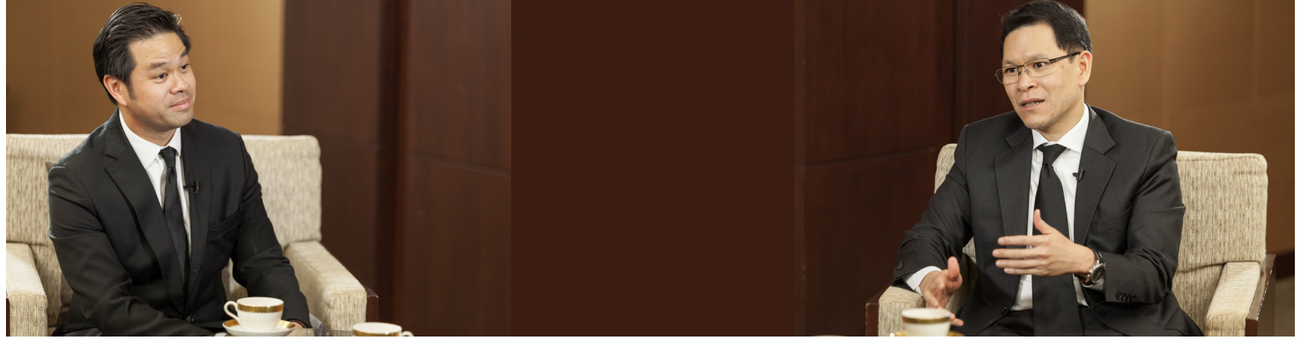

ของเศรษฐกิจ กำกับดูแลสถาบันการเงิน การจัดการธนบัตร การบริหารเงินสำรองระหว่างประเทศ ไปจนถึงการพัฒนาระบบการชำระเงิน

โลกยุคดิจิทัล กับความท้าทาย ในการสร้างการมีส่วนร่วมฯ

ดร.วิทย์ : ปัจจุบันเศรษฐกิจมีแนวโน้มเข้าสู่โลกยุคดิจิทัลมากขึ้น รวมถึงมีผู้ให้บริการนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลต่อวิธีการในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับ Stakeholder กลุ่มต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร

ผู้ว่าการวิรไท : เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า โลกกำลังเคลื่อนเข้าสู่ยุคดิจิทัล สิ่งนี้ได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้บริการทางการเงินและการใช้ชีวิตของผู้คนในสังคม ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจเกิดใหม่อย่าง Startup บริษัทที่ทำธุรกิจมานาน สถาบันการเงิน หรือประชาชน รวมถึงพฤติกรรมการรับข้อมูลข่าวสารก็เปลี่ยนไป ผู้บริโภคยุคนี้ให้ความสำคัญกับหัวข้อข่าวหรือข้อความสั้น ๆ ขณะที่นโยบายการเงินหรือข้อมูลเศรษฐกิจที่ ธปท. สื่อสาร อาจเป็นเรื่องไกลตัวและเป็นเรื่องที่ค่อนข้างยาก และต้องอธิบายกันพอสมควร ดังนั้นในการสื่อสารข้อมูลจาก ธปท. ไปยังประชาชนเป็นเรื่องที่ท้าทาย ถ้าสั้นไปก็อาจทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์ หรือถ้ายากเกินไปก็จะทำให้ประชาชนไม่เข้าใจในสิ่งที่ ธปท. ต้องการสื่อสาร

กฎเกณฑ์ในการกำกับดูแลนวัตกรรมทางการเงินก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง จากเดิม ธปท. จะกำกับดูแลสถาบันการเงินเป็นหลัก แต่วันนี้เมื่อมีผู้ให้บริการใหม่ ๆ เข้ามา หรืออาจจะเป็นผู้ให้บริการเดิม แต่ต้องการนำเสนอบริการที่เป็นดิจิทัล หรือ "ฟินเทค (FinTech)" ซึ่งเป็นการผนวกเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับธุรกรรมทางการเงิน และสร้างนวัตกรรมทางการเงินแบบใหม่ ธปท. จำเป็นต้องปรับวิธีการกำกับดูแลให้มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบโจทย์ความเปลี่ยนแปลง เพื่อที่จะได้เรียนรู้ไปพร้อมกับผู้ให้บริการ ซึ่งเป็นที่มาของ "กรอบการทดสอบและพัฒนานวัตกรรมที่นำเทคโนโลยีใหม่มาสนับสนุนการให้บริการทางการเงิน (Regulatory Sandbox)" ซึ่งเป็นเวทีที่เปิดให้ทดลองบริการนวัตกรรมทางการเงินใหม่ ๆ ในวงจำกัดและในช่วงเวลาที่จำกัด ซึ่งทุกฝ่ายจะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกันจนแน่ใจว่านวัตกรรมนั้นมีศักยภาพทางธุรกิจ มีการบริหารความเสี่ยงได้ดี และไม่สร้างความเสี่ยงทั้งต่อประชาชนและความเสี่ยงเชิงระบบ ก่อนที่จะเปิดให้บริการทั่วไป

นอกจากนี้ ปฏิเสธไม่ได้ว่า ด้วยบริบทเศรษฐกิจการเงินโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดนิ่ง การที่ ธปท. จะเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้นได้นั้น จำเป็นจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลตลอดจนมุมมองกับหน่วยงานอื่น และต้องเข้าใจซึ่งกันและกันมากขึ้น เพื่อนำไปสู่การสร้างเป้าหมายและวิสัยทัศน์ร่วมกัน ที่จะช่วยพัฒนาประเทศในระยะกลางและระยะยาว

แต่เดิมหน่วยงานที่ทำงานร่วมกับ ธปท. มักเป็นหน่วยงานการกำกับดูแลด้านการเงิน เช่น สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) หรือ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ฯลฯ แต่ทุกวันนี้ สิ่งที่มีบทบาทสำคัญมากกับการดำเนินชีวิตของประชาชนและบริการทางการเงิน คือ Smartphone ปัจจุบันมีผู้ใช้บริการธนาคารผ่าน Smartphone (Mobile Banking) มากถึง 14 ล้านบัญชี และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงจำเป็นที่ทั้ง ธปท. และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) จะต้องทำงานร่วมกัน และทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน เพื่อให้กฎเกณฑ์การกำกับดูแลออกมาสอดคล้องกัน และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

นอกจากนี้ ธปท. ยังจำเป็นต้องทำงานร่วมกับหน่วยงานกำกับดูแลและธนาคารกลางในต่างประเทศมากขึ้น เนื่องจากบริการทางการเงินข้ามพรมแดนมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อย ๆ ปัจจุบัน ธปท. อยู่ระหว่างกระบวนการทบทวนกฎเกณฑ์ด้านการเคลื่อนย้ายเงินทุนระหว่างประเทศ ภายใต้แนวทาง "Regulatory Guillotine" โดยเปิดโอกาสให้ภาครัฐและเอกชนมีส่วนร่วมในการทบทวนกฎเกณฑ์ให้ทันสมัย รองรับการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและรูปแบบการทำธุรกิจให้เหมาะสมเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เรายังได้ศึกษาบทเรียนของประเทศต่าง ๆ ด้วย เพื่อให้แน่ใจว่า แนวทางของเราตอบโจทย์ทุกด้านของระบบการเงินและภาคธุรกิจ โดยที่ไม่สร้างความเสี่ยงเชิงระบบให้แก่เศรษฐกิจไทย

ขับเคลื่อนการมีส่วนร่วม (Engagement) จากภายในสู่ภายนอก

ดร.วิทย์ : ภายใน ธปท. เอง เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันของพนักงาน เกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์กับทุกส่วนของสังคมที่ต้องมีมากขึ้น ท่านผู้ว่าการมียุทธศาสตร์ภายในอย่างไร

ผู้ว่าการวิรไท : จำเป็นต้องสร้างการตระหนักรู้ว่า การสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเป็นเรื่องสำคัญสำหรับทุกหน่วยงานภายใน ธปท. ในการทำแผนยุทธศาสตร์ 3 ปีของ ธปท. มีลักษณะเป็นการทำแผนจากล่างขึ้นบน (Bottom-up) และเปิดโอกาสให้พนักงาน ธปท. ร่วมกันคิดให้ความเห็นว่าเรื่องอะไรเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการทำงานของ ธปท. ในฐานะธนาคารกลาง ทั้งในระยะปานกลางและระยะยาว จนสุดท้ายออกมาเป็น 12 แผนงานสำคัญ ผมคิดว่าพนักงานทุกคนที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานหรือบุคคลภายนอก ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องว่าต้องมีมากขึ้น โดยเฉพาะในบริบทของโลกที่ซับซ้อน การแก้ปัญหายาก หลายอย่างต้องอาศัยความร่วมมือกับทุกภาคส่วนด้วย

การประยุกต์หลักพระพุทธศาสนา ในการสร้างการมีส่วนร่วมฯ

ดร.วิทย์ : เท่าที่ทราบ ท่านผู้ว่าการสนใจหลักธรรมทางพุทธศาสนาและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันและการบริหารงาน อยากทราบว่า มีการนำมาประยุกต์ในการบริหารงานในส่วนของ Stakeholder Engagement บ้างหรือไม่

ผู้ว่าการวิรไท : หลักธรรมในพุทธศาสนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทุกเรื่องในการดำรงชีวิต รวมถึงสิ่งที่ ธปท. ทำเกี่ยวกับ Stakeholder Engagement ก็มีหลายหลักธรรมที่สามารถเอามาประยุกต์ใช้ได้ เช่น "การรับฟังด้วยใจเป็นกลาง" ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง หลายครั้งที่เหมือน "เราได้ยิน แต่เราไม่ได้ฟัง" เพราะฉะนั้นหลักอุเบกขาธรรมและการรับฟังด้วยใจเป็นกลางถือเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญ หลักธรรมในส่วนที่เกี่ยวกับการเข้าใจคนอื่น มีอยู่หลายเรื่องที่สามารถนำมาปรับใช้ได้ อาทิ "หลักพรหมวิหาร" ธรรมที่จะช่วยให้เราเห็นอกเห็นใจและเข้าใจปัญหาและข้อจำกัดหรือ "ทุกข์" ของผู้อื่น และจะทำให้เรารู้ว่าควร "ยื่นมือ" ในเรื่องอะไร ที่จะตอบโจทย์กลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคม นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายเรื่องที่เราสามารถนำหลักของพุทธศาสนามาประยุกต์ได้ด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการใช้ชีวิตทั่วไป และการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล เป็นต้น

ช่องทางที่หลากหลาย ตอบโจทย์ Stakeholders ที่แตกต่าง

ดร.วิทย์ : บางครั้งคนภายนอกมองเข้ามา อาจรู้สึกว่า ธปท. มีระยะห่าง และรู้สึกว่าพนักงานของ ธปท. ดูเคร่งขรึม ท่านผู้ว่าการอยากจะทักทายกับคนที่รู้สึกว่า ธปท. อยู่ห่าง อย่างไรบ้าง

ผู้ว่าการวิรไท : เราคงปฏิเสธไม่ได้ว่า แต่ละองค์กรมีภาพลักษณ์ต่างกัน ขึ้นอยู่กับภารกิจของแต่ละแห่ง สำหรับ ธปท. ด้านหนึ่งเราทำหน้าที่เป็น "ผู้คุมกฎ" ทำให้หลายฝ่ายรู้สึกว่าเราเคร่งขรึม เคร่งครัด และเข้มงวดในหลายเรื่อง แต่ภารกิจอีกด้านในการดูแลผู้บริโภคและประชาชน รวมถึงการดูแลเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจ ธปท. ต้องการสร้างความเข้าใจร่วมกับประชาชน ต้องสร้างความน่าเชื่อถือ รวมถึงต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ประกอบกับงานของ ธปท. ที่มีหน้างานกว้างและหลากหลาย รวมทั้งทุกหน้างานมีความซับซ้อน ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนรู้สึกว่า ใกล้ชิดกับ ธปท. มากขึ้น เราต้องพยายามพัฒนาช่องทางสื่อสารกับประชาชนให้หลากหลาย สอดคล้องกับแนวทางดำรงชีวิตของประชาชนที่เปลี่ยนไป

ปัจจุบัน ธปท. ได้เพิ่มช่องทางสื่อสารผ่าน Twitter Facebook และ YouTube เพื่อให้สามารถสื่อสารได้เร็วและตรงกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น รวมทั้งยังมีช่องทางแบบเดิมอีกหลากหลายรูปแบบ อาทิ การปาฐกถาและร่วมวงเสวนาทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด โดยข้อความที่สื่อสารจะแตกต่างกันไปสำหรับประชาชนแต่ละกลุ่ม หรือการพบปะผู้ประกอบการตั้งแต่ขนาดใหญ่จนถึงขนาดเล็กตามจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ เฉลี่ยปีละประมาณ 800 ครั้ง นอกจากนี้ ธปท. มีสำนักงานภาคทั้ง 3 แห่ง เป็นกลไกสำคัญในการ "ยื่นหู" และ "ยื่นมือ" ในการทำงานร่วมกับภาคธุรกิจและภาคประชาสังคมในระดับภูมิภาค เพื่อให้การทำงานของ ธปท. อยู่บนฐานของความเข้าใจประชาชนอย่างแท้จริง ในปีนี้เราจะเน้นการลงพื้นที่จริงมากขึ้น เพื่อสอบถามและรับฟังความคิดเห็นของผู้ประกอบการถึงสถานการณ์เศรษฐกิจในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อให้การกำหนดนโยบายของ ธปท. ตอบโจทย์ประชาชนในระดับฐานรากได้ตรงจุด และเอื้อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน

ดร.วิทย์ สิทธิเวคิน

พิธีกรและผู้ดำเนินรายการโทรทัศน์มากประสบการณ์ เริ่มต้นทำงานในฐานะผู้ดำเนินรายการด้านเศรษฐกิจครั้งแรกเมื่อ 20 ปีก่อนกับเครือเนชั่น จากนั้นเริ่มเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางจากรายการ "เช้านี้ประเทศไทย" รายการข่าวเช้าทาง ททบ. 5 พร้อมกันนั้น ยังรับบทบาทเป็นผู้บริหารด้านการประชาสัมพันธ์ให้กับองค์กรชั้นนำ เช่น บริษัท บีเอ็มดับเบิลยู (ประเทศไทย) จำกัด และธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีผลงานหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาอีกด้วย

ชมการสัมภาษณ์ในรูปแบบวีดิทัศน์ ได้ทางแอปพลิเคชัน BOT MAGAZINE

(จากซ้ายไปขวา) ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายอากุส มาร์โตวาร์โดโจ ผู้ว่าการธนาคารกลางอินโดนีเซีย และนายมูฮัมหมัด อิบราฮิม ผู้ว่าการธนาคารกลางมาเลเซีย

การจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่น ระหว่างธนาคารกลางมาเลเซีย และธนาคารแห่งประเทศไทย กับธนาคารกลางอินโดนีเซีย

เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2559 ธนาคารกลางอินโดนีเซีย ธนาคารกลางมาเลเซีย และธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจทวิภาคีว่าด้วยการจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการค้าและการลงทุน 2 ฉบับ ระหว่างธนาคารกลางมาเลเซีย กับธนาคารกลางอินโดนีเซีย (ริงกิต - รูเปีย) และธนาคารแห่งประเทศไทย กับธนาคารกลางอินโดนีเซีย (บาท - รูเปีย) ตามลำดับ เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้เงินสกุลท้องถิ่นเป็นสื่อกลางในการชำระการค้าและการลงทุนระหว่างสองประเทศในลักษณะเดียวกับกลไกการชำระเงินบาท - ริงกิต ซึ่งได้จัดตั้งและเริ่มดำเนินการแล้วเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2559

ในโอกาสที่ ธปท. เริ่มกระบวนการจัดตั้งกลไกการชำระเงินบาท - รูเปีย อย่างเป็นทางการ และการครบรอบ 1 ปี ของการดำเนินการกลไกการชำระเงินบาท - ริงกิต ในเดือนมีนาคม 2560 BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ จะพาทุกท่านไปทำความรู้จักกับกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

ทำไมสนับสนุนให้มีการชำระเงินโดยใช้เงินสกุลท้องถิ่น?

เหตุผลที่ ธปท. ส่งเสริมให้มีการใช้เงินสกุลท้องถิ่นชำระธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศ อาจกล่าวได้ในสองมิติ

มิติแรก ในเรื่องของการสนับสนุนการค้าระหว่างประเทศในภูมิภาค ซึ่งกำลังขยายตัวอย่างมีนัยสำคัญ ปัจจุบันทั้งสามประเทศเป็นคู่ค้าลำดับต้น ๆ ของซึ่งกันและกัน โดยมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับมาเลเซียสูงถึง 20,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และ 15,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ สำหรับอินโดนีเซีย

มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ค.ศ. 2015

MALAYSIA	2015
Exports to Malaysia	10,190
Imports from Malaysia	11,917
Trade Volume (X+M)	22,107

INDONESIA	2015
Exports to Indonesia	7,834
Imports from Indonesia	6,564
Trade Volume (X+M)	14,398

Unit: Millions of US Dollars

แต่ทว่า ที่ผ่านมาการค้าระหว่างประเทศส่วนใหญ่ชำระเงินกันเป็นเงินสกุลหลักโดยเฉพาะดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ ข้อมูล ณ สิ้นปี พ.ศ. 2558 การค้าระหว่างไทยและมาเลเซียมีการชำระเงินด้วยเงินบาทและริงกิตเพียงร้อยละ 13.4 ส่วนอินโดนีเซียมีเพียงร้อยละ 11.7 เท่านั้นที่ชำระราคาด้วยเงินบาทและรูเปีย การใช้เงินสกุลหลักชำระค่าสินค้าทำให้ผู้ประกอบการมีต้นทุนในการแลกเปลี่ยนเงิน เช่น ในกรณีการค้ากับมาเลเซีย ผู้นำเข้ามาเลเซียต้องแลกเงินริงกิตเป็นดอลลาร์สหรัฐฯ ก่อน แล้วชำระเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ให้ผู้ส่งออกไทย จากนั้นผู้ส่งออกไทยก็ต้องแปลงดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นเงินบาท ซึ่งทำให้เกิดค่าใช้จ่ายในการชำระเงินค่อนข้างสูง

มิติที่สอง ในเรื่องของการบริหารความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยน ซึ่งเป็นความเกี่ยวเนื่องมาจากความนิยมในการชำระค่าสินค้าและบริการด้วยเงินสกุลหลักนั่นเอง ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้ว ค่าเงินสกุลท้องถิ่นมักจะเคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกัน ในภาวะที่เศรษฐกิจการเงินโลกมีความผันผวน ค่าเงินสกุลหลักก็จะมีแนวโน้มผันผวนด้วย การชำระค่าสินค้าและบริการด้วยเงินสกุลท้องถิ่นโดยตรงจะช่วยลดผลกระทบที่เกิดจากความผันผวนของเศรษฐกิจโลกได้ โดยผู้ประกอบการที่ชำระหรือได้รับชำระเป็นสกุลเงินของตนจะไม่ต้องเสี่ยงกับความผันผวนของค่าเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ในขณะที่ผู้ประกอบการที่ได้รับหรือชำระเงินสกุลท้องถิ่นของอีกฝ่าย แม้จะมีความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงของค่าเงิน แต่ก็จะน้อยกว่าการใช้เงินดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งจะช่วยให้ความเสี่ยงด้านอัตราแลกเปลี่ยนของภาคธุรกิจปรับลดลง และช่วยบรรเทาผลกระทบต่อการค้าในภูมิภาคลงได้

กราฟแสดงความผันผวนของอัตราแลกเปลี่ยนระหว่างดอลลาร์สหรัฐฯ กับเงินสกุลท้องถิ่น ค.ศ. 2013 – 2015

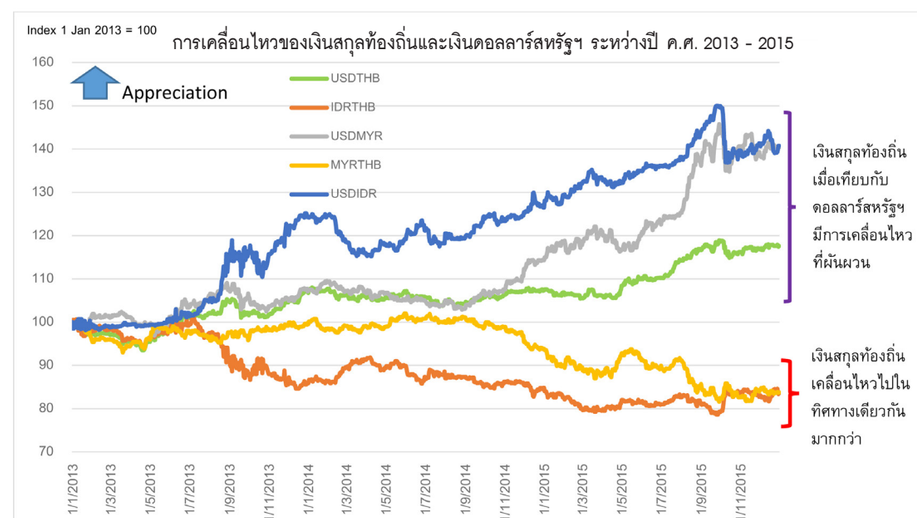

สัดส่วนการใช้เงินสกุลต่าง ๆ ในการชำระราคาระหว่างไทยกับมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ค.ศ. 2015

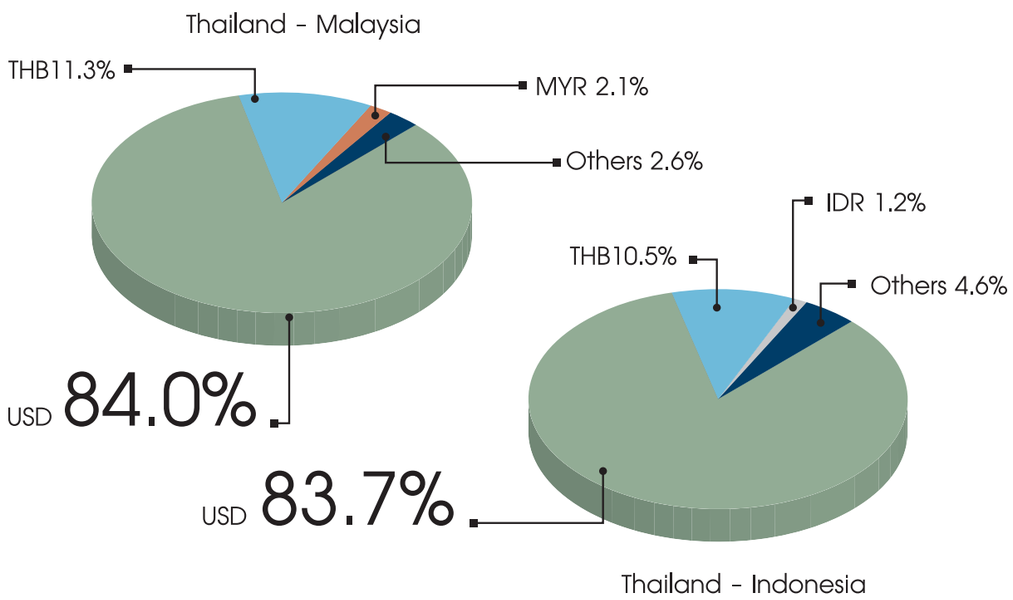

กลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่น มีการดำเนินการอย่างไร?

สำหรับการส่งเสริมการใช้เงินบาท - ริงกิต ที่ได้มีการดำเนินการแล้ว และบาท - รูเปีย ที่อยู่ระหว่างการดำเนินการนั้น จะอยู่ในรูปของการจัดให้มีกลไกการชำระเงินโดยเฉพาะ โดยธนาคารกลางของแต่ละประเทศจะพิจารณาคัดเลือกธนาคารพาณิชย์เพื่อทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการดำเนินการชำระเงินสกุลท้องถิ่น และจะผ่อนคลายกฎเกณฑ์ด้านการควบคุมการแลกเปลี่ยนเงินให้ เพื่อให้การชำระธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศโดยใช้เงินสกุลท้องถิ่นทำได้สะดวกขึ้น

ในกรณีของกลไกการชำระเงินบาท - ริงกิต ธนาคารกลางมาเลเซียได้อนุญาตให้มีการ Quote อัตราแลกเปลี่ยน และแลกเปลี่ยนเงินบาทกับริงกิต รวมทั้งรับฝากเงินสกุลริงกิตได้ในประเทศไทย ในขณะเดียวกัน ธปท. ก็ผ่อนปรนเงื่อนไขเกี่ยวกับบัญชีเงินบาทให้ธนาคารพาณิชย์มาเลเซีย เป็นต้น เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถให้บริการด้านการแลกเปลี่ยนเงิน และทำธุรกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเงินสกุลบาท - ริงกิตได้สะดวกขึ้น ซึ่งจะเอื้อต่อการประกอบธุรกิจของภาคเอกชนของทั้งสองประเทศ

ส่วนกลไกการชำระเงินบาท - รูเปียที่ ธปท. กำลังพิจารณาร่วมกับธนาคารกลางอินโดนีเซียอยู่ ก็จะดำเนินการตามแนวทางเดียวกับที่ ธปท. ทำกับธนาคารกลางมาเลเซีย

นอกจากนี้ ธนาคารกลางของทั้งสามประเทศยังตกลงที่จะร่วมกันกำกับดูแลและแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการชำระราคาด้วยเงินสกุลท้องถิ่น โดยให้เป็นไปตามกฎระเบียบและข้อกำหนดของแต่ละประเทศ

อย่างไรก็ตาม การผลักดันการใช้เงินสกุลท้องถิ่นดังกล่าว จะทำอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยระยะแรกจะสนับสนุนการใช้เงินสกุลท้องถิ่นเพื่อการค้าระหว่างกันและขยายขอบเขตให้ครอบคลุมไปถึงการลงทุนโดยตรงระหว่างประเทศในเวลาที่เหมาะสม

ทำไมจึงทำความตกลงเฉพาะแบบทวิภาคี?

การบรรลุข้อตกลงร่วมกันระหว่างสองประเทศทำได้ง่ายและมีประสิทธิภาพมากกว่า อีกทั้งกฎเกณฑ์ด้านการแลกเปลี่ยนเงินและระดับความพร้อมในการเปิดเสรีทางการเงินในแต่ละประเทศที่มีความแตกต่างกันมาก ทำให้โอกาสในการเจรจาแบบพหุภาคีประสบความสำเร็จได้ค่อนข้างยาก การผลักดันให้เกิดกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่นจึงเริ่มต้นจากการเจรจาแบบทวิภาคี โดยอาจมีการพัฒนารูปแบบการเจรจาเป็นแบบพหุภาคีต่อไป

ธปท. คาดหวังอะไรจากการจัดตั้งกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่น?

ธปท. หวังว่ากลไกและการสนับสนุนการชำระธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศด้วยสกุลท้องถิ่นที่ดำเนินการร่วมกับธนาคารกลางมาเลเซีย และธนาคารกลางอินโดนีเซียนี้ จะมีบทบาทช่วยลดต้นทุนและความเสี่ยงในการชำระเงินให้กับภาคธุรกิจ ซึ่งจะสนับสนุนให้มีการค้าระหว่างกันมากขึ้น และจะช่วยกระตุ้นการเติบโตของเศรษฐกิจในภูมิภาค รวมทั้งหวังเป็นอย่างยิ่งว่าประเทศอื่น ๆ ในภูมิภาคจะเล็งเห็นถึงประโยชน์ของกลไกการชำระเงินสกุลท้องถิ่น และสานต่อเจตนารมณ์นี้ ซึ่งเป็นอีกหนึ่งก้าวสำคัญในการยกระดับความร่วมมือทางการเงินการธนาคารของประเทศที่อยู่ภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

เรื่อง : ฝ่ายตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ

ความร่วมมือกับ ASTRI ด้าน Cyber Security & FinTech

ปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีทางการเงิน (FinTech) มาประยุกต์ใช้ในการทำธุรกรรมการเงินและการชำระเงินอย่างกว้างขวาง ทั้งในภาคสถาบันการเงินและ Non-bank ช่วยให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว มีต้นทุนถูกลง ตลอดจนลูกค้าสามารถเข้าถึงบริการได้ง่ายขึ้นในทุกสถานที่ ทุกเวลา และทุกอุปกรณ์ แต่การใช้เทคโนโลยีต้องเผชิญกับภัยคุกคามทางไซเบอร์ (Cyber Attack) ที่นับวันจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีรูปแบบที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น อาจส่งผลเสียหายต่อสถาบันการเงินและลูกค้าผู้ใช้บริการ การรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ (Cyber Security) จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องมีควบคู่ไปกับการใช้เทคโนโลยีที่เพิ่มขึ้นด้วย ทั้งเรื่อง FinTech และเรื่อง Cyber Security

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) จึงได้กำหนดเป็นแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (ปี 2560 - 2562) ทั้งในเรื่องการผลักดันผู้ให้บริการในระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน ยกระดับความพร้อมเพื่อรับมือด้าน Cyber Security รวมทั้งสนับสนุนให้ระบบการเงินไทยมีผลิตภัณฑ์ทางการเงินและบุคลากรที่ตอบสนองความต้องการและความท้าทายของประเทศ

การดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์นั้น ปัจจัยสำคัญอันหนึ่งคือ การมีความร่วมมือกับองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ หนึ่งในนั้น คือ สถาบันพัฒนาเทคโนโลยีและวิทยาศาสตร์ประยุกต์ฮ่องกง (Hong Kong Applied Science and Technology Research Institute: ASTRI) ซึ่งเป็นองค์กรที่น่าเชื่อถือและมีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี เนื่องจากเป็นองค์กรรัฐที่ก่อตั้งโดยรัฐบาลของเขตการปกครองพิเศษฮ่องกงตั้งแต่ พ.ศ. 2543 เพื่อเป็นศูนย์กลางด้านการวิจัยและพัฒนาทางเทคโนโลยี (R&D) มีบุคลากรและนักวิจัยจำนวนกว่า 500 คน ที่มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี โดยเฉพาะด้าน Cyber Security และ FinTech รวมถึงมีระบบและศูนย์วิจัย (Lab) ที่รองรับในเรื่องดังกล่าว อีกทั้ง ASTRI ยังทำงานร่วมกับ Hong Kong Monetary Authority (HKMA) ซึ่งเป็นผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินในฮ่องกง ในการร่วมสนับสนุนการกำกับดูแลด้านเทคโนโลยีอีกด้วย

เมื่อวันที่ 1 ธันวาคม 2559 ธปท. ได้มีการลงนามความร่วมมือ (MOU) กับ ASTRI ในการแลกเปลี่ยนความรู้และพัฒนาบุคลากรในเรื่องการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์ และเทคโนโลยีทางการเงิน ร่วมกันเป็นเวลา 3 ปี โดยความร่วมมือที่จะดำเนินการร่วมกัน คือ

1. **การแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และข้อมูลทั้งด้าน Cyber Security และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สนับสนุน FinTech** เช่น Blockchain และ Big Data เป็นต้น

2. **การช่วยเหลือสนับสนุนในการพัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านไซเบอร์** (Cyber Intelligence Sharing Platform: CISP) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การแลกเปลี่ยนข้อมูลมีประสิทธิภาพ ได้รับข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและทันสมัยเพียงพอต่อการรับมือภัยทางไซเบอร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งขณะนี้ทาง ธปท. และสมาคมธนาคารไทยอยู่ระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบดังกล่าว เพื่อใช้เป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างสถาบันการเงิน และการรายงานเหตุการณ์สำคัญต่อ ธปท.

3. **การพัฒนาบุคลากรด้าน Cyber Security และ FinTech ของประเทศไทย** อาทิ การฝึกงาน ศึกษาดูงาน ประชุมสัมมนา จัดอบรม พัฒนาหลักสูตรหรือมาตรฐานกลาง และให้คำปรึกษา ซึ่งขณะนี้เริ่มดำเนินการในการแลกเปลี่ยนบุคลากรเพื่อฝึกงานและมีการวางแผนจัดหลักสูตรการอบรมร่วมกันแล้ว

ดังนั้น เมื่อความร่วมมือกับ ASTRI เกิดขึ้นจะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่องานของ ธปท. และต่อระบบสถาบันการเงินไทยในหลายด้าน ทั้ง

ด้านเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความรู้ที่รวดเร็วและมีมาตรฐาน ด้านการพัฒนาบุคลากรที่มีขอบเขตชัดเจนและสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยให้บุคลากร ธปท. มีความเข้าใจในเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในเชิงลึก และรู้เท่าทันต่อภัยคุกคามมากขึ้น ซึ่งสนับสนุนภารกิจของ ธปท. ด้านการผลักดันให้มีการใช้เทคโนโลยีทางการเงินมากขึ้น เพื่อให้ระบบมีประสิทธิภาพ และด้านการกำกับตรวจสอบความเสี่ยงที่เกิดจากการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการทำธุรกรรมผ่านเทคโนโลยีมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนนโยบายภาครัฐในการขับเคลื่อนประเทศด้วยเศรษฐกิจดิจิทัล

ASTRI สนับสนุนด้านเทคโนโลยีทางการเงินในฮ่องกงอย่างไร

- **ASTRI ทำงานใกล้ชิดกับผู้กำกับดูแลสถาบันการเงินของฮ่องกง** (Hong Kong Monetary Authority : HKMA) **สมาคมธนาคารของฮ่องกง รวมถึงสถาบันการเงินต่าง ๆ** ในการพัฒนาด้าน Cyber Security และ FinTech ที่สนับสนุนระบบสถาบันการเงินในฮ่องกง เช่น พัฒนาระบบการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านภัยคุกคาม และการพัฒนาหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรด้านดังกล่าว ซึ่งเป็นเรื่องที่ HKMA ผลักดัน และมีส่วนช่วยพัฒนาผลิตภัณฑ์ ที่สนับสนุนด้านการเงิน เช่น นำเทคโนโลยี Blockchain มาพัฒนาการประเมินอสังหาริมทรัพย์ในฮ่องกง เพื่อสนับสนุนการให้สินเชื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคาดว่าธนาคารในฮ่องกงหลายแห่งจะร่วมกันนำมาใช้ รวมถึงการออก White Paper ที่ระบุความเสี่ยงและข้อกังวลในการนำ Blockchain มาใช้ เป็นต้น
- **ASTRI มี Infrastructure ที่พร้อมสนับสนุนงานด้านเทคโนโลยี** โดยมี Security Lab, FinTech Innovation Hub, Co-working Space, มีผู้เชี่ยวชาญ และได้รับเงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาลหรือภาคเอกชนใน 3 ลักษณะ คือ (1) รัฐบาลสนับสนุนทั้งหมด (2) ภาคเอกชนลงทุนทั้งหมด (3) ร่วมลงทุนระหว่างรัฐบาลและเอกชน

Performance Audit

กับการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มีเป้าหมายที่จะเป็นองค์กรที่มองไกล มีหลักการ และร่วมมือเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนของไทย จึงกำหนดแผนยุทธศาสตร์ ธปท. ปี 2560 - 2562 ให้มุ่งเน้นการผลักดัน 3 ด้าน คือ ด้านเสถียรภาพ (Stability) ด้านการพัฒนา (Development) และด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในองค์กร (Internal Excellence)

Performance Audit Diagram

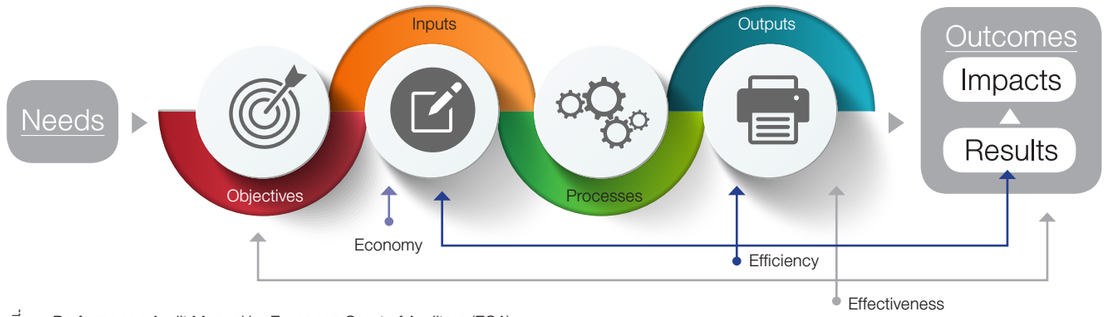

ที่มา : Performance Audit Manual by European Court of Auditors (ECA)

เมื่อเอ่ยถึงด้าน Internal Excellence แล้ว หลายท่านคงจะนึกถึงฝ่ายงานต่าง ๆ ใน ธปท. เองที่ต้องช่วยผลักดันการยกระดับกระบวนการทำงานของตนให้มีประสิทธิภาพสูง คล่องตัว ทันสมัย และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า สายตรวจสอบกิจการภายใน (สตน.) เป็นอีกหนึ่งสายงานที่เป็นกลไกอิสระและมีส่วนสำคัญที่จะช่วยเหลือฝ่ายงานต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายการปฏิบัติงานตามที่มุ่งหวัง และช่วยส่งเสริมบทบาทของ ธปท. ในความเป็นธนาคารกลางของประเทศในภาพรวม

การปฏิบัติงานตรวจสอบกิจการภายในที่ผ่านมา สตน. ยึดหลัก GRC ในการตรวจสอบและวิเคราะห์กระบวนการทำงาน โดยเน้นการกำกับดูแลกิจการที่ดี (Good Governance) การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) และการปฏิบัติตามกฎระเบียบและกฎหมาย (Compliance) ซึ่งจากการทำหน้าที่ในฐานะกลไกอิสระมาโดยตลอด สตน. เห็นว่า ในภาพรวมของ ธปท. ทุกฝ่ายงานมีกระบวนการทำงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับระบบการควบคุมภายในที่มีประสิทธิภาพในระดับหนึ่งแล้ว สตน. จึงมุ่งหวังจะยกระดับการตรวจสอบขึ้นไปอีกก้าวหนึ่ง โดยมุ่งเน้นการตรวจสอบด้านการดำเนินงาน หรือ Performance Audit ให้มากขึ้น เพื่อสอดรับกับยุทธศาสตร์ของ ธปท.

Performance Audit หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า "PA" คือ การตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งจะตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกในรายละเอียดของกิจกรรม โครงการ แผนงาน หรือการดำเนินงานขององค์กร โดยใช้หลักการ 3Es ได้แก่ Economy (ประหยัด) คือ การลดต้นทุนให้ต่ำกว่าที่แผนกำหนด แต่ยังได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ Efficiency (ประสิทธิภาพ) คือ การใช้ทรัพยากรเท่ากัน แต่ได้ผลลัพธ์ที่มากกว่า หรือการได้ผลลัพธ์เท่ากัน แต่ใช้ทรัพยากรน้อยกว่า และ Effectiveness (ประสิทธิผล) คือ การบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ในการตรวจสอบแบบ PA ปัจจัย 3Es จะถูกนำมาจับคู่ความสัมพันธ์ในแต่ละกระบวนการทำงาน เริ่มตั้งแต่ Inputs, Processes, Outputs, Outcomes และ Impacts (ตามภาพ Diagram) เช่น Economy เน้นดูที่ Inputs ในขณะที่ Efficiency จะต้องดูความสัมพันธ์ระหว่าง Inputs และ Outputs เป็นต้น นอกจากนี้ เพื่อให้การวิเคราะห์ 3Es มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น สตน. เน้นการนำข้อมูลที่มีอยู่เป็นจำนวนมากมาวิเคราะห์ในเชิงลึก เพื่อหาความเชื่อมโยงของข้อมูล หรือที่เรียกว่า Data Analytics ซึ่งเป็นการส่งเสริมการตรวจสอบแบบ PA

ที่สำคัญ สตน. ยังนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการตรวจสอบ เช่น Audit Command Language หรือ ACL ซึ่งสามารถประมวลผลข้อมูลที่มีปริมาณมากได้หลากหลายรูปแบบ ทำให้สามารถคำนวณ วิเคราะห์ ประมวลผล และสุ่มตัวอย่างข้อมูลได้อย่างอิสระ ACL จึงช่วยให้เห็นประเด็นปัญหาและสาเหตุที่แท้จริง เพื่อช่วยปรับกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ดียิ่งขึ้น

ทุกคนอาจมองว่า PA สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับงานตรวจสอบของ สตน. เท่านั้น แต่ในความเป็นจริง หากทุกฝ่ายงานเข้าใจหลักการ 3Es ของ PA และนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน จะทำให้แต่ละฝ่ายงานบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อ ธปท. ในภาพรวม

BOT Library: Drawing the Future

ศูนย์การเรียนรู้...โฉมใหม่ของ ธปท.

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับที่ผ่านมา ได้กล่าวถึงแผนยุทธศาสตร์ 3 ปี (พ.ศ. 2560 - 2562) ของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ ธปท. สามารถดูแลเสถียรภาพและส่งเสริมการพัฒนาระบบเศรษฐกิจการเงินไทยได้อย่างสมดุลในสภาพแวดล้อมโลกที่มีความท้าทายใหม่ ๆ เพิ่มขึ้น ประกอบด้วยยุทธศาสตร์ 3 ด้าน คือ ด้านเสถียรภาพ (Stability) ด้านการพัฒนา (Development) และด้านเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กร (Internal Excellence)

BOT พระสยาม MAGAZINE ฉบับนี้ ขอนำเสนอบทบาทของห้องสมุดในการสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ ธปท. ด้าน Internal Excellence

"ห้องสมุดรูปแบบใหม่ที่ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. จะเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจการเงินครบวงจร ที่ทำหน้าที่ในการสื่อสารและเข้าถึงสาธารณชน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจการเงินและการดำเนินนโยบายการเงิน และจะสนับสนุนยุทธศาสตร์ของ ธปท. ได้อย่างไร" ที่นี่มีคำตอบ

ห้องสมุดโฉมใหม่
Knowledge Center & Digital Library

ห้องสมุดที่จะเปิดให้บริการที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ ในกลาง พ.ศ. 2560 นี้ ออกแบบด้วยการผสมผสานระหว่างแนวคิด "Knowledge Center" และ "Digital Library" ด้วยการให้บริการหนังสือ วารสาร บทความ รายงาน ข้อมูล สื่อมัลติมีเดีย ฯลฯ ในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ที่เข้าถึงได้สะดวก รวดเร็ว ด้วยระบบและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ในพื้นที่แบบโปร่งโล่ง บรรยากาศผ่อนคลาย โดยมีเป้าหมายหลัก 2 เรื่อง คือ "การสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการด้านเศรษฐกิจการเงินสำหรับนักวิจัย และ นักวิชาการ" และ "การสร้างความรู้ด้านการบริหารจัดการการเงินสำหรับประชาชน"

บทบาทหลัก Economist Society

วิสัยทัศน์ของห้องสมุด ธปท. ในการ "เป็นแหล่งค้นคว้าวิจัยหลักของประเทศในการเข้าถึงข้อมูลด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน และนโยบายการเงิน" เพื่อสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานวิชาการด้านเศรษฐกิจการเงิน โดยมุ่งให้บริการข้อมูลด้านเศรษฐศาสตร์ การเงิน และการธนาคารกลางที่มีความเฉพาะที่แตกต่างไม่สามารถหาจากแหล่งอื่นได้ (The Best, The First, The Different) ผนวกกับการให้บริการพื้นที่ในลักษณะของ Co-working Space ที่เอื้อต่อการทำงานและการพูดคุยแลกเปลี่ยนมุมมองระหว่างกัน ต่อยอดด้วยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเปิดเวทีสำหรับการสื่อสารนโยบายและแนวคิดระหว่างนักวิชาการ ธปท. นักวิชาการภายนอก และสาธารณชน

สามปัจจัยร่วมดังกล่าวจะช่วยสร้างชุมชนนักวิจัย และนักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์การเงิน (Economist Society) ให้เกิดขึ้นที่ห้องสมุด ธปท. แห่งนี้ อีกทั้งยังเป็นแหล่งสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดนักเศรษฐศาสตร์รุ่นใหม่เพิ่มขึ้น

บทบาทใหม่ Financial Literacy

การให้บริการทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงการจัดกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้ความรู้ทางการเงินพื้นฐาน จะช่วยส่งเสริมความรู้ทางการเงินให้กับประชาชนเพื่อสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน และสร้างภูมิคุ้มกันทางการเงินได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจในการดำเนินนโยบาย และบทบาทหน้าที่ของ ธปท. ด้วย

ห้องสมุด ณ ศูนย์การเรียนรู้ ธปท. คืออีกก้าวของบริการห้องสมุดรูปแบบใหม่ ที่พร้อมให้บริการสำหรับนักวิจัย นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษา ประชาชนทั่วไป และยังคงพร้อมสนับสนุนพนักงาน ธปท. เช่นเดิม

ข้อมูล : สำนักหอสมุด จดหมายเหตุ และพิพิธภัณฑ์

เทวะประติทิน

เทวะประติทินเป็นปฏิทินแบบสุริยจันทรคติ กล่าวคือเป็นปฏิทินที่บอกวันเดือนทั้งแบบสุริยคติและจันทรคติในแผ่นเดียวกัน ปฏิทินแบบสุริยคติ คือ ปฏิทินที่บอกวันเดือนตามการหมุนของโลกรอบดวงอาทิตย์ โดยแบ่งเดือนออกเป็น 12 เดือน ชื่อเดือนทั้ง 12 เดือนตามปฏิทินแบบสุริยคติของไทยนี้ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการทรงเป็นผู้กำหนดขึ้น โดยนำคำต้นของราศี เช่น มกร กุมภ์ เมษ มาสมาสกับคำหลังคือ คำว่า "อาพนฺธ" (อา-พัน-ทะ) "อายน" (อา-ยา-นะ) และ "อาคม"(อา-คะ-มะ) ซึ่งทั้งสามคำนี้แปลว่าการมาถึง

ตัวอย่างชื่อเดือน เช่น มกราคม มาจาก มังกร (ราศีมกร) + อาคม แปลว่า การมาถึงของราศีมังกร กุมภาพันธ์ มาจาก กุมภ์ (ราศีกุมภ์) + อาพนธ แปลว่า การมาถึงของราศีกุมภ์ เมษายน คือ เมษ (ราศีเมษ) + อายน แปลว่า การมาถึงของราศีเมษ หลักการใช้อาคม อายน และอาพนฺธ ดูจากจำนวนวัน กล่าวคือ เดือนที่มี 31 วันใช้อาคม เดือนที่มี 30 วันใช้อายน และเดือนที่มี 28 หรือ 29 วันใช้อาพนฺธ

สำหรับการนับเดือนตามแบบปฏิทินสุริยคตินั้นก่อน พ.ศ. 2484 นับเดือนเมษายนเป็นเดือนที่ 1 และเมื่อถึง พ.ศ. 2484 ไทยใช้วันที่ 1 มกราคมเป็นวันขึ้นปีใหม่ นับแต่นั้นมาเดือนที่ 1 ตามปฏิทินแบบสุริยคติของไทยจึงเป็นเดือนมกราคม ส่วนปฏิทินแบบจันทรคติ คือ ปฏิทินที่บอกวันเดือนโดยอาศัยการสังเกตการเปลี่ยนแปลงของดวงจันทร์ เรียกวันเป็นข้างขึ้นข้างแรมและเรียกเดือนเป็นเดือนอ้าย เดือนยี่ เรื่อยไปจนครบสิบสองเดือน

ผู้ประดิษฐ์เทวะประติทินคือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเทวะวงศ์วโรปการ ผู้ทรงพระอัจฉริยภาพด้านดาราศาสตร์ พระองค์เป็นผู้ประทานกำเนิดปฏิทินแบบสุริยคติและทรงจัดทำปฏิทินแบบสุริยคติแผ่นแรกถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวใน พ.ศ. 2432 โดยกำหนดให้วันที่ 1 เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่

สำหรับเทวะประติทิน 2462 นี้ แสดงวันเดือนของ พ.ศ. 2462 ซึ่งเป็นปีที่ 10 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว วันเดือนแบบจันทรคติแสดงทางด้านขวาและวันเดือนแบบสุริยคติแสดงทางด้านซ้ายมือ กรอบของปฏิทินแสดงภาพประจำจักรราศีทั้ง 12 ตามแบบสากล

เทวะประติทินแผ่นนี้พิมพ์ด้วยระบบพิมพ์หิน ขอบล่างมีตัวย่อว่า ผ ท บ ซึ่งหมายถึงพิมพ์ปฏิทินที่กรมแผนที่ทหารบก

ผู้สนใจสามารถติดต่อขอเข้าชมเทวะประติทินได้ที่วังเทวะเวสม์ ธนาคารแห่งประเทศไทย วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ระหว่างเวลา 09.00 - 12.00 น. และ 13.00 - 16.00 น. (โปรดนัดหมายล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์) สอบถามเพิ่มเติม โทร. 0 2283 5286

เรื่อง : ทีมบริการสารสนเทศการเรียนรู้

Daring to Change

ท่ามกลางความผันผวนหลายอย่างที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน การปรับตัวขององค์กรเพื่อรับมือกลายเป็นหนึ่งในโจทย์ที่ท้าทายที่สุดของผู้นำ ครั้งนี้จึงขอแนะนำหนังสือ 3 เล่ม ที่จะเป็นแรงกระตุ้นให้ทุกคน "กล้าเปลี่ยน" สามารถอ่านหนังสือทุกเล่มได้ที่ห้องสมุดธนาคารแห่งประเทศไทย

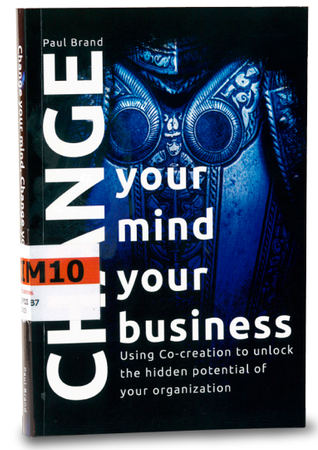

Change Your Mind, Change Your Business:
Using Co-creation to Unlock the Hidden Potential of Your Organization

โดย Paul A. Brand

เขียนโดยที่ปรึกษาด้านการจัดการที่ทำงานร่วมกับบริษัทระดับโลก ไม่ว่าจะเป็น Shell, Heineken, Sony, ABN AMRO, Ahold และ Eon ในการนำองค์กรสู่การเปลี่ยนแปลงท่ามกลางความสับสนของสิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ โดยเชื่อว่ากลยุทธ์ในการนำองค์กรท่ามกลางความโกลาหลที่ดีที่สุดก็คือ การพัฒนาบุคลากร และยังเผยถึงเคล็ดลับในการปรับเปลี่ยนโครงการต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างสร้างสรรค์ นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเป็นองค์กรที่ประสบความสำเร็จ

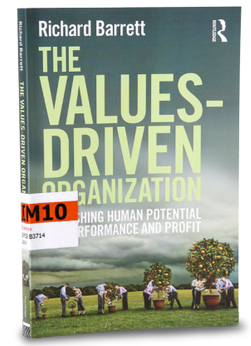

The Values-driven Organization:
Unleashing Human Potential for Performance and Profit

โดย Richard Barrett

Richard Barrett นักเขียนชาวอังกฤษ ผู้ก่อตั้งทฤษฎี The Universal Stages of Evolution เป็นทฤษฎีที่เชื่อว่า บุคลิกและวัฒนธรรมขององค์กร มีผลต่อค่านิยมขององค์กร หนังสือเล่มนี้เป็นการควบรวมหนังสือเดิมสองเล่มของผู้เขียน นั่นคือ Liberating the Corporate Soul (1998) และ Building a Values-driven Organization (2006) เนื้อหานำเสนอแนวทางการเปลี่ยนแปลงองค์กรและวัฒนธรรมองค์กรด้วยความเข้าใจและคุณค่าที่มีให้ผู้ร่วมงาน ซึ่งผู้เขียนเชื่อว่าจะนำไปสู่การพัฒนาองค์กรที่ประสบผลสำเร็จมากที่สุด

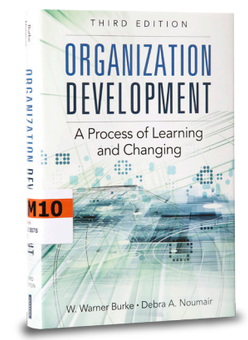

Organization Development:
A Process of Learning and Changing

โดย Debra A. Noumair
และ Wyatt Warner Burke

เขียนโดยผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษางานด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หนังสือว่าด้วยแนวคิดและกระบวนการพัฒนาองค์กรให้ทันสมัย นำมาใช้วางแผนและผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ เนื้อหานำเสนอภาพรวมของแนวทางสำหรับผู้บริหารทุกระดับชั้น เน้นทฤษฎีสำคัญเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจและสามารถแปลงไปสู่การปฏิบัติ เนื้อหาที่สำคัญ เช่น Organizational Development (OD) กระบวนการของการเปลี่ยนแปลง การวิเคราะห์ปัญหาขององค์กร การประยุกต์ใช้แบบจำลอง Burke-Litwin และการประเมินวิธีการและเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับ OD

อาลัย “สงัด ปุยอ๊อก”

ศิลปินผู้ถ่ายทอดธรรมชาติผ่านปลายพู่กัน

“ข้าพเจ้าเคารพธรรมชาติ เยี่ยงบิดาผู้ให้กำเนิด
ข้าพเจ้าไม่สามารถปฏิเสธธรรมชาติ
เพราะดูเหมือนว่าข้าพเจ้ากับธรรมชาติ
ถูกหลอมให้เป็นหนึ่งเดียว รูปแบบธรรมชาติ
ที่งดงามผสมผสานกับอารมณ์สะเทือนใจ
นั่นคือ จุดหมายในการทำงานศิลปะของข้าพเจ้า”

เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2559 วงการศิลปะไทยได้สูญเสียศิลปินอาวุโสคนสำคัญ “สงัด ปุยอ๊อก” ด้วยอายุ 77 ปี ท่านเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายจากการถ่ายทอดบรรยากาศพื้นเมือง และทิวทัศน์ทางภาคเหนือของไทยได้อย่างมีชีวิตชีวาผ่านงานจิตรกรรม ด้วยฝีแปรงที่ทั้งคมชัดเป็นเอกลักษณ์ และการเลือกใช้สีสันสดใส ทำให้ภาพของท่านได้รับความสนใจจากผู้ชื่นชอบงานศิลปะ จนมีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานส่วนตัวถึง 11 ครั้ง และได้รับเชิญร่วมแสดงผลงานกับศิลปินท่านอื่น ๆ อีกนับครั้งไม่ถ้วน

Our Pride & Heritage ในฉบับนี้ขอร่วมแสดงความอาลัยศิลปินผู้แต่งแต้มสีสันให้วงการศิลปะไทยด้วยการประมวลผลงานของท่านบางส่วนที่จัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ศิลปะสะสมของธนาคารแห่งประเทศไทย

ชื่อผลงาน : ดอยปุย เชียงใหม่
เทคนิค : สี Acrylic บน Canvas
ขนาด : 100 x 220 เซนติเมตร
ปีที่สร้างผลงาน : 2535
ปีที่สะสม : 2535
สถานที่จัดแสดง : อาคาร 1 ชั้น 5 ธปท.
หรือเข้าชมได้ที่ : https://goo.gl/CWLuja

ชื่อผลงาน : แม่ฮ่องสอน
เทคนิค : สี Acrylic บน Canvas
ขนาด : 60 x 90 เซนติเมตร
สถานที่จัดแสดง : อาคาร 5 ชั้น 6 ธปท.
หรือเข้าชมได้ที่ : https://goo.gl/ioeS9b

ชื่อผลงาน : โครงการหลวงเชียงใหม่
เทคนิค : สี Acrylic บน Canvas
ขนาด : 80 x 72 เซนติเมตร
ปีที่สร้างผลงาน : 2538
ปีที่สะสม : 2538
สถานที่จัดแสดง : สำนักงานภาคเหนือ ธปท.
หรือเข้าชมได้ที่ : https://goo.gl/Go6X2X

ชื่อผลงาน : เชียงใหม่หมายเลข 3 บ้านชนบท
เทคนิค : สี Acrylic บน Canvas
ขนาด : 90 x 139 เซนติเมตร
ปีที่สร้างผลงาน : 2533
ปีที่สะสม : 2533
สถานที่จัดแสดง : อาคาร 1 ชั้น 5 ธปท.
หรือเข้าชมได้ที่ : https://goo.gl/ioeS9b

ชื่อผลงาน : เชียงใหม่หมายเลข 7
เทคนิค : สี Acrylic บน Canvas
ขนาด : 120 x 160 เซนติเมตร
สถานที่จัดแสดง : อาคาร 1 ชั้น 5 ธปท.
หรือเข้าชมได้ที่ : https://goo.gl/Go6X2X

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล

คน ธปท. สู่การวางรากฐานเศรษฐกิจของประเทศ

ดร.กอบศักดิ์ ภูตระกูล คือนักเศรษฐศาสตร์ลูกหม้อที่รับทุนของธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ผู้มีบทบาทในการขับเคลื่อนงานสำคัญในหลากหลายด้านของ ธปท. ตั้งแต่ช่วงวิกฤติต้มยำกุ้ง และเป็นนักวิจัยที่เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจการเงินและตลาดทุน และภาคเศรษฐกิจจริงอย่างหาตัวจับได้ยาก

และเพื่อให้ท่านได้มีประสบการณ์เชิงนโยบายด้านอื่นที่สำคัญต่อประเทศ ธปท. จึงสนับสนุนส่งคุณกอบศักดิ์ออกไปเพิ่มประสบการณ์ภายนอก ไม่ว่าจะเป็นที่ทำเนียบรัฐบาลสมัยของนายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในฐานะผู้ช่วยผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์ฯ และผู้บริหารสถาบันวิจัยเพื่อตลาดทุนคนแรก และต่อมาได้ออกไปทำงานกับธนาคารพาณิชย์ ซึ่งช่วยให้มีมุมมองที่รอบด้านมากขึ้น ด้วยศักยภาพเป็นที่ประจักษ์เช่นนี้ ทำให้คุณกอบศักดิ์ได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ และเป็นกรรมาธิการยกร่างรัฐธรรมนูญในชุด ดร.บวรศักดิ์ อุวรรณโณ ปัจจุบันท่านเป็นหนึ่งในทีมเศรษฐกิจของรัฐบาล ตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ด้านเศรษฐกิจและการเงิน การพูดคุยระหว่าง BOT พระสยาม MAGAZINE และ ดร.กอบศักดิ์ ครั้งนี้ ไม่เพียงทำให้ทีมงานรู้สึกอบอุ่นในความสุภาพและเป็นกันเองแล้ว ยังได้สาระ ประสบการณ์และแรงบันดาลใจต่าง ๆ ที่ชวนให้พวกเราได้ขบคิดต่อไป

เรียนรู้การเป็นนักเศรษฐศาสตร์ที่แท้จริงจากวิกฤติ

"ต้องบอกว่าที่มีวันนี้ ก็เพราะ ธปท." ดร.กอบศักดิ์เริ่มต้นเล่าถึงความผูกพันกับ ธปท. ด้วยประโยคดังกล่าว เหตุผลส่วนหนึ่งเป็นเพราะได้รับทุนมัธยมปลายจาก ธปท. ไปศึกษาต่อที่ประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นเวลาเกือบ 10 ปี จนกระทั่งจบการศึกษาระดับปริญญาเอกจาก Massachusetts Institute of Technology ด้านเศรษฐศาสตร์มหภาค และเศรษฐศาสตร์ระหว่างประเทศ อีกส่วนคือการได้ทำงานที่ ธปท. เป็นเวลา 15 ปี ที่ช่วยให้ค่อย ๆ เติบโตอย่างต่อเนื่อง จากนักเศรษฐศาสตร์มือใหม่ ขึ้นเป็นนักเศรษฐศาสตร์ตัวจริง

หลังจบปริญญาเอก ดร.กอบศักดิ์รู้สึกโชคดีที่ได้กลับมาทำงานที่ ธปท. ก่อนที่จะเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ พ.ศ. 2540

"สำหรับผมในฐานะที่เป็นนักเศรษฐศาสตร์ การได้ทำงานที่ธนาคารกลางในช่วงเกิดวิกฤติเป็นการเรียนรู้สำคัญอย่างยิ่งที่อาจารย์ไม่ได้สอนไว้ในตำรา เพราะเมื่อเกิดวิกฤติขึ้น ประเทศต้องพยายามดิ้นรนทุกวิถีทาง เพื่อเอาตัวเองออกจากวิกฤติ ซึ่งช่วงนั้นเป็นช่วงคับขัน จนกระทั่งคุยกันว่าเงินสำรองระหว่างประเทศอาจจะไม่เพียงพอที่จะจ่ายหนี้ แต่โชคดีว่าเมื่อเริ่มต้น พ.ศ. 2541 สถานการณ์เริ่มตีกลับ การขาดดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดกลับกลายเป็นเกินดุลเป็นครั้งแรก ทำให้ความเชื่อมั่นกลับคืนมา ซึ่งการทำงานในช่วงเกิดวิกฤติ ผมคิดว่าเป็นประสบการณ์ขั้นยอดที่หาได้ยากยิ่ง ถ้าใครไม่เคยผ่านวิกฤติ ถือว่ายังเป็นนักเศรษฐศาสตร์ไม่ครบ"

หลังจากพายุเศรษฐกิจผ่านพ้นไป คือช่วงของการวางรากฐานใหม่ให้กับ ธปท. ซึ่งต้องออกจากระบบการใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศแบบคงที่มาสู่ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ทำให้การวางนโยบายด้านการเงินต้องเปลี่ยนไป ในขณะนั้นผู้ว่าการ ธปท. คือ หม่อมราชวงศ์จัตุมงคล โสณกุล ริเริ่มนำแนวคิดเรื่องการกำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อ (Inflation Targeting) มาใช้ กลายเป็นรากฐานนโยบายการเงินแบบใหม่ที่ ธปท. ใช้มาจนถึงปัจจุบัน ในการวางกรอบนโยบายครั้งนั้น ดร.กอบศักดิ์เป็นหนึ่งในทีมงานที่ทำเรื่องนี้

"ตอนนั้นต้องทำงานศึกษาและตัดสินใจในหลายเรื่อง ทั้งเรื่องของการใช้ดอกเบี้ย RP 14 วัน เป็นตัวส่งสัญญาณทิศทางของนโยบายการเงินแทนปริมาณเงินที่ใช้กันมานาน รวมทั้งการกำหนดเป้าหมายเงินเฟ้อเป็นครั้งแรกของแบงก์ชาติ ซึ่งท้ายสุด เราก็ตัดสินใจประกาศใช้อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานระหว่าง 0 - 3.5% เป็นเป้าหมายใกล้เคียงกับประเทศนิวซีแลนด์ที่เป็นต้นแบบของเรา ซึ่งเป้าของเขาคือ 0 - 3.0%

สิ่งหนึ่งที่ผมภาคภูมิใจ ก็คือ เป้าแรกที่เราทำอยู่มานานมากและแทบจะไม่เคยออกจากเป้าเลย เพราะว่าเราคำนวณอย่างดียิ่งว่า จะทำอย่างไร จึงจะเป็นเป้าที่เป็นไปได้ และขณะเดียวกันก็เป็นเป้าที่ไม่เข้มจนเกินไป และไม่อ่อนจนเกินไป และสร้างความเชื่อมั่นกับทุกคนได้

ขณะเดียวกัน ผมก็ได้ช่วยทำงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ Inflation Targeting เช่น การออกรายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ ซึ่งเป็นรายงานที่คณะกรรมการนโยบายการเงินใช้ในการสื่อสารกับสาธารณชนให้เข้าใจว่า คณะกรรมการฯ คิดอย่างไร แล้วมองความเสี่ยงว่าคืออะไร ซึ่งมีความสำคัญมาก เพราะนโยบายการเงินแบบใหม่ต้องเป็นนโยบายการเงินที่โปร่งใส เราจะต้องเล่าให้ทุกคนฟังว่าอะไรอยู่ในใจเรา เรากำลังกังวลใจเรื่องอะไร และเราคิดว่าแนวโน้มคืออะไร เพื่อที่ทุกคนจะปรับตัวไปได้ก่อน รายงานฉบับนี้ เราตั้งใจจะทำเพื่อสื่อสารกับทุกคน แม้กระทั่งตัวจำลองโมเดลเศรษฐกิจก็เป็นครั้งแรกที่ ธปท. เปิดเผยให้ทุกคนทราบ"

แรงบันดาลใจจากอดีตผู้ว่าการ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์

อีกหนึ่งงานสำคัญที่สร้างประสบการณ์ดี ๆ และเป็นจุดเปลี่ยนของชีวิตให้กับ ดร.กอบศักดิ์ คือ เมื่อได้ทำงานประมาณ 2 ปีกว่า ผู้ว่าการ ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เสียชีวิต ธปท. มีธรรมเนียมปฏิบัติว่า จะต้องทำหนังสือเพื่อแจกในงานครบรอบ 100 วันการเสียชีวิตของท่านผู้ว่าการทุกท่าน ดร.กอบศักดิ์รับอาสาร่วมเป็นผู้เขียนหนังสือเล่มนั้น

"นั่นเป็นจุดเปลี่ยนครั้งสำคัญในชีวิต เพราะการจะเขียนหนังสือได้ ต้องศึกษาว่าท่านทำอะไรบ้าง ต้องไปคุยกับผู้ใหญ่ยุคท่านอาจารย์ป๋วย ไปค้นดูเอกสารที่ศูนย์เก็บเอกสารย้อนหลังกลับไปเกือบ 50 - 60 ปี ใต้ตึกสำนักงานใหญ่ ธปท. หลังเก่า ว่าท่านสั่งการอะไรบ้าง โชคดีที่แบงก์ชาติเก็บเอกสารสำคัญ ๆ ที่มีลายมือ ลายเซ็นท่านไว้หลายเรื่อง กระทั่งเอกสารเตรียมการ

กล่าวสุนทรพจน์ หรือการให้สัมภาษณ์ของท่านก็ยังมี ทำให้เข้าใจว่าท่านมีหลักการในการคิดอย่างไร ทำอะไร แล้วมีผลงานหลัก ๆ อะไรบ้าง งานครั้งนี้ทำให้เกิดความเข้าใจว่า เศรษฐกิจไทยสามารถก่อร่างสร้างตัวก้าวมาจนถึงทุกวันนี้ได้อย่างไร"

หนึ่งในบทเรียนสำคัญที่ ดร.กอบศักดิ์จดจำไว้เสมอ คือ คำสอนของ ดร.ป๋วยที่บอกกับคน ธปท. ว่า "เป็นคนแบงก์ชาติ จะอยู่ในรั้วในวังอย่างเดียวไม่ได้ ต้องไปสู้ศึกที่สะพานขาว"

ซึ่งหมายความว่า หากพนักงาน ธปท. ไม่ออกไปสู้ศึกที่ข้างนอก ที่สภาพัฒน์ สุดท้ายเมื่อรัฐบาลตัดสินใจใช้จ่ายหรือลงทุนโครงสร้างพื้นฐานสำคัญมากโครงการเกินไป ในราคาแพงเกินไป เกิดเป็นการใช้จ่ายเกินตัว ครั้นรัฐบาลไม่มีเงิน ก็ต้องไปกู้ยืม และสุดท้ายต้องนำเงิน ธปท. ไปใช้ ซึ่งถ้าจะรอแก้ตอนนั้น ศึกก็จะเข้ามาประชิดเมืองเรียบร้อย ยากจะแก้ไขได้ แบงก์ชาติก็จะไม่สามารถทำหน้าที่ในการควบคุมเสถียรภาพทางการเงินได้

นอกจากนี้ ความตั้งใจในการพัฒนาประเทศไทยของ ดร.ป๋วย เป็นอีกหนึ่งแรงบันดาลใจในการทำงานของ ดร.กอบศักดิ์

"ท่านมีความตั้งใจในการพัฒนาประเทศไทยอย่างยิ่ง นี่คือหัวใจ ท่านเป็นคนที่รักการพัฒนาประเทศ ช่วยคนทุกข์ยากคนในชนบท ในขณะนั้นแบงก์ชาติไม่ได้ทำบทบาทแบงก์ชาติอย่างเดียว แต่มีบทบาทด้านการพัฒนา และบทบาทด้านการยกระดับชีวิตคนไปพร้อม ๆ กัน

ดร.ป๋วยเป็นคนรักชนบท และท่านรักการศึกษา ท่านยอมทิ้งเงินเดือนผู้ว่าการ ธปท. ไปรับเงินเดือนตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สิ่งที่ท่านทำก็เพื่อสร้างคนรุ่นใหม่ที่จะเป็นกำลังออกไปช่วยกันพัฒนาประเทศ พัฒนาชนบท พัฒนาชุมชน ซึ่งได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้เราอยากมีส่วนร่วมในการพัฒนาเหมือนกับท่าน แม้จะเพียงเล็กน้อยก็ตาม"

ทำวิจัยสร้างจุดเปลี่ยนด้านวิชาการให้กับ ธปท.

ในยุคของอดีตผู้ว่าการ หม่อมราชวงศ์จัตุมงคล ท่านต้องการให้มีการทำวิจัยด้านเศรษฐกิจและการเงิน เพื่อทำให้ ธปท. เป็นที่น่าเชื่อถือในเรื่องวิชาการอีกครั้งหนึ่ง จึงได้จัดงานสัมมนาประจำปีขึ้น ดร.กอบศักดิ์ก็รับหน้าที่เป็นผู้เตรียมการตั้งแต่ครั้งแรกและอีกหลายครั้งหลังจากนั้น

"ท่านผู้ว่าการสั่งว่า ให้เอานักวิชาการแบงก์ชาติออกไปให้คนข้างนอกรู้จัก และให้แลกเปลี่ยนความรู้กัน ซึ่งครั้งแรกที่ทำใน พ.ศ. 2543 คือเรื่อง Inflation Targeting เป็นงานสัมมนาเปิดตัวนโยบายการเงินกรอบใหม่ของ ธปท. สู่พี่น้องประชาชน แล้วก็ประกาศใช้ปีนั้นเลย

งานของแบงก์ชาติส่วนใหญ่จะเป็นงานภาคปฏิบัติ แต่เราก็อยากใช้เวลาส่วนหนึ่งมาทำงานวิจัย เพื่อจะใช้เป็น Research-based Policy คือ เป็นนโยบายที่เกิดจากแนวคิดทางวิชาการ ว่าข้อเท็จจริงคืออะไร ปัญหาอยู่ตรงไหน และเอาเรื่องของวิชาการเป็นตัวชี้นำแนวทางนโยบายที่เหมาะสม และนำงานวิชาการไปเป็นงานที่ทำให้เราสร้างฐานความเชื่อมั่นของ ธปท."

ก้าวออกจากวังบางขุนพรหม นำความรู้ความสามารถไปพัฒนาประเทศชาติ

สมัยก่อน ธปท. กำกับดูแลธนาคารพาณิชย์บนพื้นฐานของหลักการกฎเกณฑ์ หรือเรียกว่าเป็น Rule-based Supervision แต่เมื่อพบว่าการทำงานตาม Rule-based ไม่สามารถดูแลความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ได้เต็มที่ เพราะบางครั้งการทำตามกฎทุกอย่างแล้ว ก็ยังมีความเสี่ยงมากและสุดท้ายอาจทำให้ธนาคารล้มได้ การกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์แบบใหม่ คือ กำกับตรวจสอบสถาบันการเงินตามแนวทางการกำกับตรวจสอบความเสี่ยง หรือ Risk-based Supervision จึงได้ถูกนำมาใช้ ซึ่งในช่วงที่ ดร. กอบศักดิ์ ย้ายไปทำงานที่สายนโยบายสถาบันการเงิน เป็นหนึ่งในทีมงานที่ได้ช่วยดำเนินการศึกษา พร้อมๆ กับการร่วมเป็นทีมงานกำหนดแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ระยะที่ 1

"เราจะทำนโยบายได้ดีมากน้อยแค่ไหน ขึ้นอยู่กับว่า เราเข้าใจโลกมากน้อยแค่ไหน ที่เลือกออกไปอยู่ภาคเอกชน เพราะผมรู้ว่า ต้องไปทำงานอยู่กับเขา จึงจะเข้าใจเขา เพราะสิ่งที่จะทำให้ประเทศไทยเปลี่ยนแปลง และแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ก็คือ ภาครัฐและเอกชนต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด"

เมื่อ ดร.กอบศักดิ์ตัดสินใจลาออกจาก ธปท. ไปทำงานในฐานะผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์ จึงเป็นโอกาสที่ได้เห็นว่านโยบายการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์นั้น เป็นไปได้มากน้อยแค่ไหน

"เราต้องออกไปอยู่ภาคเอกชน เพื่อจะได้รู้ว่าเขาคิดอย่างไร ทำงานกันแบบไหน และสิ่งที่เราทำในเชิงนโยบายสอดรับกับสิ่งที่เขาทำจริงมากแค่ไหน เราพบว่าหลายอย่างที่เราสั่งไป เขาทำไม่ได้ มีปัญหาในเชิงปฏิบัติในหลายเรื่อง ดังนั้น สิ่งที่ ธปท. ทำในช่วงหลัง ๆ คือ จะเชิญธนาคารมาคุยกันก่อน คือ แทนที่จะสั่งไปทีเดียว จะต้องมีการหารือกับภาคเอกชนก่อน พอได้คุย จะเกิดความเข้าใจอันดีขึ้นหลายอย่างว่าจริง ๆ แล้วอุปสรรคอยู่ตรงไหน และจะต้องวางกฎเกณฑ์อย่างไรให้เหมาะสม ขณะเดียวกันพอไปทำงานอยู่ภาคเอกชน ก็ช่วยให้ธนาคารเอกชนประสานงานกับ ธปท. ได้ดียิ่งขึ้น โดยการที่เรารู้จัก ธปท. ดี เราก็จะเป็นตัวเชื่อมสำคัญที่ทำให้นโยบายของทั้งสองฝั่งเดินไปได้"

หลังจากนั้น ดร.กอบศักดิ์มีโอกาสได้เข้าเป็นสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติและสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ดูแลเรื่องการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ และได้ใช้หนึ่งในงานวิจัยชิ้นสำคัญ ที่ได้เริ่มศึกษาขณะที่ยังทำงานที่ ธปท. เรื่อง "ปัญหาการกระจายรายได้ในไทยและทางออก" ซึ่งงานวิจัยชิ้นนี้ได้กลายเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

"ถือว่าโชคดีมากที่เคยได้ทำวิจัยเรื่องนี้เอาไว้ เพราะถ้าเราพยายามแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ โดยไม่มีงานวิจัยรองรับ ก็ไม่มีกรอบไม่รู้ว่าปัญหาอยู่ตรงไหน ไม่รู้จะแก้ไขปัญหาอย่างไร ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาสภาปฏิรูปฯ ได้เสนอไป 4 - 5 เรื่องที่เป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยยกระดับชีวิตของคนจน คนในชนบท เช่น เรื่องกฎหมายเกษตรพันธสัญญาที่เป็นธรรม เพื่อดูแลความสัมพันธ์ระหว่างเกษตรกรและธุรกิจขนาดใหญ่ การประกันภัยการเกษตร เพื่อลดความไม่แน่นอนของรายได้ของเกษตรกร นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายอีก 2 ฉบับ คือ กฎหมายสถาบันการเงินชุมชน ที่จะช่วยให้คนในชนบทเข้าถึงแหล่งเงิน และกฎหมายธนาคารที่ดิน ที่จะช่วยไม่ให้ที่ดินหลุดมือจากเกษตรกร"

จุดเปลี่ยนในการทำงานของ ดร.กอบศักดิ์เกิดขึ้นอีกครั้ง เมื่อรองนายกรัฐมนตรี ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์ ชวนไปร่วมงานกับรัฐบาล ในตำแหน่งผู้ช่วยรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ด้านเศรษฐกิจและการเงิน เป็นโอกาสให้ได้ทำงานหลากหลาย หนึ่งในนั้น คือการสร้างโครงสร้างพื้นฐานรอบใหม่ให้ประเทศไทย

"เรามีแนวคิดเรื่องไทยแลนด์ 4.0 หรือ New Thailand เราต้องพลิกโฉมประเทศให้ได้ ทั้งเรื่องของโครงสร้างพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นรถไฟทางคู่ รถไฟใต้ดิน สนามบินสุวรรณภูมิ 4G ทางหลวงสำคัญ ๆ รวมไปถึงเรื่องการสร้างอุตสาหกรรมใหม่เพื่ออนาคตของประเทศไทย ซึ่งโครงการ EEC หรือ ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญของประเทศ

ที่ผมตัดสินใจมาทำงานด้านภาครัฐ เพราะตอนที่เกิดวิกฤติการเมืองเมื่อ พ.ศ. 2556 - 2557 เห็นเลยว่าเป็นหน้าต่างของการเปลี่ยนแปลงประเทศไทย หน้าต่างนี้จะมีเวลาเพียง 2 - 3 ปีเท่านั้น ซึ่งจะช่วยวางพื้นฐานใหม่ให้กับประเทศ และเปิดโอกาสทางด้านธุรกิจให้กับทุกคน เราต้องเข้ามาช่วยตอนนี้ ถ้ามา 5 ปีหลังจากนี้ ทุกอย่างก็จะเปลี่ยนแปลงหมดแล้ว นี่คือช่วงของการออกแบบโครงสร้างสำคัญ ๆ ของประเทศ ที่ต้องวางแผนให้ดีตั้งแต่วันนี้ เพื่ออนาคตของทุกคน"

ออกไปดูโลกเพื่อการรู้จริง

สิ่งที่ ดร.กอบศักดิ์แนะนำรุ่นน้องชาว ธปท. คือการออกไปดูโลก เพราะนโยบายของ ธปท. กระทบกับทุกคน "เราจะทำนโยบายได้ดีมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับว่า เราเข้าใจโลกมากน้อยแค่ไหนที่เลือกออกไปอยู่ภาคเอกชน เพราะผมรู้ว่า ต้องไปทำงานอยู่กับเขา จึงจะเข้าใจเขา เพราะสิ่งที่จะทำให้ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงและแข่งขันกับประเทศอื่นได้ ก็คือ ภาครัฐและเอกชนต้องทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด

การพยายามหาโอกาสไปดูโลก รวมถึงการเวียนงานใน ธปท. ไปดูสิ่งที่เราไม่เคยเห็น ไปทำสิ่งที่เราไม่เคยทำมาก่อนด้วยมือของเรา จะทำให้เรามองได้กว้างขึ้น ซึ่งยิ่งเห็นมากเท่าไร ก็จะยิ่งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรและประเทศได้มากขึ้น การออกไปดูโลกจะทำให้รู้จริงมากขึ้น แก้ปัญหาวางนโยบายได้ตรงจุดยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การออกไปดูโลกจะช่วยให้มีเพื่อนมากมายหลายวงการ ผมคิดว่าเราต้องมีเพื่อนให้มาก ๆ เพื่อนเหล่านี้จะเป็นแรงช่วยเราภายหลัง ให้งานต่าง ๆ ที่ยาก ๆ สำเร็จไปได้

ถ้าเราพยายามขวนขวายพัฒนาตนเอง ท้าทายตนเอง แสวงหาตนเอง ไม่ติดที่ สุดท้ายแล้วเราจะเป็นบุคลากรที่ดีให้กับองค์กรและประเทศได้"

BOT In Action!

ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) มุ่งรักษาเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน โดยการกำกับตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสอดคล้องกับมาตรฐานสากล พร้อมส่งเสริมให้สถาบันการเงินมีธรรมาภิบาลและบริหารความเสี่ยงอย่างเหมาะสม

BOT พระสยาม MAGAZINE ได้พูดคุยกับผู้ตรวจสอบสถาบันการเงินและ IT รุ่นใหม่ ได้แก่ **นุ่น - ภูริทัต กฤษณ์เพ็ชร์ ผู้ตรวจสอบอาวุโส ฝ่ายตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ มิลค์ - บุรัสกร ตั้งสัจจานันท์ ผู้ตรวจสอบ ฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินเฉพาะกิจ และ ดีว่า - ราชาวดี ลีลาวิวัฒน์ ผู้ตรวจสอบ ฝ่ายตรวจสอบ 3** ซึ่งทั้งหมดจะมาถ่ายทอดเบื้องลึกของการทำงานจริง รวมถึงแง่คิดของการทำงานในฐานะผู้ตรวจสอบจากแบงก์ชาติ

ภาพรวมการทำงานในฐานะผู้ตรวจสอบ

นุ่น : สำหรับตำแหน่งผู้ตรวจสอบอาวุโส ฝ่ายตรวจสอบเทคโนโลยีสารสนเทศ สายนโยบายระบบการชำระเงินและเทคโนโลยีทางการเงิน หลัก ๆ จะมีหน้าที่รับผิดชอบ ได้แก่ การกำกับตรวจสอบด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ของสถาบันการเงิน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ และผู้ให้บริการ e-Payment ครับ

มิลค์ : ส่วนฝ่ายกำกับและตรวจสอบสถาบันการเงินเฉพาะกิจจะเป็นฝ่ายงานที่ออกนโยบาย กำกับกฎเกณฑ์ ตรวจสอบสถาบันการเงิน และวิเคราะห์ติดตามฐานะ ซึ่งมิลค์อยู่ในส่วนงานตรวจสอบ ความรับผิดชอบหลัก คือ ตรวจสอบสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ หรือ SFIs โดยการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ฐานะและการดำเนินงาน และวิเคราะห์จุดอ่อนในการบริหารความเสี่ยงของธุรกรรมหลัก ๆ ที่สำคัญ

ดีว่า : ขณะนี้ทำงานที่ส่วนตรวจสอบ 1 ฝ่ายตรวจสอบ 3 เป็นส่วนตรวจสอบธนาคารต่างประเทศ ซึ่งปัจจุบันมีทั้งหมด 16 แห่ง ธนาคารที่รับผิดชอบดูแลอยู่ คือ ธนาคาร Deutsche Bank โดยเราจะเป็นผู้ประสานงานหลักกับธนาคารนี้ แต่เวลาออกตรวจสอบเราจะทำงานกันเป็นทีม ไม่ได้แบ่งแยกธนาคารกัน เรียกว่าไปไหนก็ไปด้วยกันค่ะ

"ผู้ตรวจสอบเป็นเหมือนกรรมการ ผู้ตัดสินใจในสนามฟุตบอล ที่คอยกำกับดูแลผู้เล่นในสนาม ให้เล่นอย่างถูกต้องตามกฎ กติกา มารยาท และคอยเป่านกหวีดเตือน หากเล่นนอกเกมส์ หรือผิดกติกา"

นุ่น - ภูริทัต กฤษณ์เพ็ชร์

"งานตรวจสอบจึงเปรียบได้กับ 'แว่นขยาย' ที่เป็นเครื่องมือที่ทำให้มองเห็นจุดความเสี่ยง ที่แม้จะเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ แต่ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินหรือระบบเศรษฐกิจโดยรวม เพื่อให้ป้องกันและแก้ไขได้อย่างทันการณ์"

มิลค์ - บุรัสกร ตั้งสัจจานันท์

คุณสมบัติของการเป็นผู้ตรวจสอบที่ดี

นุ่น : ต้องซื่อสัตย์ต่อหน้าที่ ยึดมั่นในความถูกต้อง นอกจากนั้นควรเป็นคนช่างสังเกต คิดวิเคราะห์รอบด้าน ติดตามสถานการณ์ต่อเนื่อง เปิดใจรับฟังความเห็นผู้อื่น รวมถึงมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดี สื่อสารชัดเจน และตรงประเด็น

มิลค์ : ในมุมมองมิลค์ ผู้ตรวจสอบที่ดีต้องเป็นคนใฝ่เรียนรู้ หาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ พัฒนาความรู้ให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา และต้องเป็นคนรู้ลึกและรู้จริงในทุก ๆ งานที่ได้รับมอบหมายให้ไปตรวจค่ะ

ดีว่า : การเป็นผู้ตรวจสอบที่ดีต้องมีความรู้ลึกและความเข้าใจในนโยบายของ ธปท. เพื่อยึดเป็นหลักการ ทำให้การตรวจสอบมีทิศทางชัดเจน ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ แต่ถ้าพูดถึงคุณสมบัติเฉพาะตัว คงหนีไม่พ้นการมีอัธยาศัยที่ดีในการประสานงานกับสถาบันการเงิน ดุลยพินิจที่ดี ช่างสังเกต และจับประเด็นเก่ง เพราะเราต้องประเมินและวิเคราะห์ความเสี่ยงของธนาคารที่รับผิดชอบและผลกระทบที่มีต่อระบบการเงินทั้งระบบได้

บทเรียนที่ได้รับจากการทำงานจริง

นุ่น : ได้เข้าใจกลยุทธ์การทำธุรกิจและการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน การบริหารจัดการ กระบวนการปฏิบัติงานตั้งแต่ต้นจนจบ โดยเฉพาะสายงานด้าน IT ที่เข้าไปตรวจสอบครับ ช่วยให้เราเข้าใจโครงสร้างระบบ IT ของสถาบันการเงิน รวมถึงการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้าน Digital Banking และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยี สิ่งสำคัญที่ได้เรียนรู้ คือ การทำงานเป็นทีมเวิร์กของทีมตรวจสอบ IT ซึ่งต้องประสานงานช่วยเหลือสนับสนุนกัน เพื่อให้งานในภาพรวมแล้วเสร็จภายในเวลาได้ผลตรงตามเป้าหมายที่กำหนด และยังได้เรียนรู้การทำงานกับสถาบันการเงิน ซึ่งในปัจจุบันผู้ตรวจสอบกับสถาบันการเงินจะทำงานเหมือนเป็น Partner กันมากขึ้น

มิลค์ : SFIs ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินนโยบายของภาครัฐ และมีความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจการเงินไทยเป็นอย่างมาก ถือเป็นโอกาสที่ดีในการได้เรียนรู้งานในฝ่ายนี้ สำหรับตัวเอง บอกเลยว่าได้เรียนรู้เยอะมาก ๆ การบ้านแรกที่ต้องศึกษาก่อนออกตรวจ คือ ศึกษาและเข้าใจ Business Model ของสถาบันการเงินที่ได้รับมอบหมายให้เข้าไปตรวจสอบ เพราะแต่ละ SFIs มีพันธกิจที่ตอบโจทย์ที่แตกต่างกัน ทำให้เรามีกรอบการเรียนรู้ที่กว้างมาก และยังได้เรียนทั้งเทคนิคการตรวจสอบจากพี่ ๆ ในทีมที่มีประสบการณ์จากการตรวจสอบสถาบันการเงินมาหลากหลายรูปแบบ งานด้านการตรวจสอบเป็นงานที่เรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อพัฒนากรอบความคิดและกระบวนการวิเคราะห์ของตัวเราค่ะ

ดีว่า : ทำให้เราได้มองเห็นถึงความสำคัญและบทบาทของ ธปท. ที่มีต่อเสถียรภาพของสถาบันการเงิน โดยการกำกับดูแลผ่านเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความมั่นคงในระบบ และก่อให้เกิดความเชื่อมั่นต่อสาธารณชน รวมทั้งได้เรียนรู้การบริหารงานของธนาคารแต่ละแห่งที่มีสไตล์การบริหารและวางตำแหน่งตนเองในตลาดที่แตกต่างกัน ได้เรียนรู้ถึง Nature จุดอ่อนและจุดแข็งของแต่ละธนาคาร ซึ่งทำให้เราสามารถปรับวิธีการทำงานให้เข้าสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ยืดหยุ่นมากขึ้น นอกจากนี้ โอกาสที่ได้ประสานงานกับผู้กำกับดูแลของธนาคารที่อยู่ในต่างประเทศ ทำให้มุมมองของเราเปิดกว้างขึ้น และได้เรียนรู้วิธีการทำงานของผู้กำกับดูแลในประเทศอื่น จึงถือได้ว่าการทำงานที่ ธปท. ได้ให้ประสบการณ์ที่หลากหลายและมีคุณค่า ทำให้เรามีความภาคภูมิใจที่ได้ทำงานให้ ธปท. ในฐานะผู้ตรวจสอบ และมีแรงบันดาลใจให้ทำงานได้อย่างเต็มที่ค่ะ

งานผู้ตรวจสอบ เปรียบได้กับ...

นุ่น : ผู้ตรวจสอบเป็นเหมือนกรรมการผู้ตัดสินใจในสนามฟุตบอล ที่คอยกำกับดูแลผู้เล่นในสนามให้เล่นอย่างถูกต้องตามกฎกติกา มารยาท และคอยเป่านกหวีดเตือนหากเล่นนอกเกมส์ หรือผิดกติกา เตือนด้วยใบเหลือง หรือลงโทษให้ใบแดง เมื่อทำผิดกติการ้ายแรง ในขณะเดียวกัน ก็ต้องเล่นบทบาทเป็น Facilitator เพื่อดูแลให้ผู้ชมได้ชมเกมส์การแข่งขันที่สนุกสนาน เร้าใจ เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ชม สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ กรรมการต้องมีความเป็นธรรมและมีธรรมาภิบาล

มิลค์ : งานผู้ตรวจสอบเป็นงานที่ได้ทำอะไรหลากหลาย ได้เรียนรู้ทั้งในมุมลึกและมุมกว้าง งานตรวจสอบจึงเปรียบได้กับ "แว่นขยาย" ที่เป็นเครื่องมือที่ทำให้มองเห็นจุดความเสี่ยงที่แม้จะเป็นเพียงจุดเล็ก ๆ แต่ส่งผลกระทบต่อสถาบันการเงินหรือระบบเศรษฐกิจโดยรวม เพื่อให้ป้องกันและแก้ไขได้อย่างทันการณ์ และแว่นขยายนี้ไม่ได้มองจุดความเสี่ยงเพียงอย่างเดียว แต่ยังใช้วิเคราะห์เพื่อการพัฒนาและผลักดันให้ SFIs เป็นเครื่องมือในการส่งผ่านนโยบายภาครัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพและเติบโตได้อย่างยั่งยืน

ดีว่า : เปรียบได้กับโค้ชนักฟุตบอลทีมชาติ ที่ทำหน้าที่ดูแลนักกีฬาให้พร้อมลงสนาม คอยถ่ายทอดความรู้ ทักษะ วิธีการเล่น ที่ถูกต้องให้กับนักกีฬา เพื่อให้ทุกคนพร้อมที่จะรับมือกับเกมการแข่งขัน ซึ่งนักกีฬาก็จะมีความถนัดแตกต่างกันไป บางคนถนัดรุก บางคนถนัดตั้งรับ โค้ชก็จะต้องเรียนรู้ความสามารถของแต่ละคน และคอยชี้แนะสิ่งดี ๆ ให้กับนักกีฬา ซึ่งทีมจะมีเป้าหมายเดียวกัน คือ ชัยชนะ ดังนั้น โค้ชและนักกีฬาจะต้องสามัคคี ช่วยเหลือกัน เพื่อให้ทีมของเรามีความมั่นคง เข้มแข็ง และเจริญเติบโตก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

"โอกาสที่ได้ประสานงานกับผู้กำกับดูแลของธนาคารที่อยู่ในต่างประเทศ ทำให้มุมมองของเราเปิดกว้างขึ้น และได้เรียนรู้วิธีการทำงานของผู้กำกับดูแลในประเทศอื่น จึงถือได้ว่าการทำงานที่ ธปท. ได้ให้ประสบการณ์ที่หลากหลายและมีคุณค่า"

ดีว่า - ราชาวดี ลีลาวิวัฒน์

ส่องวิธีคิด "โค้ชชีวิต" วิถีพุทธกับ พจนารถ ซีบังเกิด

ปัจจุบันอาชีพโค้ชผู้บริหาร (Executive Coach) ได้รับความสนใจมากมาย ทั้งจากผู้บริหารระดับสูงในองค์กรชั้นนำที่ต้องการพัฒนาศักยภาพบุคลากร และผู้ที่ต้องการเดินเข้ามาสู่สายอาชีพนี้ ทำให้ธุรกิจนี้มีอัตราการเติบโตเกือบเท่าตัวภายในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ท่ามกลางบุคลากรในแวดวงที่เพิ่มขึ้น หนึ่งในชื่อที่โดดเด่นและหลายคนรู้จักดี ได้แก่ "**โค้ชจิมมี่**" หรือ **คุณพจนารถ ซีบังเกิด ประธานกรรมการบริหาร และผู้ก่อตั้ง บริษัท จิมมี่ เดอะ โค้ช กรุ๊ป (Jimi The Coach Group: JTCG)** BOT พระสยาม MAGAZINE ได้รับเกียรติจากคุณพจนารถ มาถ่ายทอดมุมมอง วิธีคิด และชีวิตที่ตกผลึกจากการทำงานในฐานะ "โค้ชชีวิต (Life Coach)" แถวหน้าของวงการโค้ชเมืองไทยกับสไตล์ที่แตกต่างด้วยแนวทางวิถีพุทธ

กว่าจะพลิกชีวิตมาเป็น "โค้ชจิมมี่"

ตามนิยามของคุณพจนารถ บริการด้าน Executive Coach ถือเป็นเครื่องมือและวิธีการที่จะช่วยดึงพลังในแง่บวกที่ถูกบดบังไว้ด้วยสภาพแวดล้อมและสาเหตุต่าง ๆ ขึ้นมาเป็นพลังที่ช่วยให้ผู้บริหารรู้จักตัวตนของตัวเอง และสร้างความเข้มแข็งจากภายใน เพื่อที่จะสามารถนำพาตนเองไปสู่จุดมุ่งหมายและความสำเร็จของชีวิตที่ต้องการ ตลอดจนพาทีมงานและองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายและวิสัยทัศน์ทางธุรกิจ

"เมื่อก่อน พี่ก็เป็นคนหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อม เรียนจบด้านนิเทศศาสตร์ แล้วก็ไปทำงานประชาสัมพันธ์ โดยไม่เคยถามตัวเองว่าชอบหรือเปล่า แล้วก็มีการใช้ชีวิตเหมือนทั่ว ๆ ไป คือ แต่งงาน มีลูก มีบ้าน โดยไม่เคยย้อนถามตัวเองว่า ชีวิตต้องเป็นแบบนี้จริงหรือ"

ทำงาน PR หรืองานประชาสัมพันธ์ร่วม 20 ปี หลังวิกฤติต้มยำกุ้ง คุณพจนารถได้ย้ายสายงานไปอยู่ในแวดวง HR หรือทรัพยากรบุคคล ดูแลงานฝึกอบรมของบริษัทค้าปลีกชั้นนำของโลกที่มาเปิดสาขาในเมืองไทย แล้ววันหนึ่ง บริษัทแม่ก็ได้ส่ง "โค้ช" มาพัฒนาบุคลากรที่เมืองไทย นั่นจึงเป็นครั้งแรกที่เธอได้รู้จักกับอาชีพนี้

"เขามีวิธีการพูดจาที่น่าฟัง ไม่พูดเยอะ แต่พูดแล้วทำให้เรารู้สึกอยากคุยกับเขาเรื่อย ๆ เพราะทำให้เราได้คิดในสิ่งที่เราไม่เคยถามตัวเอง" การจุดประกายของโค้ชชาวอังกฤษคนนั้นเป็นแรงบันดาลใจในชีวิตโค้ชของเธอ

อยู่วงการ HR กว่า 10 ปี ในที่สุด เธอก็ได้โอกาสเดินตามความฝันด้วยการลงเรียนการโค้ช (Coaching) ที่สถาบันที่มีชื่อเสียงในประเทศออสเตรเลีย พร้อมกับไปส่งลูกสาวศึกษาต่อที่นั่น แล้วเธอก็ได้ค้นพบทันทีว่า การโค้ชเป็นสิ่งที่เธอชอบ และต้องการนำศาสตร์นี้กลับมาเผยแพร่ในเมืองไทย แม้ช่วงนั้นอาชีพโค้ชจะยังไม่เป็นที่รู้จักมากนัก

"ชอบตั้งแต่เบรกแรกที่เรียน เพราะมันแฝงด้วยพุทธปรัชญา ทำให้เรารู้จักตัวตนจากภายใน สิ่งที่พี่เรียน รวมเรียกว่า 'ทักษะโค้ชชีวิต (Life Coaching)' เพราะวงล้อชีวิตประกอบด้วยด้านต่าง ๆ เช่น ความรัก ความสัมพันธ์ การเงิน ฯลฯ งานเป็นเพียงส่วนหนึ่งของชีวิต ถ้าเราสามารถดูแลชีวิตของเราให้แข็งแรง ชีวิตด้านที่เหลือก็จะดีเอง"

ใน พ.ศ. 2552 คุณพจนารถเริ่มขายแนวคิด Life Coaching ในเมืองไทย ท่ามกลางเสียงเตือนว่า ไม่มีองค์กรใดจ้าง "โค้ชชีวิต (Life Coach)" เพราะไม่เกี่ยวกับการทำงาน และผู้บริหารระดับสูงก็คงไม่เปิดใจยอมรับการโค้ชชีวิตง่าย ๆ แต่ด้วยความรักในงานนี้ เธอเริ่มต้นจากการทดลองโค้ชฟรีให้กับบุคคลและองค์กรที่เคยเป็นลูกค้าของเธอ และจากอานิสงส์ของการบอกต่อมาเรื่อย ๆ วันนี้ Jimi The Coach กลายเป็นบริษัทให้บริการการโค้ชแถวหน้าของไทย และมีลูกค้าเป็นองค์กรชั้นนำทั้งภาครัฐและเอกชนหลายราย โดยหนึ่งในนั้นคือ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.)

หน้าที่ของ "Executive Coach" ที่ดี

"โดยทั่วไป Coaching Agenda ต้องมาจากผู้เข้ารับการอบรม แต่สำหรับการเป็น Executive Coach ที่ดี ต้องฟังโจทย์ขององค์กรว่า องค์กรคาดหวังอะไร ทิศทางธุรกิจเป็นอย่างไร ฯลฯ แล้วกระทบ

โจทย์ขององค์กรว่า เข้ากับเป้าหมายส่วนตัวของผู้บริหารที่เข้ารับการโค้ชหรือไม่ เพื่อช่วยให้ท่านเดินบนเส้นทางที่องค์กรต้องการได้อย่างประสบความสำเร็จและมีความสุข"

โค้ชจิมมี่ยกตัวอย่างโจทย์ของ ธปท. ที่มาจากพันธกิจและวิสัยทัศน์ อันนำมาสู่พฤติกรรมหลัก (Key Behavior) ของพนักงาน ซึ่งส่วนหนึ่งก็คือ ค่านิยมองค์กร (Values) เพราะ Key Behavior คือสิ่งที่จะนำพาองค์กรไปข้างหน้า ดังนั้น การโค้ชผู้บริหาร ธปท. จึงเน้นเพื่อให้ผู้บริหารสามารถจะดำรงตนในแนวทางของค่านิยมองค์กรให้ได้ก่อน แต่เพราะผู้บริหารแต่ละท่านต่างมีค่านิยมส่วนตัว ความท้าทายก็คือ ถ้าค่านิยมขององค์กรและค่านิยมส่วนตัวไม่ไปด้วยกัน ประเด็นสำคัญในการโค้ช คือ ทำอย่างไรให้ผู้บริหารสามารถดำรงตนใน ธปท. ได้อย่างมีความสุขและนำพาองค์กรให้บรรลุพันธกิจได้ด้วย

"โค้ชที่เก่ง คือ โค้ชที่ไม่ต้องถามเยอะ แต่ถามแล้ว ทำให้ผู้ได้รับการโค้ชได้คิดอย่างดำดิ่งลึก จนเหมือนได้คุยกับจิตใต้สำนึกของตัวเอง จากนั้นก็ต้อง 'ฟังให้ได้ยิน' ได้ยินไปถึงเสียงข้างในของผู้รับการโค้ช ว่าความเชื่อหรือสิ่งที่เขายึดถือ อะไรที่เป็นอุปสรรคขัดขวางให้เขาไม่มีความสุขในองค์กร หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามความคาดหมายขององค์กร แล้วก็สะท้อนให้เขาตระหนักรู้ด้วยตัวเอง"

"ถ้าเราเป็นผ้าขาว เวลาเรารับตำแหน่งอะไร เราก็รับโดยตระหนักรู้ว่านั่นคือบทบาทสมมติที่ต้องเล่นให้สมบูรณ์ที่สุด แล้วเมื่อไรที่ตำแหน่งนั้นไม่มีแล้ว ก็กลับมาเป็นผ้าขาวที่พร้อมรับบทบาทใหม่ หรือพร้อมจะเกษียณอย่างไม่ยึดติด"

จุดเด่นของโค้ชจิมมี่ คือการใช้ทักษะ Life Coach ซึ่งเป็นการกระตุ้นและจุดประกายความคิด เพื่อให้ผู้เข้าอบรมตระหนักรู้ถึงคุณค่าของตนเอง มองเห็นศักยภาพที่แท้จริงของตนเองด้วยตนเอง เข้าใจและขจัดอุปสรรคที่อยู่ภายในตัวเอง ตัดสินใจเลือกโดยอิสระ และนำศักยภาพที่มีและที่ซ่อนอยู่ออกมาใช้ เพื่อนำตัวเองไปสู่ความสุข แล้วความสำเร็จก็จะตามมา

"จริง ๆ โลกนี้มันเสรี มันกว้าง เรามองอะไรด้านไหนก็ได้ แต่ความเชื่อและประสบการณ์ของเราทำให้เราปิดกั้นตัวเอง ทำให้เราไม่เข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นตามความจริงและความเป็นไป ทำให้เราไม่เข้าใจแม้กระทั่งชีวิตตัวเองว่า จริง ๆ เราต้องการอะไร พี่เชื่อว่าถ้าเรารู้จักตัวตนภายใน เราจะกำกับชีวิตเราได้ และจะรับมือกับสิ่งรอบตัวได้อย่างสงบ มีสติ และมีความสุข"

โค้ชจิมมี่ ฝากถึง บุคลากร ธปท.

โค้ชจิมมี่กล่าวว่า แนวทาง Life Coach จะเน้นความสมดุลและความสุขของคนทำงานเป็นสำคัญ และทำให้มนุษย์ "ใส" ขึ้น หลังจากถูกครอบงำด้วยสภาพแวดล้อม ดังนั้น เพื่อความสุขในการทำงานของคน ธปท. เธอโค้ชว่า "ให้มองภาพสูงกว่างานที่ตนทำ"

"คำว่าสูงกว่า ไม่ใช่พยายามแข่งกันไขว่คว้าไปเอาตำแหน่งที่สูงกว่า แต่ให้มองจุดประสงค์ของงานที่เราทำว่า มันตอบโจทย์อะไรที่สูงกว่าแค่ความรับผิดชอบของเรา ให้ระลึกรู้เสมอว่า เราไม่ได้ทำงานเพื่องาน ไม่ได้ต่อสู้เพื่อชนะ แต่เพื่อวัตถุประสงค์บางอย่างที่สูงกว่านั้น และเป็นวัตถุประสงค์ที่สร้างสรรค์ ทรงคุณค่า เมื่อเรารู้ว่าเราทำไปเพื่ออะไร ก็จะทำให้เรามีความหวังในทุก ๆ วินาทีที่ทำงาน"

นอกจากนี้ โค้ชจิมมี่มองว่า ในองค์กรที่เต็มไปด้วย "คนเก่ง" มักตามมาด้วยการแข่งขันและความเครียด เธอแนะว่า พนักงานควรบอกกับตัวเองว่า "เราเป็นในสิ่งที่ดีที่สุดเท่าที่เราเกิดมาเพื่อจะเป็นแล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องเปรียบเทียบกับใคร เราเป็นคนเดียวในโลกใบนี้ที่มีเอกลักษณ์ไม่ซ้ำใคร"

"ทุกวันนี้ คนเราไม่ว่างพอจะหันมาดูตัวเองว่า เรามีดีตรงไหน ก็เลยวุ่นวายไปกับการเปรียบเทียบกับคนอื่น ถ้าเลิกเปรียบเทียบเมื่อไหร่ เราก็จะเลิกแข่งขันกับคนอื่น แล้วจะหันมาแข่งกับตัวเอง ว่าจะทำอย่างไรให้เรารู้จักตัวเองอย่างแท้จริงดีขึ้นกว่าเมื่อวาน เพื่อที่จะใช้ศักยภาพที่มีอยู่อย่างสร้างสรรค์ เติมเต็มความเป็นตนเอง และเป็นผู้ให้ผู้อุทิศตนอย่างเบิกบาน ด้วยสติ ความนิ่ง และปัญญาญาณ เพื่อปฏิบัติภารกิจให้ลุล่วงตามที่ตนเองรับผิดชอบ และตามที่ตนเองเกิดมาเพื่อจะเป็น และเกิดมาเพื่อจะทำ"

สำหรับผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. โค้ชจิมมี่เริ่มด้วยการโค้ชให้ "กลับมาเป็นตัวตน (Grounded)" กล่าวคือ ให้นิ่งและว่างเปล่าเสมือน "ผ้าขาว" ที่พร้อมจะเปิดใจรับสิ่งใดก็ได้ พร้อมเรียนรู้ เปลี่ยนแปลง และทำในสิ่งที่ควรทำอย่างไม่ยึดติดความเชื่อหรือกรอบเดิม

"ถ้าเราเป็นผ้าขาว เวลาเรารับตำแหน่งอะไร เราก็รับโดยตระหนักรู้ว่า นั่นคือบทบาทสมมติที่ต้องเล่นให้สมบูรณ์ที่สุด แล้วเมื่อไรที่ตำแหน่งนั้นไม่มีแล้ว ก็กลับมาเป็นผ้าขาวที่พร้อมรับบทบาทใหม่ หรือพร้อมจะเกษียณอย่างไม่ยึดติด"

หนึ่งในบทบาทของผู้บริหารระดับสูง คือ การเป็น "ผู้นำ" โค้ชจิมมี่ฝากคำแนะนำ 2 ข้อในการเป็นผู้นำที่ดี ข้อแรก คือ ต้องหลุดจากเหตุการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่ประสบอยู่ในช่วงเวลานั้น เพื่อออกมาเป็นผู้สังเกตการณ์ ซึ่งจะทำให้เห็นชัดเจนขึ้นว่า ปัญหาอะไรที่กำลังเกิดกับองค์กรหรือชีวิตเรา อีกข้อคือ ผู้นำยุคใหม่ต้อง "โค้ช" หรือกระตุ้นให้พนักงานเห็นและดึงศักยภาพของตนเองออกมาใช้อย่างเต็มใจและสร้างสรรค์ ซึ่งการเป็น "โค้ชที่ดี" ต้องเริ่มจากมี "Mindset" หรือ "ความเชื่อ" ว่าลูกน้องคนนั้นเป็นได้มากกว่าที่เห็นหรือเป็นอยู่

สุดท้ายในฐานะที่ ธปท. เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผลประโยชน์และเสถียรภาพของประเทศชาติ โค้ชจิมมี่ฝากทิ้งท้ายถึงผู้บริหารระดับสูงของ ธปท. ว่า "ต้องมองภาพใหญ่ให้ขาด แม้กระทั่งผลประโยชน์ของ ธปท. เพราะ ธปท. อยู่ได้ ก็เพราะประเทศชาติอยู่รอด"

สมดุลชีวิตทำงานคือ "มีความสุขในทุกวัน"

โค้ชวัย 61 ปีกล่าวว่า เธอไม่มีคำว่า "Work-life Balance" ในสารบบ หลังจากเธอได้เข้าใจแก่นของการโค้ชและได้ผ่านหลักสูตร "Who am I" หนึ่งในหลักสูตรของ PRH จากประเทศฝรั่งเศส จากนั้นเธอก็รู้สึกเหมือนว่าไม่ได้ทำงานอีกเลย ทั้ง ๆ ที่บ่อยครั้งเธอต้องทำงานทั้ง 7 วันใน 1 สัปดาห์

"พี่เลิกทำงานตั้งแต่รู้จักว่า 'Who am I' เมื่อตอนอายุ 51 ปี ตั้งแต่ตอนนั้นพี่ก็ตั้งเป้าว่า จะทำอะไรก็ได้ที่มีความสุขและเป็นสิ่งที่เราเกิดมาเพื่อจะทำ เพราะมันไม่ใช่งานอีกต่อไป มันคือชีวิตของเรา มันคือการใช้ชีวิต การออกไปเล่น เล่นให้สนุก ซึ่งการได้โค้ชแล้วทำให้คนอื่นค้นพบตัวเอง ทำให้เขาหลุดจากสิ่งที่ติดอยู่ นั่นคือความสุขของพี่"

ส่วนเคล็ดลับความสำเร็จในสไตล์โค้ชจิมมี่ เธอกล่าวว่า มาจากหลักการใช้ชีวิตแบบไม่วาดฝันหรือหมกมุ่นกับอนาคตมากเกินไป เพียงแค่พร้อมรับมือในสิ่งที่สามารถจัดการได้ล่วงหน้า เพื่อความไม่ประมาท เช่น ทำประกันชีวิตและสุขภาพ การวางแนวทางและวางแผนธุรกิจ การวางเส้นทางชีวิต เป็นต้น เมื่อวางแล้วก็ให้นิ่งสงบอย่างมีสติ ขณะเดียวกันต้องปล่อยวางอารมณ์และอดีตไว้ข้างหลัง เพราะมันผ่านไปแล้ว โดยทุกขณะที่กำลังก้าวเดินไปข้างหน้าสู่อนาคตที่วางแผนไว้ ก็ให้มีสติอยู่กับปัจจุบัน

"พี่ขอบหลักคำสอนของท่านติช นัท ฮันท์ คือคำว่า 'Here and Now' คือรู้ว่ากำลังทำอะไร อยู่กับปัจจุบัน มีสติกับสิ่งที่กำลังทำ"

โค้ชจิมมี่กล่าวว่า เธอมีกิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจหลากหลาย เช่น การทำงานฝีมืองานประดิษฐ์ การได้สัมผัสกับธรรมชาติโดยไม่มีความรู้สึกแบ่งแยก เช่น คน ต้นไม้ แม่น้ำ ภูเขา และสัตว์ ทุกประเภทล้วนเป็นสิ่งเดียวกัน การเข้าครัวทำอาหารและการทำความสะอาดครัว รวมทั้งการเสพข่าวประจำวัน เพื่อฝึกคิดและตีความเข้ามาในโจทย์ของชีวิต เพื่อที่จะเข้าใจตัวเองและความเป็นมนุษย์มากขึ้น

นอกจากนี้ ยังชอบการอ่านหนังสือ โดยหนังสือในดวงใจ 3 เล่มที่เธออยากแบ่งปันให้คน ธปท. อ่านเพื่อความผ่อนคลาย ได้แก่ "ตักสุขใส่กะโหลก ชะโงกดูใจ" ซึ่งเป็นหนังสือสร้างแรงบันดาลใจในการเปลี่ยนแปลงชีวิตที่ดีและอ่านง่ายเล่มหนึ่ง "The Power of Now" หรือพลังแห่งจิตปัจจุบัน ซึ่งเป็นคู่มือที่ช่วยสร้างความสงบทางใจ ความสุข และความสำเร็จ และ "เว่ยหลาง" เรื่องราวของท่านสังฆปรินายกของศาสนาพุทธนิกายเซน แปลโดยท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งช่วยให้เข้าใจธรรมะ และความว่างเปล่าได้อย่างลึกซึ้ง

สุดท้ายนี้ โค้ชจิมมี่กล่าวว่า แม้เธอจะมีความสุขกับการทำงานอยู่ตลอดเวลา แต่ก็ใช่ว่าชีวิตเธอจะไม่มีความทุกข์เลย เพียงแต่ทุกครั้งที่เกิดความทุกข์ เธอเลือกที่จะไม่จมอยู่ในความทุกข์นั้น แต่จะใช้ความทุกข์นั้นเป็นบทเรียนนำไปสู่การรู้จักตัวเองให้มากขึ้น และการรู้จักปล่อยวาง เพราะเธอเชื่อว่า ปัญหาใหญ่แค่ไหนก็แก้ได้แค่ "วางให้เป็น"

Blockchain
Trustless Trust

Blockchain เป็นคำศัพท์ที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากในช่วงนี้ เนื่องจากเป็นเทคโนโลยีที่ถูกคาดหวังว่าจะช่วยลดค่าใช้จ่าย และส่งเสริมให้เกิดบริการและระบบใหม่ ๆ ขึ้นมาได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องอาศัยองค์กรกลางที่น่าเชื่อถือ

Blockchain คืออะไร มีกระบวนการทำงานอย่างไร

ระบบสารสนเทศโดยทั่วไปแล้วจะเก็บข้อมูลไว้ที่เครื่องแม่ข่ายกลางเพียงที่เดียวแบบรวมศูนย์ (Centralized Ledger) ทำให้ต้องพึ่งพาและเชื่อมั่นในระบบกลางและต้องไว้ใจเจ้าของระบบกลาง ในขณะที่ระบบตามแนวคิดใหม่จะให้ผู้เกี่ยวข้องทุกคนเก็บบันทึกข้อมูลไว้ด้วยตนเองให้เหมือนกันทุกคน ซึ่งเรียกว่าบันทึกข้อมูลแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger) ระบบที่มีชื่อเสียงที่สุดที่ใช้วิธีนี้คือระบบเงินเสมือน Bitcoin ซึ่งเรียกวิธีบันทึกข้อมูลของตนว่า Blockchain เนื่องจากรวบรวมธุรกรรมหลายรายการมาประกอบเป็นก้อนใหญ่ (Block) และนำ Block มาบันทึกต่อกันเป็นสาย (Chain)

ทั้งนี้ Distributed Ledger สามารถบันทึกข้อมูลได้หลายวิธี โดย Blockchain เป็นเพียงวิธีหนึ่งเท่านั้น แต่มักถูกนำมาเรียกเหมารวม เพราะคนคุ้นเคยกับคำว่า Blockchain โดยในขณะนี้ผู้วิจัยและพัฒนาเริ่มนิยมใช้คำว่า DLT (Distributed Ledger Technology) เนื่องจากเป็นคำกลาง ๆ ที่ไม่ได้ระบุรายละเอียดของวิธีที่ใช้บันทึก

การที่ผู้เกี่ยวข้องทุกคนเก็บข้อมูลเหมือนกัน ทำให้ระบบงานที่ใช้ Blockchain ไม่ต้องจัดตั้งและพึ่งพาคนกลางให้เป็นผู้ควบคุมข้อมูล (Trusted Intermediary) ส่งผลให้ทำธุรกรรมได้เร็วขึ้นและลดค่าใช้จ่าย การช่วยกันบันทึกข้อมูลทำให้ระบบแข็งแกร่งกว่าเดิม สามารถดำเนินการต่อได้แม้ระบบของบางองค์กรจะล่ม เนื่องจากไม่มีศูนย์กลางที่เป็นหัวใจของระบบ ที่เมื่อหยุดแล้วทำให้ดำเนินการต่อไม่ได้

นอกจากนั้นแล้ว การร่วมกันเก็บรักษาข้อมูลทำให้มั่นใจได้ว่าข้อมูลมีความปลอดภัย ไม่ถูกแอบแก้ไขย้อนหลัง เพิ่มความโปร่งใส ลดค่าใช้จ่าย และเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบและรายงานต่อหน่วยงานกำกับดูแล โดยสามารถให้หน่วยงานเหล่านั้นเข้ามาร่วมอ่านข้อมูลใน Blockchain

การนำ Blockchain มาประยุกต์ใช้ในภาคการเงิน

เนื่องจาก Blockchain เป็นเทคโนโลยีบันทึกข้อมูลโดยทั่วไป จึงสามารถนำมาใช้ได้กับแทบทุกระบบ โดยการใช้งานเบื้องต้นจะเน้นการนำสินทรัพย์หรือบริการมาผูกกับข้อมูลใน Blockchain เช่น กรรมสิทธิ์ที่ดิน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและมั่นใจว่าเจ้าหน้าที่ไม่แก้ไขข้อมูลภายหลัง หรือประวัติอัญมณี เพื่อป้องกันการโจรกรรมหรือปลอมแปลง

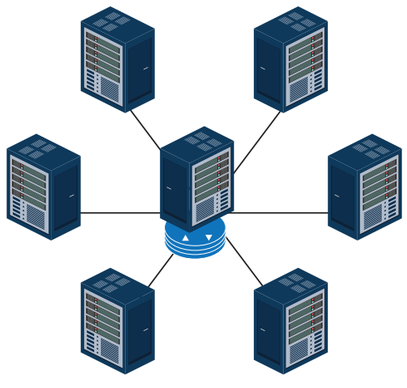

ข้อมูลบันทึกแบบรวมศูนย์ (Centralized Ledger)
เก็บข้อมูลไว้ที่หน่วยงานควบคุมกลาง

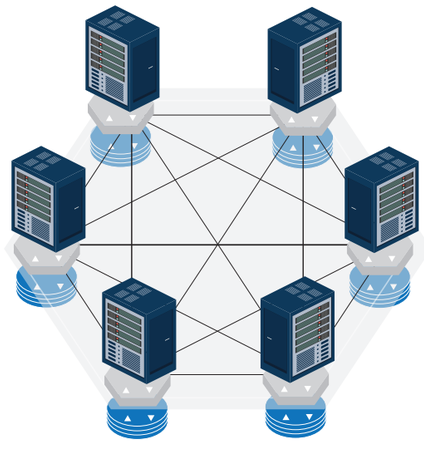

ข้อมูลบันทึกแบบกระจายศูนย์ (Distributed Ledger)
ทุกหน่วยงานเก็บข้อมูลไว้กับตนเอง และเหมือนกับของผู้อื่น

สำหรับการประยุกต์ใช้ในภาคการเงินจะเน้น 4 ด้านหลักคือ (1) การโอนเงินระหว่างประเทศ (Remittance/Cross-border Payment) สามารถลดเวลาและค่าใช้จ่าย (2) การหักบัญชีและชำระดุล (Clearing & Settlement) สามารถลดขั้นตอน ทำให้ลดเวลาและลดหลักทรัพย์ค้ำประกันที่ต้องจัดเตรียมไว้ (3) ธุรกรรมการค้าระหว่างประเทศ (Trade Finance) สามารถลดขั้นตอนในกระบวนการต่าง ๆ ทั้งการขนส่ง บริการศุลกากร และการชำระเงิน (4) งานด้าน Operation/Back Office การใช้บัญชีร่วมกันทุกแผนกหรือสาขา ทำให้ลดเวลาและขั้นตอนในการทำบัญชีแยกประเภท

Smart Contract

เทคโนโลยี Blockchain นั้น นอกจะนำใช้บันทึกข้อมูลแล้ว ยังสามารถนำมาบันทึกโปรแกรมคอมพิวเตอร์ด้วย โดยถ้าคู่สัญญาระบุเงื่อนไขของสัญญาไว้ในโปรแกรมดังกล่าวก็จะเรียกเป็น Smart Contract ซึ่งสามารถบังคับใช้งานได้โดยอัตโนมัติ เช่น กำหนดเงื่อนไขของตราสารหนี้ให้จ่ายดอกเบี้ยและเงินต้นในเวลาที่กำหนด และอาจบันทึกหลักทรัพย์ค้ำประกันไว้ใน Blockchain ด้วย อีกตัวอย่างหนึ่งสำหรับโลกยุคใหม่ที่แทบทุกอย่างจะเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตก็คือ สัญญาผ่อนรถที่เป็น Smart Car สามารถระบุเงื่อนไขผ่อนชำระไว้ใน Blockchain ที่รถก็บันทึกไว้หรือสามารถเรียกดูข้อมูลได้ หากลูกค้าหยุดชำระ รถก็จะไม่ยอมวิ่ง

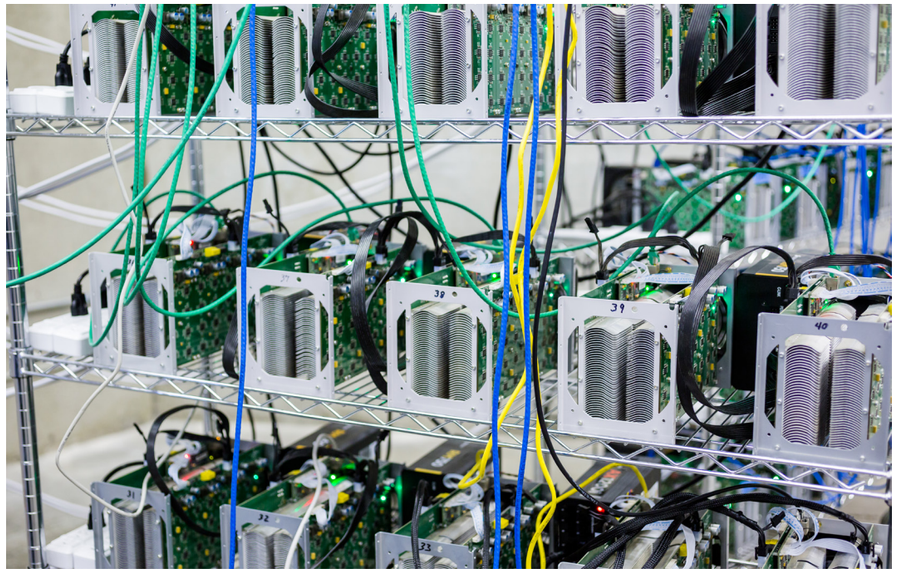

Smart Contract มีศักยภาพสูงในภาคการเงิน เนื่องจากจะทำให้สัญญาและธุรกรรมทางการเงินต่าง ๆ เป็นไปได้โดยอัตโนมัติ รวดเร็ว และลดค่าใช้จ่าย แต่มีความไม่ชัดเจนหลายด้านที่ต้องแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านกฎหมายและการกำกับดูแล จึงยังต้องใช้เวลาอีกนานกว่าจะได้รับการยอมรับ และยังต้องแก้ความยุ่งยากทางเทคนิคในการจัดการให้ Smart Contract รับรู้เหตุภายนอกที่อยู่ในเงื่อนไขสัญญา เช่น ลูกหนี้หยุดชำระเงิน บริการที่ได้รับไม่เป็นไปตามข้อตกลง ราคาหลักทรัพย์สูงเกินจุดที่ระบุไว้ ฯลฯ และมีประเด็นความเสี่ยงในภาพรวมว่าระบบอัตโนมัติอาจก่อปัญหาแบบลูกโซ่ในระบบการเงิน เช่นเดียวกับระบบ High-speed Algorithmic Trading โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าใช้กันอย่างแพร่หลาย

ความพร้อมของเทคโนโลยี และ ผลกระทบต่อประชาชน

เทคโนโลยี Blockchain ยังอยู่ในช่วงเริ่มต้นของการวิจัยและพัฒนา โดยผู้เชี่ยวชาญส่วนใหญ่คาดการณ์ว่าต้องใช้เวลา 5 - 10 ปี ก่อนที่จะได้รับการยอมรับและนำมาใช้อย่างแพร่หลาย โดยข้อจำกัดหลักคือ การยอมรับทางกฎหมายและการกำกับดูแล

การนำมาใช้ในช่วงแรก จึงจะจำกัดอยู่ระหว่างองค์กรที่มีความสัมพันธ์ทางธุรกิจอยู่แล้ว โดยอาจส่งผลให้ประชาชนได้รับบริการที่รวดเร็วขึ้นและมีค่าใช้จ่ายน้อยลง โดยในอนาคต เมื่อมีความชัดเจนด้านกฎหมาย ก็จะมีบริการใหม่ ๆ เกิดขึ้น และในที่สุดแล้ว พัฒนาการของโทรศัพท์มือถือที่เพิ่มขีดความสามารถขึ้นอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นคอมพิวเตอร์ติดตัวก็สามารถช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงใน Blockchain

ศิลปะการใช้เงินให้เป็นและรู้จักเก็บออม

คุณผู้อ่านเคยได้ยินคำว่า **"อิสรภาพทางการเงิน"** ไหมครับ คำ ๆ นี้ได้รับความนิยมมากขึ้นในช่วงสิบปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นบนชั้นหนังสือ How to สารพัดวิธีลงทุนในหุ้น ทองคำ ที่ดิน หรือเมื่อเพื่อนชักชวนให้ไปร่วมธุรกิจขายตรง ที่อ้างว่าเมื่อประสบความสำเร็จแล้วก็ไม่ต้องทำงานอะไรอีกเลย คิดแต่เรื่องใช้เงินก็พอ อิสรภาพทางการเงินเป็นสิ่งที่น่าดึงดูดใจจริง ๆ ถ้ามีพรวิเศษได้ 1 ข้อ หลายคนคงขออิสรภาพทางการเงินเป็นแน่ แต่ถ้าถามว่าจริง ๆ แล้วสิ่งนี้คืออะไร ผมว่าถามสิบคนก็ได้คำตอบสิบแบบ แล้วในความเห็นของคุณผู้อ่านละครับ คิดว่าเป็นอย่างไร

สำหรับตัวผมคิดว่า **อิสรภาพทางการเงิน คือ การที่ไม่ต้องกังวลใจเกี่ยวกับเรื่องการเงินอีกต่อไป** ถ้าพูดสั้น ๆ แค่นี้อาจจะตีความได้หลายอย่าง อาจจะเป็นการที่มีเงินจำนวนมาก ใช้เท่าไรก็ไม่หมดในชาตินี้ จึงไม่ต้องกังวลใจในการใช้จ่าย ผมว่าตีความอย่างนี้ไม่ครอบคลุม เพราะจะมีแต่มหาเศรษฐีเท่านั้นที่เข้าถึงอิสรภาพทางการเงินได้ และขึ้นชื่อว่าเงินนั้น ย่อมมีช่องทางให้ใช้จ่ายนับไม่ถ้วน คุณผู้อ่านคงได้ยินเรื่องราวประเภทสามล้อถูกหวยมามาก คนที่ได้เงินลาภลอยมหาศาล แต่กลับใช้จ่ายจนหมดอย่างรวดเร็ว เงินเยอะแค่ไหนเราก็ใช้จนหมดตัวได้เสมอครับ

การที่ไม่ต้องกังวลใจอีกต่อไป ผมหมายถึง **การที่เราวางแผนแล้วว่าจะเกิดอะไรขึ้นต่อไป และต้องทำสิ่งใดในอนาคต** เหมือนตอนที่เราเตรียมตัวไปเที่ยวต่างประเทศ ถ้าเราจองโรงแรม จองเครื่องบิน จัดกระเป๋า วางแผนการเดินทางเอาไว้เรียบร้อยแล้วว่า จะไปเที่ยวที่ใดบ้าง เส้นทางเป็นอย่างไร คืนก่อนออกเดินทางก็น่าจะนอนหลับได้สนิท ไม่ต้องมาสาละวนแพ็คกระเป๋าและเอกสารให้วุ่นวายก่อนขึ้นเครื่องบิน ในทำนองเดียวกัน ผมว่าอิสรภาพทางการเงิน คือ**การที่เราวางแผนเกี่ยวกับเรื่องเงินเอาไว้ดีแล้ว รู้ว่าจะได้เงินมาเท่าไร จะออมเงินเท่าไร จะใช้จ่ายเท่าไร เมื่อรู้แล้วก็ปล่อยวางได้ สามารถนอนหลับได้อย่างสบายใจในทุก ๆ คืน** ทุกคนสามารถมีอิสรภาพทางการเงินแบบนี้ได้ ไม่ว่าจะมีรายได้เท่าไรก็ตาม

ถ้าถามตอนนี้ว่า **เดือนที่ผ่านมา** คุณผู้อ่านได้รับเงินกี่บาทจากการทำงาน และมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้าง ทั้งหมดกี่บาท จะตอบได้ไหมครับ ถ้าใครเป็นพนักงานกินเงินเดือนก็ง่ายหน่อย รู้แน่นอนว่าจะมีรายได้เข้ามาเท่าไรทุก ๆ เดือน ถ้าใครประกอบธุรกิจส่วนตัวก็คงพอกะเอาได้จากยอดขายเฉลี่ย แต่สำหรับรายจ่ายละครับ มีใครรู้บ้างว่าในแต่ละเดือนจะต้องจ่ายค่าอาหาร ค่ากาแฟเท่าไร ค่าเดินทางเท่าไร ค่าผ่อนบ้าน ผ่อนรถ ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่ามือถือ และอินเทอร์เน็ต รวมทุกอย่างแล้วจ่ายเงินออกไปกี่บาท และเหลือเป็นเงินออมเท่าไร

ถ้าคุณผู้อ่านตอบได้ทันที ก็ขอแสดงความยินดีด้วย เพราะเข้าใกล้อิสรภาพทางการเงินไปครึ่งทางแล้ว เพราะว่าถ้าเรารู้รายได้และพฤติกรรมการใช้จ่ายของเราแล้ว เราก็สามารถวางแผนการเงินในอนาคตได้ **การจัดทำบัญชีรายรับรายจ่าย**ที่เราได้เรียนกันมาตั้งแต่สมัยประถม เป็นเรื่องสำคัญที่ชี้เป็นชี้ตายเลยว่าเราจะอยู่อย่างสบายหรืออยู่อย่างกระเบียดกระเสียรเมื่อแก่ตัวลง

หลายคนพอจะทราบรายรับของตัวเอง และทราบว่าจะได้มาเมื่อไรในช่วงเวลาไหนบ้าง แต่บางคนอาจจะไม่ทราบว่า จ่ายอะไรออกไปบ้างในหนึ่งเดือน และในแต่ละเดือนของปีจะมีค่าใช้จ่ายอะไรบ้างถ้าเป็นไปได้ ผมเชียร์ให้ทุกคนลอง**จัดทำบัญชีรายรับรายจ่ายแบบละเอียดทุกวันเป็นเวลา 1 เดือน**ก่อน แบบละเอียด คือ จดค่าใช้จ่ายทุกบาทที่ออกจากกระเป๋าเงิน ออกจากบัตรเครดิต และออกจากบัญชีธนาคาร (หลายคนหักค่าใช้จ่ายพวกค่าน้ำค่าไฟอัตโนมัติเอาไว้ หลายคนก็ช้อปปิ้งออนไลน์ผ่านการโอนเงิน อย่าลืมตรงนี้ครับ)

เสร็จแล้วก็ลองรวมค่าใช้จ่ายทั้งเดือนออกเป็นหมวด ๆ ซึ่งแต่ละคนมีพฤติกรรมการใช้เงินไม่เหมือนกันอยู่แล้ว บางคนอาจมีค่ากาแฟเยอะ บางคนมีค่าเสื้อผ้ารองเท้าเยอะ บางคนอาจมีหมวดทำบุญเข้ามาด้วย ซึ่งบัญชีรายรับรายจ่ายจะทำให้เห็นภาพรวมว่า เราใช้จ่ายอะไรไปบ้าง บางคนอาจจะตกใจว่า ค่าใช้จ่ายบางอย่างในหนึ่งวันดูไม่มากนัก เช่น ค่าเครื่องดื่ม แต่เมื่อรวมทั้งเดือนแล้ว อาจสูงจนตัวเราเองอยากจะลดค่าใช้จ่ายตรงนี้ไปเลย

สำหรับเส้นทางสู่อิสรภาพทางการเงินในครึ่งหลัง คือ **การวางแผนการเงินในอนาคต** ว่าแต่ละเดือน (1) เรามีรายรับเท่าไร (2) จะเก็บเงินออมเท่าไร และ (3) จะใช้จ่ายเท่าไร **ลำดับก่อนหลังมีความสำคัญมาก ต้องวางแผนเงินออมก่อนวางแผนค่าใช้จ่ายเสมอ** เพราะถ้าจัดค่าใช้จ่ายก่อน ก็จะไม่เหลือถึงเงินออมแน่นอน โดยทั่วไปเราควรออมเงินไว้อย่างน้อย 10% ของรายรับ ผมแนะนำให้เปิดบัญชีธนาคารใหม่เพื่อการออมเงินโดยเฉพาะ **โดยไม่ทำบัตร** ATM เพื่อให้ถอนมาใช้ได้ยากขึ้น ป้องกันการเห็นเงินเยอะแล้วใจสั่นอยากถอนออกมาใช้ บางคนมีวิธีที่น่าสนใจ คือ **ถอนเงินสดออกมาเพียงครั้งเดียวในแต่ละเดือนตามที่วางแผนไว้** เช่น 5,000 บาท ซึ่งหากไม่พอใช้จนถึงสิ้นเดือน ก็แสดงว่าเราใช้จ่ายนอกแผนไปเยอะแล้ว เป็นสัญญาณให้กลับมาทบทวนตัวเองครับ

นอกจากนี้ **เราต้องไม่แตะเงินออมเลย** ต้องเป็นกรณีฉุกเฉินจริง ๆ เท่านั้น จึงจะนำมาใช้ เราต้อ**งจัดสรรเงินสำหรับการใช้จ่ายก้อนใหญ่เป็นการเฉพาะ**แยกออกจากเงินออม เช่น การเดินทางท่องเที่ยว โทรศัพท์มือถือเครื่องใหม่ งานแต่งงาน (ถึงยังไม่มีคู่ก็ควรเก็บแต่เนิ่น ๆ ครับ) แต่ละคนมีแผนแตกต่างกันไปอยู่แล้ว ซึ่งในขั้นแรกอยากให้ลองทำ**แผนการใช้จ่ายทั้งหมดใน 12 เดือนข้างหน้า**ดูก่อน บางคนอาจจะแย้งว่าไม่มีใครรู้อนาคตหรอกว่าจะมีความจำเป็นต้องใช้เงินจ่ายอะไรบ้าง ถึงตรงนี้ก็ขอให้ใช้จินตนาการมาช่วย ถ้าเราคิดเอาไว้ครอบคลุมมากเท่าไร ก็จะนอนหลับสบายมากขึ้นเท่านั้น เช่น บางเดือนมีซองกฐินเยอะ (ช่วงออกพรรษา) บางเดือนมีซองงานแต่งเยอะ (อันนี้ไม่แน่นอน ส่วนใหญ่ช่วงฤดูหนาว) บางเดือนต้องจ่ายภาษี (อันนี้แน่นอน ทุกเดือนมีนาคม) หรืออุบัติเหตุและการเจ็บไข้ได้ป่วยซึ่งเกิดได้ทุกเวลา ถ้ามีสวัสดิการเบิกได้ก็ดีไป แต่ถ้าไม่มีก็ต้องเก็บเงินเผื่อตรงนี้เอาไว้หรือซื้อประกันสุขภาพ

ขั้นต่อมา คือ **ต้องมองไกลไปจนถึงเราแก่**เลยครับ ปัจจุบันอายุขัยเฉลี่ยของคนไทยอยู่ที่ประมาณ 75 ปี เท่ากับว่าต้องออมเงินเพื่อใช้ในบั้นปลายชีวิตอีก 15 ปี ถ้าคิดง่าย ๆ ว่าจะใช้เดือนละ 10,000 บาท เราต้องมีเงินออมอย่างน้อย 1,800,000 บาท เมื่อตอนเกษียณอายุ 60 ปี ดังนั้น ขอให้วางแผนไปไกล ๆ 5 ปี 10 ปี 20 ปี จะซื้อบ้าน ซื้อรถ แต่งงาน มีลูก ส่งลูกเรียน (เป็นคนโสดต้องยิ่งเก็บเงินเลี้ยงตัวเองตอนแก่นะครับ) ถึงแม้ว่าแผนของเราจะคร่าว ๆ ไม่ชัดเจนนัก แต่ก็ต้องคิดล่วงหน้า และค่อย ๆ ปรับแผนไป เพื่อที่ว่าเมื่อเวลาอันสำคัญมาถึง เราจะได้ไม่ต้องนอนโดยเอามือก่ายหน้าผาก หากทำบัญชีรายรับรายจ่ายและวางแผนเอาไว้ล่วงหน้า ก็จะสามารถนอนหลับอย่างเป็นสุขได้ทุกคืนครับ

ทำอย่างไรจึงจะมีเงินเพียงพอสำหรับตอนแก่ตัว **เราต้องนำเงินออมไปลงทุน** เพื่อให้เงินทำงานแทนเรา สำหรับเรื่องนี้คุณผู้อ่านสามารถหาข้อมูลเพิ่มเติมได้ไม่ยาก แค่เดินไปธนาคารใกล้บ้านก็มีคนมาช่วยแนะนำจนเลือกไม่หมดแล้ว แต่ขอให้ยึดความจริงที่ว่า **การลงทุนมีความเสี่ยง ยิ่งผลตอบแทนสูง ความเสี่ยงต้องสูงตามไปด้วย** ไม่มีการลงทุนไหนที่ผลตอบแทนสูงแต่ความเสี่ยงต่ำ ดังนั้น พยายามซักถามให้ละเอียดว่ามีความเสี่ยงอะไรบ้าง เพื่อไม่ให้เงินออมที่เราอุตส่าห์เก็บหอมรอมริบมาต้องสูญไปกับความโลภในตัวเลขผลตอบแทนที่สูงกว่ากันไม่กี่เปอร์เซ็นต์

ผู้รู้ได้กล่าวเอาไว้ว่า **คนรวยและคนจนแตกต่างกันเพียงแค่เงิน 2 บาทเท่านั้น** โดยคนจนเมื่อได้เงินมา 100 บาท ก็จะใช้ไป 101 บาท ขณะที่คนรวยเมื่อได้เงินมา 100 บาท ก็จะใช้ไป 99 บาท ความแตกต่างเพียง 2 บาทนี้ เป็นตัวกำหนดว่า ใครจะมีหนี้ และใครจะมีเงินออม ใครจะจนและใครจะรวย ดังนั้น **ทุกคนมาจดบัญชีรายรับรายจ่ายและเริ่มออมเงินตั้งแต่วันนี้**เลยนะครับ อย่างน้อยที่สุด เรารู้ว่ามีเงิน 100 บาท รู้ว่าจำเป็นต้องใช้จ่าย 99 บาท ก็ยังมีเงินออม 1 บาท เราเป็นคนรวยได้ แต่ถ้าเราไม่รู้ตัวว่ามีรายได้เท่าไร จะใช้จ่ายได้เท่าไร โอกาสที่จะใช้เงินทะลุ 100 บาท มีสูงมากเลยครับ

เงินหนึ่งร้อย ใช้ร้อยหนึ่ง กลายเป็นหนี้
แต่ถ้ามี ร้อยออมหนึ่ง เป็นเศรษฐี
ถ้ามีจด รับจ่าย วางแผนดี
ทุกราตรี หลับสบาย ไร้กังวล

บทความชนะเลิศ จากโครงการส่งเสริมการออมทรัพย์
เนื่องในวันออมแห่งชาติ 31 ตุลาคม 2559
นิธิสาร พงศ์ปิยะไพบูลย์
เศรษฐกรอาวุโส ฝ่ายนโยบายเศรษฐกิจการเงิน

เสวนาสร้างแรงบันดาลใจ จากฮีโร่ "นักสู้ ผู้ไม่ยอมแพ้"

เสียงปรบมือดังกึกก้องไม่ขาดสายตลอดรายการเสวนาสร้างแรงบันดาลใจ จัดขึ้นโดยสถาบันพัฒนาบุคลากร ธนาคารแห่งประเทศไทย แขกรับเชิญผู้ให้เกียรติถ่ายทอดเรื่องราวการต่อสู้ฝ่าฟันในฐานะนักกีฬาเทเบิลเทนนิสทีมชาติไทยบนเวทีพาราลิมปิกเกมส์ นำทีมโดย **คุณรุ่งโรจน์ ไทยนิยม คุณเฉลิมพงษ์ พันภู่** และ**คุณยุทธนา นามสง่า** ผู้ที่เราสามารถเรียกว่า "นักสู้" ได้อย่างเต็มภาคภูมิ เพราะประสบการณ์ที่ทั้ง 3 ท่านมาร่วมแบ่งปันให้คนแบงก์ชาติได้รับฟังนั้นไม่เพียงสะท้อนให้เห็นถึงความทุ่มเท ความมุ่งมั่น ความแข็งแกร่งทั้งกายและใจเท่านั้น แต่ยังเป็นกรณีศึกษาขั้นเยี่ยมในแง่ของความสำเร็จที่มีรากฐานมาจากจิตวิญญาณนักสู้ ผู้ไม่ยอมจำนนต่อชะตาชีวิต พิชิตความฝันด้วยความมุ่งมั่น ทัศนคติที่ยิ่งใหญ่ และใจเกินร้อย สู่เส้นทางของนักกีฬาเทเบิลเทนนิสทีมชาติไทย จนสามารถคว้าชัย ได้เป็นแชมป์โลกในกีฬาพาราลิมปิกเกมส์ นอกจากนั้นนักกีฬาทั้ง 3 ท่านยังเป็นโค้ชและมีส่วนสำคัญที่ผลักดันให้ทีมนักกีฬาเทเบิลเทนนิสของแบงก์ชาติได้รับชัยชนะในอันดับที่ 2 จากการแข่งขัน Inter-central Bank Games ครั้งล่าสุดอีกด้วย

Where Success Comes From

สำหรับนักกีฬาแล้ว หนึ่งในอุปสรรคที่ยิ่งใหญ่ที่สุดก็คือความบกพร่องทางร่างกาย ทว่าเรื่องนี้กลับไม่ใช่สิ่งที่จะหยุดยั้งให้นักสู้อย่าง คุณรุ่งโรจน์ ไทยนิยม คุณเฉลิมพงษ์ พันภู่ และคุณยุทธนา นามสง่า ล้มเลิกความตั้งใจที่จะพิสูจน์ตนเองในฐานะนักกีฬาคนพิการทีมชาติไทยได้ ถึงแม้แต่ละท่านจะต้องประสบกับความผิดปกติทางร่างกาย แต่ด้วยความมุมานะและความฝันที่จะพิสูจน์ตนเองให้โลกได้รับรู้ว่าทุกคนมีความสามารถและสมควรได้รับการยอมรับจากสังคม พวกเขาจึงพยายามฝึกซ้อม ทุ่มเทแรงกายแรงใจ จนกระทั่งสามารถเข้าแข่งขันกีฬาระดับอาชีพ รวมถึงพลังจากครอบครัวและกำลังใจจากคนรอบข้างยังถือเป็นแรงผลักดันสำคัญที่หล่อเลี้ยงหัวใจนักสู้ของพวกเขาให้สามารถพิชิตอุปสรรคต่าง ๆ ได้

คุณยุทธนา นามสง่า หรือ "ยุทธ" พี่ใหญ่ของทีม ได้แบ่งปันบทเรียนที่ล้ำค่าที่สุดในชีวิต หลังจากเขาต้องประสบอุบัติเหตุ จนทำให้ร่างกายพิการด้วยวัย 25 ปี "กำลังใจที่แท้จริงของผมมาจากครอบครัว จากโอกาสที่ได้รับจากเพื่อนและคนที่อยู่รอบข้าง คือ ในเวลาที่เราไม่มีใครเลย เรายังมีครอบครัวเราอยู่นะครับ แต่ว่าเราเองจะเข้าไปหาครอบครัวหรือเปล่า รวมถึงสิ่งที่เป็นความหวังของชีวิต คือ ตอนที่ผมเก็บตัวอยู่แต่ในบ้าน โทรทัศน์มีฉายการแข่งขันกีฬาเฟสปิกส์ ผมก็ดูและเห็นนักกีฬาทีมชาติที่ติดธงชาติไว้ที่เสื้อ ผมเลยคิดว่าตัวเราพิการ แต่เราก็อยากได้บ้าง ตอนนั้นผมถามตัวเองว่า สิ่งนี้เราจะทำได้ไหม เพราะเขาก็พิการเหมือนกัน หลังจากนั้น ผมจึงเลือกเล่นกีฬา ก็เล่นหลายชนิด แล้วมาเล่นปิงปอง รุ่งโรจน์ก็แนะนำให้มาฝึกซ้อม จนได้เข้าร่วมทีมชาติในที่สุด"

คุณเฉลิมพงษ์ พันภู่ หรือ "เนะ" กล่าวถึงแรงบันดาลใจของการต่อสู้บนเส้นทางที่ไม่ได้โรยด้วยกลีบกุหลาบ ทั้งการฝึกซ้อมอย่างเข้มข้น ความกดดันจากเกมส์การแข่งขัน เขายอมรับว่า บางครั้งทำให้เขารู้สึกท้อแท้ แต่ไม่เคยล้มเลิกความตั้งใจลงง่าย ๆ "เพราะบางครั้งผมเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ได้พบเห็นคนพิการที่กำลังขอทาน ในใจผมรู้สึกว่า เขายังสู้เลย ถึงแม้อาชีพของเขาจะไม่ได้การยอมรับจากสังคม แต่อย่างน้อยเขายังสู้

ผมเลยถามตัวเองว่า แล้วเราล่ะ ความรู้เราก็มี สามารถนำมาประกอบวิชาชีพได้ เรายังมีสมอง ยังมีลมหายใจอยู่ เราก็ต้องสู้ต่อไปเช่นกัน"

คุณรุ่งโรจน์ ไทยนิยม หรือ "รุ่ง" เริ่มต้นเล่นเทเบิลเทนนิสเพื่อออกกำลังกาย แต่หลังจากได้รับการสนับสนุนจากครอบครัว เขาจึงค่อย ๆ บ่มเพาะทักษะและฝึกซ้อม จนกลายเป็นนักกีฬาเทเบิลเทนนิสคนพิการอันดับที่ 3 ของโลก และยังคว้าเหรียญทองแดงจากศึกเทเบิลเทนนิสชายเดี่ยว คลาส 6 ในการแข่งขันกีฬาพาราลิมปิกเกมส์ 2016 ณ กรุงริโอเดจาเนโร สหพันธ์สาธารณรัฐบราซิล

"ผมได้รับพลังจากครอบครัว พวกเขาไม่เคยคิดว่าผมพิการ ไม่เคยเอาไปเปรียบเทียบกับคนอื่น หรือทิ้งไว้ที่บ้าน เขาพาผมไปทุกที่ที่ผมไปได้ และอีกอย่างที่สำคัญ คือ เขาจะให้ผมลองทำอะไรด้วยตัวเองหมด เหมือนเป็นการสอนให้ผมออกไปสู่สังคมได้ รู้จักช่วยเหลือตัวเองได้ ซึ่งในการได้เหรียญทอง ผมไม่ได้ซ้อมแค่ไม่กี่วัน ผมซ้อมมา 15 - 16 ปี ผมวิ่งทั้งน้ำตา เพื่อที่จะเอาชนะร่างกายของตัวเอง ผมอยากให้พี่ ๆ ทุกคน ดูจากผมเป็นตัวอย่าง ลุกขึ้นมาทำสิ่งที่ตัวเองชอบ และรักในสิ่งที่ตัวเองทำ ผมคิดว่า ไม่ว่าจะนานแค่ไหน ทุกคนก็จะประสบความสำเร็จได้อย่างผมเหมือนกัน"

(จากซ้ายไปขวา) คุณรุ่งโรจน์ ไทยนิยม คุณเฉลิมพงษ์ พันภู่ ดร.วิรไท สันติประภพ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย และคุณยุทธนา นามสง่า

Finding Your Momentum

"กีฬาปิงปองมันโต๊ะสี่เหลี่ยมเล็ก ๆ แค่นี้เอง แต่ต้องใช้ไหวพริบในการแก้ไขเกมส์ภายในระยะเวลาเสี้ยววินาที" คุณรุ่งโรจน์กล่าวถึงประสบการณ์ตลอดระยะเวลากว่า 17 ปี บนเส้นทางของการแข่งขัน ล่าสุดพวกเขายังประสบความสำเร็จในฐานะตัวแทนทีมนักกีฬาพาราลิมปิกชาติไทย ผู้ได้รับเหรียญรางวัลแห่งความภาคภูมิใจ ซึ่งเป็นของขวัญที่พวกเขาตั้งใจมอบให้กับคนไทยทุกคน

ทว่าอีกด้านหนึ่งของเหรียญ ยังมีอุปสรรคและความพ่ายแพ้รอพวกเขาอยู่เช่นกัน แต่ทุกคนต่างกล่าวเป็นเสียงเดียวกันว่า สิ่งที่ทำให้พวกเขายังคงมุ่งมั่นและยืนหยัดได้ต่อไปนั้น คือ การแปรเปลี่ยนความพ่ายแพ้มาเป็นบทเรียน พลิกวิกฤติให้เป็นโอกาสที่จะพัฒนาตัวเองในครั้งต่อไป

"ในการแข่งขัน Thailand Open ที่พัทยาครั้งล่าสุด ผมเป็นฝ่ายแพ้ให้กับนักกีฬาทีมชาติญี่ปุ่น ซึ่งเหตุการณ์นี้ทำให้ผมกลับมาทบทวนตัวเอง และนึกย้อนไปสมัยที่อยู่วัด ผมเคยขอให้พระท่านมอบของนำโชค ท่านตอบกลับมาว่า 'ของดีก็อยู่กับตัวเอง ไม่ต้องไปหาที่ไหนอื่นหรอก เพราะมันไม่มี อยู่ที่ว่าจะทำให้ตัวเองรู้สึกตัวได้ไหมว่าของดีนั้นมันอยู่กับตัวเราแล้ว' ตอนนั้นผมไม่เข้าใจหรอกนะ ท่านยังช่วยอธิบายต่อว่า ของดีนั้นคือ สติ ว่าเราจะสามารถควบคุมตัวเองได้ไหม นั่นน่ะของดี ๆ ทั้งนั้น จนกระทั่งวันที่แข่งกีฬา ในระหว่างที่ผมเล่น ผมเข้าใจเลยว่า สมาธิและสติ จะต้องอยู่กับตัวผมเอง ไม่ได้อยู่กับคู่ต่อสู้

ไม่ได้อยู่ที่เกมส์ แล้วเวลาที่จะเล่น มันเริ่มตั้งแต่แต้มแรก ก่อนจะโยนลูกเสิร์ฟ ผมต้องมีสติทุกการกระทำ นั่นคือสิ่งที่ผมยึดเป็นหลักปฏิบัติอยู่ในปัจจุบันนี้" คุณยุทธนาเผยถึงความรู้สึกและบทเรียนที่เขาได้รับจากการแข่งขัน

คุณรุ่งโรจน์เองก็เคยผิดหวังกับการแข่งขัน จนถึงขั้นล้มเลิกความตั้งใจที่จะเป็นนักกีฬาเทเบิลเทนนิส แต่หลังจากผ่านพ้นเหตุการณ์ดังกล่าวมาได้ เขาเผยถึงเคล็ดลับที่สำคัญมากที่สุดข้อหนึ่งในการเอาชนะคู่แข่งระดับแชมป์โลก นั่นคือ ก่อนจะชนะเขาได้ เราต้องชนะตัวเองก่อน

"ผมโชคดีที่ได้เจอพระราชดำรัสของในหลวง รัชกาลที่ 9 ผมจึงยึดพระราชดำรัสของพระองค์ท่านมาใช้ในชีวิตประจำวัน ลุกขึ้นมาทำในสิ่งที่เรารัก ซึ่งก็คือ กีฬาปิงปอง และผมคิดว่ากีฬาปิงปอง คงอยู่กับเราไม่ได้ตลอด ผมเลยไปลงเรียนที่มหาวิทยาลัยรัตนบัณฑิต ในโควตาของนักกีฬาคนปกติ แล้วผมก็เริ่มมาวางแผนว่า ในอีก 4 ปีข้างหน้า จะทำอย่างไรเพื่อไม่ให้เราต้องมาล้มเหมือนเดิม อย่างแรกเลย เราไปลงเรียนเพื่อให้จบปริญญาตรี แล้วช่วงปี 3 จะมีแข่งพาราลิมปิกเกมส์พอดี ผมวางแผนเลยว่า ใน 1 วัน ผมจะต้องทำอะไรบ้าง ภายใน 1 สัปดาห์ ต้องซ้อมตีปิงปอง 6 วัน แล้วก่อนแข่งขันเราตีปิงปอง 7 วัน ไม่มีวันพักเลย เพราะผมคิดว่า สิ่งที่ผมทำเมื่อ 4 ปีที่แล้ว มันยังน้อยกว่าสิ่งที่เราตั้งเป้าไว้ คือ อยากได้เหรียญจากการแข่งขันพาราลิมปิกเกมส์ ซึ่งเป็นกีฬาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก เวทีที่ทุกคนอยากเข้าร่วมและอยากจะได้เหรียญ ผมฝึกซ้อมแบบนี้ 1 เดือน เพื่อให้เหมาะสมกับเป้าหมายที่ตั้งเอาไว้สูงมาก ยอมเสียสละเวลาส่วนตัว เพื่อเวลาส่วนรวมของประเทศชาติ แล้วผลสุดท้ายเราทำได้จริง ๆ เราได้เหรียญทองในการแข่งขันแมตช์ขั้นนั้น"

ดังนั้น ทุกครั้งที่เหนื่อยล้า พวกเขาไม่เคยโทษในโชคชะตาหรือความพิการทางร่างกาย แต่กลับย้อนไปดูเป้าหมายที่ตั้งไว้ว่า อยากเป็นผู้ชนะและนำเหรียญมาฝากคนไทยทั้งประเทศ นั่นจึงเปรียบเสมือนแรงผลักดันสำคัญ และการหันไปดูแชมป์ระดับประเทศ หรือมือหนึ่งของโลกฝึกซ้อม ยิ่งทำให้เห็นภาพว่า เขาซ้อมกันหนักแค่ไหน หากต้องการชนะ ก็จำเป็นที่จะต้องฝึกซ้อมให้มากกว่าเดิม

The Greater Goals

นอกเหนือจากเกมส์กีฬาแล้ว ทั้ง 3 ท่านยังแบ่งเวลาให้กับการเรียนจนสามารถสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีและปริญญาโทอีกด้วย คุณรุ่งโรจน์ได้กล่าวทิ้งท้ายถึงเป้าหมายสำคัญที่อยู่เหนือชัยชนะทั้งหลาย

"การได้เหรียญจากการแข่งขันพาราลิมปิกเกมส์ที่ลอนดอน คือเป้าหมายสูงสุดในการแข่งขันของผม แต่นั่นไม่ใช่ความภูมิใจสูงสุดที่ผมอยากจะทำได้ สิ่งที่ผมได้ คือ หลังจากไปแข่งขันพาราลิมปิกเกมส์แล้ว มีขบวนแห่ผมจากสนามบินสุวรรณภูมิไปทำเนียบรัฐบาล ตรงนี้ผมทำให้ประชาชนทั่วไปรับรู้ว่ามีกีฬาคนพิการ เพราะผมเล่นกีฬามาตลอด 10 กว่าปีก่อนหน้านั้น ไม่เคยมีใครรับรู้เลยว่า มีกีฬาคนพิการ แต่ผมสามารถทำให้คนเห็นว่า ยังมีคนพิการที่สร้างชื่อเสียงให้กับสังคมได้ ไม่ได้เป็นภาระแก่สังคม อันนี้เป็นสิ่งที่ผมคิดว่า ผมภูมิใจที่ทำให้คนพิการรุ่นหลังมีจุดยืนในสังคมได้"

เมื่อการเสวนาดำเนินมาถึงช่วงสุดท้าย คุณรุ่งโรจน์ได้เป็นตัวแทนของทีมนักกีฬาที่มาเยือนในฐานะผู้สร้างแรงบันดาลใจสำหรับบุคลากรแบงก์ชาติ กล่าวปิดท้ายว่า "ผมขอขอบคุณแบงก์ชาติที่ให้เกียรติผมมาวันนี้ ให้ผมมีโอกาสเปิดใจว่า ผมภูมิใจ ที่ถึงแม้เป็นคนพิการ แต่ผมไม่เคยเรียกร้องอะไร และไม่ทำตัวให้เป็นภาระสังคม ตรงกันข้าม ผมตั้งใจจะเป็นผู้ให้ และทำเพื่อผู้อื่น เพื่อประเทศชาติของเรา และวันนี้ผมทำได้แล้ว และเชื่อมั่นว่าทุกท่านทำได้เช่นกัน"

ชายสามัญ ผู้ไม่ถูกเลือนไปในวันวาน

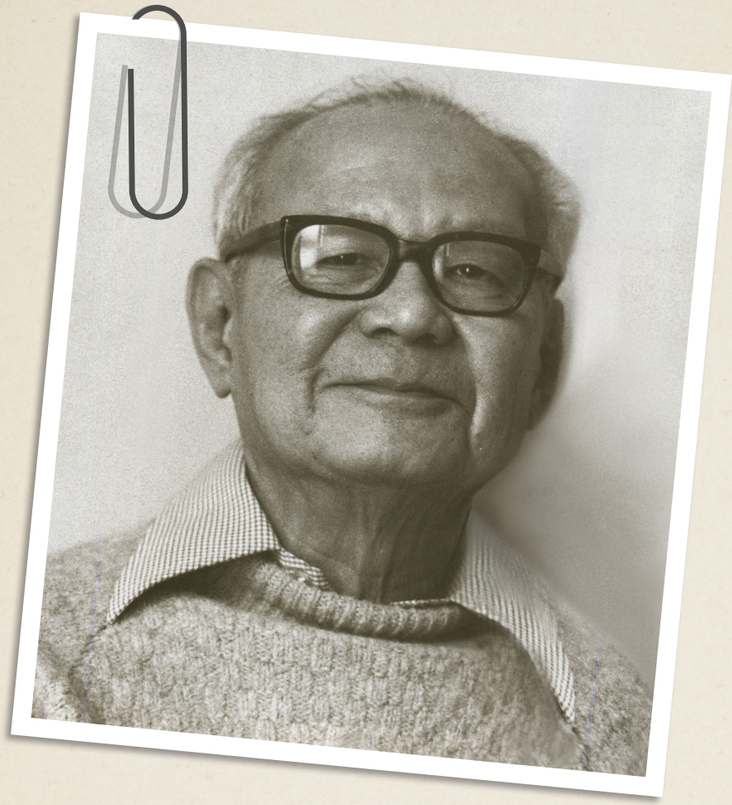

คนแบบไหนเป็นคนที่เราไม่เคยลืม และรู้สึกเคารพ ศรัทธา หรือตื้นตันใจทุกครั้งที่ระลึกถึง

สำหรับฉัน ไม่ว่าจะเป็นกษัตริย์ นักปราชญ์ นักรบ หรือเป็นเพียงคนสามัญ คนที่เราจำได้อย่างแม่นยำและยกย่องอยู่เสมอ แม้เวลาจะผ่านไปนานแค่ไหนก็ตาม มีคุณสมบัติที่คล้ายคลึงกันคือ ได้สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม โดยมีอาวุธประจำตัวหลัก ๆ อยู่ 2 อย่างก็คือ ความเก่งและความดี ซึ่งอาวุธอย่างหลังมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลให้ใช้อาวุธอย่างแรกในทางที่ถูกต้องเหมาะสมอีกด้วย

หากพูดถึงเรื่องเศรษฐกิจการเงิน ฉันมั่นใจว่า ดร.ป๋วย อึ๊งภากรณ์ เป็นบุคคลที่คนไทยจำได้และนึกถึงในอันดับแรก ๆ ว่าเป็นผู้ที่สร้างประโยชน์ให้แก่ประเทศไทยด้วยความสามารถ และเปี่ยมด้วยคุณธรรมในทุกการกระทำอย่างไม่เคยขาดตกบกพร่อง

และหากต้องเลือกเพียงบางเรื่องของอาจารย์ป๋วยขึ้นมาเล่าให้จบใน 1 - 2 หน้ากระดาษหรือเวลาอันจำกัด ฉันขอเลือกเรื่องราวการเป็นนักพัฒนาและความเรียบง่ายในการดำรงชีวิตของท่าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ฉันอยากทำให้ได้อย่างท่านมากที่สุด

การเป็นนักพัฒนาของอาจารย์ป๋วยเริ่มต้นที่การพัฒนาตัวเอง ท่านเป็นคนที่มีความฉลาดอยู่เป็นทุน แล้วต่อยอดด้วยความขยัน มีการเตรียมตัวสอบที่ถูกวิธี หมั่นทบทวนสิ่งที่ได้เรียนมา และอภิปรายกับเพื่อน ๆ จนแตกฉาน อาจารย์ป๋วยจึงมีผลการเรียนที่ยอดเยี่ยมตลอดชีวิตการศึกษาของท่าน สิ่งที่โดดเด่นที่สุด คือการเรียนในระดับปริญญาตรีที่ London School of Economics (LSE) ท่านสอบได้ A 8 วิชาและ B 1 วิชา ได้รับเกียรตินิยมอันดับ 1 และเป็นที่ 1 ของชั้นเรียน ซึ่งทำให้ท่านได้รับทุนเพื่อศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกทันที

เมื่อครั้งอาจารย์ป๋วยเรียนจบ หน่วยงานหลายแห่งได้เสนองานดีเงินเดือนสูงให้ แต่ท่านก็ยังคงตั้งใจที่จะกลับมารับราชการในประเทศไทย และเมื่อได้มาทำงานในตำแหน่งรองผู้ว่าการและผู้ว่าการแบงก์ชาติ ท่านได้ทุ่มเท ตั้งใจที่จะพัฒนางานแบงก์ชาติ ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์และกล้าคัดค้านในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง จนมีผลงานเป็นที่ประจักษ์มากมาย เช่น ค่าเงินบาทที่มีเสถียรภาพ พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 โรงพิมพ์ธนบัตร และทุนธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อสร้างบุคลากรให้แก่แบงก์ชาติ นอกจากนี้ อาจารย์ป๋วยได้ทำงานด้านการพัฒนาชนบทเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมผ่านมูลนิธิบูรณะชนบทแห่งประเทศไทย และสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร[1] มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ในช่วงที่อาจารย์ป๋วยอยู่ในประเทศไทย ท่านและครอบครัวอาศัยอยู่ในบ้านหลังเล็ก ๆ ไม่ได้ใช้ของหรูหรา แม้จะมีคนเสนอบ้านหลังใหญ่หรือสิ่งของต่าง ๆ ให้ด้วยเหตุผลนานาประการ และเป็นเรื่องง่ายมากที่คนที่ไม่มีเงินทองมากนัก แถมยังต้องเลี้ยงดูครอบครัวจะหวั่นไหวไปกับสิ่งเหล่านี้ แต่ท่านก็ไม่รับ และมั่นคงกับการใช้ชีวิตอย่างไม่เกินฐานะไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน อาจารย์ป๋วยเคยกล่าวในทำนองว่า กินของแพงหรือของถูกก็อิ่มเหมือนกัน ซึ่งเป็นคำสอนที่ใช่และไม่เกินเลยจากความจริงเลย (และช่วยให้ฉันฉุกคิดและตัดใจเดินจากหน้าร้านอาหารราคาแพงน่าลิ้มลองในวันที่ความอยากเข้าจู่โจมได้หลายครั้งหลายคราว)

แม้อาจารย์ป๋วยจะใช้ชีวิตอย่างสงบ เรียบง่าย ในช่วงบั้นปลายชีวิตเป็นเพียงชายสูงอายุธรรมดาคนหนึ่ง แต่คุณงามความดีต่าง ๆ ที่ท่านได้ทำไว้ ทำให้ใครหลาย ๆ คนยังคงคิดถึง กล่าวถึง และอยากพบกับตัวจริงของท่าน เมื่อฉันเข้าเรียนชั้นปีที่ 1 ที่ LSE ใน พ.ศ. 2541 คำถามแรกที่ฉันถามรุ่นพี่ที่เป็นประธานสมาคมนักเรียนไทยก็คือ เป็นไปได้หรือไม่ที่พวกเราจะได้เข้าเยี่ยมอาจารย์ป๋วยที่บ้านชานกรุงลอนดอน แต่ก็เป็นที่น่าเสียดายว่าไม่ได้มีโอกาสนั้น เนื่องจากพยาบาลที่ดูแลท่านแจ้งว่าสุขภาพของท่านไม่สู้จะดีนัก[2]

สิ่งดี ๆ ที่เกิดขึ้นในวันวานที่ผ่านมา ไม่ควรมีประโยชน์เพียงเพื่อให้รู้สึกชื่นชม ปลาบปลื้มใจ หรืออวดใคร ๆ ว่าเราเคยรู้จัก เคยเป็นลูกศิษย์ หรือเคยเกี่ยวข้องในทางใดทางหนึ่งกับคนที่สร้างมันขึ้นมา แต่จะมีประโยชน์ที่เห็นผลชัดเจนตามเจตนารมณ์ของผู้ที่ได้ริเริ่มวางรากฐานไว้ หากคนรุ่นหลังจะนำแนวคิดของท่านมาเป็นแบบอย่างและลงมือสานต่อ โดยปรับให้เข้ากับกาลเวลาและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ในการพัฒนาการใช้ชีวิตของตัวเอง การทำงานโดยเห็นผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ การช่วยเหลือแบ่งปันแก่ส่วนรวมในฐานะที่เป็นผู้ที่เคยได้รับโอกาสหรือมีโอกาสมากกว่าคนอื่นในสังคม

ฉันเชื่อว่า นี่คือสิ่งหนึ่งที่อาจารย์ป๋วยต้องการให้เกิดขึ้นในประเทศไทยอย่างแท้จริง

จุฬาลักษณ์ พิบูลชล
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
ฝ่ายส่งเสริมความรู้ทางการเงิน
นักเขียนจากโครงการค่ายนักเขียนครั้งที่ 2

ค่ายนักเขียน ครั้งที่ 2

1. ปัจจุบันคือ วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์
2. อาจารย์ป๋วยถึงแก่กรรมใน พ.ศ. 2542
หมายเหตุ ขอขอบคุณแหล่งข้อมูลบางส่วนของบทความนี้ ได้แก่ หนังสือท่านผู้ว่าการป๋วย ธนาคารแห่งประเทศไทย พฤศจิกายน 2542 หนังสือการ์ตูนประวัติบุคคลสำคัญ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ ผู้ยึดมั่นในความจริง ความงาม และความดี สำนักพิมพ์ซีเอ็ด 2543 นิตยสารสารคดี ฉบับพิเศษ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ 2459 - 2542 วิทยาลัยพัฒนศาสตร์ ป๋วย อึ๊งภากรณ์ www.psds.tu.ac.th

เรื่อง : นันทขว้าง สิรสุนทร

หากใครสักคนจะแนะนำความหมายของ "เทรนด์" การบอกว่ามันเป็นเพียง "กระแสวูบไหว" ดูจะเรียบง่ายเกินไป...ระหว่าง "กลิ่นอาหารจากโรงครัว" กับ "แนวเพลงนิยมในช่วงเวลาหนึ่ง" อย่างหลัง น่าจะมีลักษณะเป็นเทรนด์มากกว่า หรือระหว่าง "การพัดพาสายลมของฤดูกาล" กับ "ความสว่างวาบของพลุน้อยใหญ่" อย่างแรก ก็น่าจะใกล้เคียงกับรูปร่างหน้าตาของเทรนด์มากกว่าอย่างชัดเจน

ไม่มีใครบอกได้ว่าเทรนด์อย่างหนึ่ง จะจากวงการการเงิน อาหาร ดนตรี กีฬา ภาพยนตร์ ของแต่งบ้าน หนังสือ หรือการท่องเที่ยว มันจะมายาวนานแค่ไหนชัด ๆ มันไม่มีเวลา มันไร้พรมแดนและเขตแดน มาไม่รู้ตัวและจากไปอย่างเงียบ ๆ (เหมือนการจับโปเกม่อน โก)

ทว่า แม้ไม่มีเวลาชัด ๆ ในการอยู่และไป แต่เราจะรู้สึกถึงมันได้

นี่คือ 7 เทรนด์ร้อนแรง ที่เราจะถูก "เร้า" จากมันในช่วงเวลา 12 เดือนนับจากนี้

1. Cashless Society

เทรนด์การเงินที่พัดแรงมานาน และยืนตระหง่านตัวนี้ จะทำให้ทุกอย่างพลิกโฉมมากไปกว่าแค่เรื่องของ FinTech ที่เราพูดถึงเมื่อ ค.ศ. 2016 คำว่า Cashless Society แปลตรงตัวได้เลยว่า สังคม "ไร้เงินสด" ผู้คนในทุกประเทศที่พัฒนาแล้ว รวมทั้งประเทศไทย จะหันมาใช้เงินจากอิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อการใช้จ่าย แน่นอนว่าพฤติกรรมหรือไลฟ์สไตล์นี้เกิดจากการมาถึงของ FinTech แต่ "ผล" ของมันก็คือ คนจะติดเงินสดน้อยลง เพราะ Cashless Society ข้อดีของมันในการใช้เงินคือ ง่ายขึ้น เร็วขึ้น ถูกลง และปลอดภัยขึ้น

2. Upper Lifestyle

จะบอกว่าเทรนด์นี้กระเพื่อมอย่างเป็นเรื่องเป็นราวจนรู้สึกได้มาตั้งแต่ปลาย ค.ศ. 2016 ก็น่าจะได้ Upper คือการที่แบรนด์ปรับตัวเองจากภาวะของเศรษฐกิจตกที่น่าจะกินเวลายาวนาน หันมาทดลองจับกลุ่มผู้บริโภคในระดับบน เช่น รถยนต์บางค่ายออกรุ่นพิเศษที่ราคาแพงขึ้นไปอีก ร้านกาแฟชื่อดังเปิดช็อปบางพื้นที่ โดยเสนอกาแฟราคาที่สูงขึ้นกว่าเดิม มีฉากหลังในการเร้า ยั่ว เชื้อเชิญการเข้าไปใช้บริการ (แทนที่จะแข่งกันตัดราคาแบบกาแฟทั่วไป) คนโฆษณาท่านหนึ่งเล่าให้ฟังว่า แม้แต่เครื่องเสียง ก็ Up เรียบร้อยด้วยการสั่งสินค้าแพง ๆ มีจำนวนจำกัดเข้ามาขาย ระดับหูฟังเหยียบหมื่น ลำโพงข้างเดียวเกือบสองล้านบาท

อาจจะบอกว่าเป็นจริตหรือรสนิยมก็ตาม แต่นี่คือการสวนทางของการตลาด เพราะขณะที่ใครต่อใครอาจจะแข่งกันลด ตัดราคาเพื่อได้ยอดขาย แต่แบรนด์บางส่วนมองเห็นอาการ Upper ผ่านไลฟ์สไตล์ เพราะเมื่อจ่ายแล้วได้ "ภาพลักษณ์" และสถานะที่สูงขึ้น มันคือเสียงอย่างหนึ่งในการประกาศตัว

3. Chip Card Money Lifestyle

อันนี้ก็เกี่ยวกับการเงิน แต่ไม่ใช่แค่ "ชิปการ์ด" เฉย ๆ ไม่ใช่เศษแผ่นอะไรก็ไม่รู้ที่ฝังแนบลงไปในบัตรของเรา แต่เทรนด์ตัวนี้ หมายถึงการที่ชิปการ์ดถูกออกแบบจากหลายบริษัทการเงิน ให้รวมข้อมูลและ "บริการ" ความสะดวก ความต้องการของลูกค้า มันมีทั้งการให้บริการเข้าไปฟังเพลงจากแอปพลิเคชันที่มีเพลงมากกว่า 20 ล้านเพลง การหาร้านอาหารใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในตอนนั้นและทุกช่วงเวลา เรียกว่าตัวธนาคารเองก็ไม่ได้หยุดนิ่ง จะสรรหาและคัดกรองไลฟ์สไตล์ต่าง ๆ มาให้บริการผ่านชิปการ์ด เพื่อรองรับไลฟ์สไตล์ที่มีคอนเซปต์ว่า Anywhere, Anytime, Any Device

4. Healthy Living Solutions

ข่าวเล็ก ๆ ของ BBC ที่บอกว่า มีการเปิดบริการ "เข้าค่ายทางจิตใจ" ด้วยการล้างมลพิษจากชีวิตยุคใหม่ ซึ่งไม่ต่างอะไรจากการหลีกหนีชีวิตแบบเมือง ๆ นั่นเอง เราจะเห็นว่ากิจกรรมที่ค่อย ๆ บูมขึ้นมา คือการชะล้างมลพิษจากชีวิตที่เร่งรีบและจมปลักอยู่กับเทคโนโลยี ซึ่งนิตยสาร Wired เล่มใหม่เรียกสิ่งนี้ว่า Anti-digital Tribe

ในบ้านเรามีเกิดขึ้นแล้วหลากหลายแบบ อาทิ การจัดกลุ่มไปอยู่บนเกาะไกลโพ้น โดยอยู่กับธรรมชาติ งดมือถือ กินอยู่กับสายลมแสงแดด บางกิจกรรมไม่อยากเสียเวลาเดินทาง ก็หาอาศรมในเมืองหรือรอบนอกเป็นที่พึ่งพิงของชีวิตที่อยากหลีกหนี หรือถ้ามีกำลังหน่อย ก็จัดไปอินเดีย พม่า หรือลาว ที่มีการสแกนสถานที่ไว้อย่างเรียบร้อย รับรองว่าได้ดื่มด่ำสัมผัส Healthy Living Solutions แบบตัวจริง เสียงจริง

5. Individual Marketing

ในบรรดาทุกเทรนด์ที่ผมเขียนในครั้งนี้ ข้อที่ 5 น่าจะเป็นเทรนด์ที่มีไซส์หรือขนาดใหญ่ที่สุด เราจะเห็นว่า แทบทุกแบรนด์หันมาใช้การตลาดกับลูกค้าทุกช่องทาง ที่จะสามารถประกาศ "ตัวตน" ของคนซื้อหรือผู้ใช้ โดยแสดงถึงความเป็น Individual แบบชัดเจน

กล่าวคือ ไม่ใช่แค่การเซลฟี่ว่าทำอะไร แต่อะไรก็ได้ที่จะสามารถบ่งบอก นำเสนอ ส่งเสียงแห่งตัวตนของเขาคนนั้น ใครคนนั้น การตลาดแบบนี้ก็จะได้รับความนิยมทันที พูดง่าย ๆ มันคือ Marketing ที่ไซร์ตัวตนของคนใช้ และสารพัดวิธีจึงมีมากมายในการนำเสนอ เพราะ Unsung Hero ไม่จำเป็นต้องมาจากแนวทางเดิม ๆ อีกต่อไป

เมื่อสังคม "หิว" ก็มีการตลาด "หยิบยื่น"

6. Live-streaming & VR Tech Trends

อุตสาหกรรมบันเทิงระดับโลกได้ค้นพบแล้วว่า โรงงาน Hollywood ไปต่อไม่ได้ เงินชนเพดาน ตลาดไม่มี Hollywood เลยขายตัวพลีร่างให้กับ Chinawood โดยที่ระหว่าง ค.ศ. 2016 ส่งไม้ต่อให้ ค.ศ. 2017 นี้ การเกาะเกี่ยว Live-streaming เป็นตลาดใหม่ที่ขายได้อีกมาก ดังจะเห็นได้ว่า Game of Thrones ทำการขายต่อ ด้วยการจัด Live Concert ถ่ายสดตัวเองผ่านไปยังทั่วโลกในปีหน้านี้

เมื่อเป็นแบบนี้ ออสการ์ก็คิดแตกขยายต่อไปว่าจะทำการขายสด ถ่ายสด เล่น Real Time แบบ Live-streaming ที่คนดูทั่วโลกเข้ามามีส่วนร่วมได้

ส่วนกระแสของ Virtual Reality หรือ VR ที่ถล่มโลกตอนนี้ คือส่วนหนึ่งที่กระตุ้นให้อุตสาหกรรมบันเทิง นำคอนเทนท์มาเล่นใหม่ผ่านช่องทางนี้ ผลข้างเคียงของเทรนด์นี้ที่ตามมาอย่างชัดเจนก็คือ เทรนด์ Wearable Tech Trends

กราฟิกภาพหนึ่งในหนังสือ The Escapist สีฟ้าของสำนัก Monocle ที่ดูไม่มีอะไรพิเศษ แต่มันถูกลงซ้ำคล้าย ๆ กันใน Wired 2017 ปกทองคำ ก็คือ คนยุคใหม่ต่าง "กิน นอน ทำงาน เดิน" โดยมีเทคโนโลยีกำกับ โดยเฉพาะพวกแทรคเกอร์

ค.ศ. 2017 จะมี Tech Trends ในตลาดออกมาอีกมากมาย และมีฟังก์ชั่นสามารถดีไซน์ชีวิตประจำวันให้เข้าสู่โหมดของการออกกำลังกาย ตั้งแต่เดินใช้บันไดในออฟฟิศแทนการขึ้นลิฟท์ นั่งทำงานโดยมีไอทีสะกิดให้ดื่มน้ำเป็นระยะ ๆ ถึงเวลากินอาหาร ก็มองไปที่หน้าจอแทรคเกอร์ เพราะมันจะบอกว่า ควรจะกินอาหารประเภทใดที่ลดพุง ลดไขมันด้วยมีภาพอาหารขึ้นจอ ไอทีแบบใหม่พวกนี้จะมีสภาพเหมือนเทรนเนอร์ที่คอยส่งเสียงบอกเราว่า จะต้องดื่มน้ำ กินอาหาร ออกกำลังกายอย่างไรในแต่ละวัน

7. Sports Prestige Exclusive Trips

หลายคนคงชายตามองกลับไปในปีลิง แล้วมองเห็นว่า (ไม่ใช่กระทะวู้ดดี้แน่นอน) สิ่งที่ บวม เบ่ง พองตัว ใหญ่โตก็คือ การที่เอเจนท์นักกีฬาต่าง ๆ นำเอาเสื้อผ้า การกินข้าวส่วนตัว หรือกิจกรรมเจอตัวแบบสั้น ๆ มาขายในออนไลน์ สิ่งนี้นำไปสู่เทรนด์ของ Sports Marketing แบบพรีเมียม นั่นคือ การจัดทริปไปดูกีฬาต่าง ๆ เช่น ฟุตบอลอังกฤษ แข่งรถ F1 ดูเทนนิสแกรนด์สแลม ดูกอล์ฟระดับโลก และสารพัดกีฬาใหญ่ ๆ ของทัวร์นาเมนท์

จุดตายไม้สลบของมันไม่ได้อยู่ที่ "การดูเกม" แต่ย้ายไปอยู่ที่การพบปะ กินข้าว นั่งสนทนาแบบซื้อเวลามาเลย เช่น ค่าตัวนักฟุตบอลคนนี้ 45 นาที 8 แสนบาท หรือ กินข้าวหลังแมทช์แล้วนั่งคุย แจกลายเซ็นกับแฟน ๆ แบบ "เฉพาะวง" การพัดพามาถึงของกิจกรรม "ชีฟ" แบบนี้ ทำให้วงการกีฬาสามารถจะขายตัวเองต่อไปได้อีกหลายปี เพราะคนมีกำลังจ่าย ก็จะได้กลายเป็นคนพิเศษ ตอบสนองความต้องการของการตลาดรุนแรงที่เรียกว่า Personalized Marketing

เพราะนี่คือยุคไลฟ์สไตล์เทรนด์ ที่อะไรก็ตามสามารถตอบสนองคน ให้เขาและเธอคือคนพิเศษ คนเฉพาะ เป็นอยู่คนเดียว เป็นอยู่แบบ "ส่วนน้อย"

นั่นคือ ชัยชนะของ "เทรนด์" 2017

พิธีเปิดอาคารสำนักงานใหม่ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศูนย์จัดการธนบัตร ขอนแก่น

What : พิธีเปิดอาคารสำนักงานใหม่ ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และศูนย์จัดการธนบัตร ขอนแก่น อย่างเป็นทางการ โดยมีผู้ว่าการวิรไท สันติประภพ เป็นประธานในพิธี สำนักงานแห่งใหม่นี้จะเป็นศูนย์กลางในการดูแลเศรษฐกิจของภูมิภาค รวมถึงเป็นประตูเชื่อมสู่ประเทศเพื่อนบ้านอีกด้วย

When : วันพฤหัสบดีที่ 9 มีนาคม 2560 เวลา 06.30 - 12.00 น.

Where : อาคารสำนักงานใหม่ ธปท. สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เลขที่ 45 ถนนนิกรสำราญ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40000

พิธีมอบรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่นแห่งปี 2560

What : การประกาศรางวัลธรรมาภิบาลดีเด่น โดยความร่วมมือจาก 4 สถาบันสำคัญทางเศรษฐกิจไทย ได้แก่ สถาบันป๋วย อึ๊งภากรณ์ สถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม สมาคมธนาคารไทย และธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อส่งเสริมการพัฒนาธรรมาภิบาลในองค์กรประเภทต่างๆ และสังคมไทยโดยรวม

When : วันพฤหัสบดีที่ 9 มีนาคม 2560 เวลา 14.00 - 16.30 น.

Where : ห้องประชุมป๋วย อึ๊งภากรณ์ ธปท. สำนักงานใหญ่

พกพา "BOT พระสยาม MAGAZINE" ติดตัวไปอ่านได้ทุกที่ ทุกเวลา
เพียงแค่ดาวน์โหลดแอปพลิเคชัน "BOT MAGAZINE"
จาก App Store และ Google Play (ดาวน์โหลดฟรี)

Available on the App Store
ANDROID APP ON Google play

ธนาคารแห่งประเทศไทย